# ထမ်းလဝ်ႈ ‘ၵပ်းသိုပ်ႇလိတ်ႉတႃႇၶုပသ်သၶႄႇတီႈၵ်ပ်ႈ’

လွမ်းၶင်ႇၵၢၼ်ႁဵၼ်း လၶင်ႉလွမ်ပုတ်ႉထမိူင်းတၢႆးႁဝ်းၶႃႈ မီးဝႆႉလုၵ်ႈႁဵၼ်းB.Aလိၵ်ႈလူင် ပီသွင် ထူမ်းသွင် တေလႆႈတၢင်ႈမူႇလိၵ်ႈလူင်ၵၢၼ်မ်ႂ် မူႇၶိူင်ႈ ၶႄႇလိၵ်ႈယႃႇၺႃႈယွမ်း–100ၶေႃႈၶၢမ်ႉ ၶႃႈႁဝ်း လရေး–လၢႆးလွမ်လိူၼ် မၢႆၵပ်းတူဝ်–2021BAS016 လင်ႇတၵ်းၶတ်းလႄႈတၢမ်ႈမၢး မူႇလိၵ်ႈ **‘ၵပ်းသိုပ်ႇလိတ်ႉတႃႇၶုပသ်သၶႄႇတီႈၵ်ပ်ႈ’**ၶႂ်ႉ ၶႃႈယဝ်ႉ။ □ႃးလဝ်ႈမူႇၶႂ်ႉ ၵမ်ႇလႄႈသိုပ်ႇၵူး ၵဝ်လိၵ်ႈပိူၼ်ႈ လိၵ်ႈၵဝ်ႇၵေႇၵၢၼ်တၢမ်ႈဝႆႉပူၼ်ႉမၢးႁိူင်၊ ပၢၼ်မူႇလိၵ်ႈၵၢၼ် တၢမ်တူဝ်လဝ်ႈၵဝ်ႇ ၶတ်းလႄႈၶပ်ႉတၢမ်ႈဝႆႉ ၶင်ႇၵႃႈပွင်ႇလႄႈ မူႇၶိူင်ႈမႂ်ႇမႂ်ႇၶႃႈယဝ်ႉ။ ယွၼ်းတၢင်ႇထိုင် လဝ်ႈၶူး ႁဝ်းၶဝ် ၽိတ်ႈပၢင်းလွႆႈမူၼ်ႉမေႃး ထတ်းပၼ် သေၵမ်းၶႃႈ။


လုၵ်ႈႁဵၼ်း– လရေး လၢႆးလွမ်လိူၼ်

2nd year Term2 B.A Lik Long. SSBU

ၶူးသွၼ်– လဝ်ႈ□ႃႇမုၶိၼ်ႇတ ဝၢၼ်ႈယီၼ်ႇ

ၶူးသွၼ်– လဝ်ႈၶူး Dr.ဝိလယႃႇၽိပႃႇလ

# ၵူပ်ႈယေႃႈထမ်းလဝ်ႈ ‘ၵပ်းသိုပ်ႇလိတ်ႉတႃႇၼဢုပသ်သၼေႃႇတီႈၵႅပ်ႈ’

## ၵႂၢမ်းၼမ်း

မူႇလိၵ်ႈၵၢၼ်ၼႆႉ ၵဝ်လိူင်ႇပုတ်ႉထၸေႃႇသႃႇထေႇရဝႃတ်ႈ ပိၼ်ပိူင်လူင်သေ ၵပ်းသိုပ်ႇၸၼေ Buddhist Psychology ပၢႆးလွင်ႈပုတ်ႉထလဝ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ။ ၼင်းလေႃးၵၼႆႉ သင်ဝႃႈ ၵမ်ႇမီးလွင်ႈပၢႆးလွင်ႈ ၶိုၼ်ႈယႂ်ႇၼႆလိုင် တၢင်းၵတ်းယိၼ်ၼၼ်ၼၼ်ႉ တေၵမ်ႇလၢင်ႈမၵ်းမၢႆလႆႈ။ ၼင်းၸေႃႇသႃႇတင်းၼေမ်ၼိုဝ်ၵမ်ႇၸေႃႇၼႆႉ ၵၢၼ်ၵၢဝ် Mind Center လွင်ႈပိၼ်သုၼ်ၵၢင် Beautify ႁႂ်ႈလွင်ႈလိုၼ်ႈသႂ်ႇၼၼ်ႉ မီးပုတ်ႉထၸေႃႇသႃႇႁူပ်း ၼႆယဝ်ႉ။[1]

[1] ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ၊ စိတ္တာနုပဿနာရှူ.မှတ်ပွားနည်း

ၼွင်းလိၵ်ႈမူႇၼႆႉ ၵဝ်လိတ်ႉတႃႇၼုပၼ်သၼေႃႇ ၼွင်းမၵ်ႃႇသတိပထႃႇၼသေုတ်ႈ ၵပ်းသိုပ်ႇတႅမ်ႈ ၼႄဝႆႉ။ သိုပ်ႇလႅင်ႈလႅင်း မၵ်ႃႇသတိပထႃႇၼသေုတ်ႈ ၼၼႄင်ႇယိုၼ်းတႃႈလႆႈ။ ၼတ်းလွင်ႈၵဝ်ပိတၵလႄႈ ၵတ်ႉထၵထႃႇ ၵျတ်းၽိုၼ်ငဝ်ႈမၼ်းသေ တႅမ်ႈၼပ်ႉလႂမ်းဝႆႉ။ တႃင်းၵျူႉၼွင်းပပ်ႉလႆလႆၽိုၼ်ၵေႃႈ တေတႅမ်ႈပႃးဝႆႉ ယူႇၽႂင်ႈ။ ငဝ်ႈၼႃမ်ႇပိုၼ်ႉထႃၼ် တႃႇၼေႃႈၵႃၼ် ပႆးလွင်ႈပုတ်ႉထလဝ်ႈၼၼႄ ပိၼ်သင်?။ ပေႃးၵဝ် Psychology ဝႃႈလိုင် သမ်ႉပိၼ်သင်?။ လႂင်မၼ်းမိူၼ်ၵၼ်ၼၼ်ၼၼႄ တေၵပ်းသိုပ်ႇတႅမ်ႈဝႆႉ။ ႁႂပ်ႈၼႆ ၼွင်းမူႇလိၵ်ႈၵၼ်ၼႆႉ တေပိၼ်လႆးယူတ်းယႃႇပႆးလွင်ႈ ၵၼ်ၵဝ်လႅင်ႇပုတ်ႉထ ပေႃးပိၼ်လဝ်ႈ သင်ႇသႂၼ်ဝႆႉၼၼႄ ၵပ်းသိုပ်ႇၼႄဝႆႉ တီႈၵႅပ်ႈမၼ်း ၼၼႄင်ႇယိုၼ်းတႃႈလႆႈၼၼႄ ၼႆယူႇယဝ်ႉ။

# လၢႆးလိၵ်ႈလင်ႇၵႃႇ

လိၵ်ႈမူႇၼႆႉ ဢဝ်လၢႆးလိၵ်ႈလင်ႇၵႃႇ သၢမ်ၵိဝ်ပွတ်း သၼ်သုတ်းသီႇသၼ် မုၼ် ၊ – ၸဝ်ႈ ၊ ၊ ယူႇ ။ – ႁွင်း ။ ။ တႅမ်ႈဝႆႉၶႃႈယဝ်ႉ။ ဝေႈႁႃႇၸုမ်ႉတိုဝ်း ၶိုင်းလိၵ်ႈမူႇၼႆႉ တေမီး လိၵ်ႈပႃႇလိ၊ ပႃႇလိလူႉ၊ လိၵ်ႈတႆး တႅမ်ႈဝႆႉၵမ်ႉၼမ်၊ လိၵ်ႈမၢၼ်ႈၶတ်းၸႂ်ဝႆႈၼႅင်ႇၵႃႈပဵၼ်လႆႈ။ ၵူၺ်းၵႃႈ ပႃးဝႆႉယူႇၵိတ်းၵိတ်း။ လူဝ်ၼၼ်ႉ 4
တေမီးလိၵ်ႈ ဢၼ်းၵိတ်ႉ ပႃးဝႆႉၵိတ်း[2]ယဝ်ႉ။ မူႇလိၵ်ႈၼႆႉ တေမီးသွင်ၵၼ်။ ၵၼ်ၼိုင်ႈ မီး–162 ၼမ်ႉၵႂၢမ်း၊ 51 ၼေႃႈလိၵ်ႈ။ ၵၼ်သွင် မီး– 168 ၼမ်ႉၵႂၢမ်း။ 56 ၼေႃႈလိၵ်ႈ။

---

[2] ယိူင်းဢၢၼ်းလွင်ႈလႆႈသုင်ႇလိၵ်ႈဢၢင်ႈၵိတ်ႉပႃးဝႆႉၼႆႉ ပေႃးႁၼ်တူဝ်လိၵ်ႈမၼ်းယဝ်ႉ လိၵ်ႈလူင်တႆးၵေႃႈ ဢၼ်တႅမ်ႈဝႆႉ ၸၢႆႇပႆးၸႂ်မီးယူႇၼၼ်ႉၼႆယဝ်ႉ။

## ငဝ်ႈငေႃႇမူႇလိၵ်ႈၵြႃး

မူႇလိၵ်ႈ ၵပ်းသိုပ်ႇလိတ်ႉတႃႇၼုပၺ်သၼေႃႇၼႆႉ ငဝ်ႈငေႃႇမၼ်း ပဵၼ်ၼင်း မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ မႁႃႇသတိပထၢၼ်ႇသုတ်ႈယဝ်ႉ။ သုတ်ႈမႁႃႇသတိပထၢၼ်ႇၼႆႉ ပေႃးဢဝ် တိပိဋက ပိတၵသၢမ်ႁွင် ဝႃႇလိုင် တေမီးၼင်း သုတ္တန္တ ပိဋက။ ပေႃးဢဝ် နိကာယၼီၵေႃႇယႁႃႈဢၼ်ဝႃႈလိုင် တေမီးၼင်း

၁. ဒီဃနိကာယ၊ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ ၉. မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ၊ နှာ- ၂၃၁။

၂. မဇ္ဈိမနိကာယ၊ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ ၁၀. မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ၊ နှာ- ၇၀။

၃. သံယုတ္တနိကာယ၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ ၃. သတိပဋ္ဌာနသံယုတ္တံ၊ ၁. အမ္ဗပါလိဝဂ္ဂေါ၊၁. အမ္ဗပါလိသုတ္တံ၊ နှာ- ၁၂၃။

## ၵူပ်ႉၵဵပ်ႉၶိူဝ်ႉထမ်း ႁဵၼ်–1



### 1.တွၼ်ႈပၼေႃႉမ

မီးႁၼ်ပထုႉမ ဝႆႈၵၢၼၼေႉတၵျုႈလဝ်ႈ ငလႈယွၼ်းတဵမ်ႈလိၵ်ႈမူႉမုင်ႉ။ ၶႆႈငၼလွင်ႈလႆႈတဵမ်ႈမူႉလိၵ်ႈမုင်ႉ သူင်ႉထိုင် လၼေႉလွမ်။ မူႉလိၵ်ႈၼေႉ ပိၼ်မူႉလိၵ်ႈ ၵၼ်တဵမ်ႈပွၵ်ႈၵွၼ်တၢင်းသုတ်း။ ယွမ်းၼွမ်းတူဝ်

လွင်ႈတၢင်းႁူႉၶပုမ်ႉ ၼလႈလွင်ႈႁႃဝေႈႁႃႉ ၸပ်ႉ ၸုမ်ႉ လီသေ တႅမ်ႈလိၵ်ႈမူႉၼႆႉ။ ဝူၼ်ႉဝႃႈ ႁႂ်ႈပဵၼ်ၵၢၼ်ၽိုၵ်း လုင်လၼ် ၼိုၼ်ႈယႂ်ႉ။

## 2. ပႂ်းလွင်ပုတ်ႉထ

ယၢမ်းၼႆႉ ပဵၼ်ပၢၼ်မိူင်းၼိုၼ်ႈယႂ်ႉ လူၼ်ႉၼႄႉလူၼ်ႉမွၵ်ႉ။ ၵူလ်းၵႃႈ ပဵၼ်တၢင်းၵတ်းယဵၼ်ၼဝ်ႉတူဝ် ၵႃႉယိၵသုၼ။ တၢင်းသုၼၵၢၼ်ၵၢမ်ႉမိး ထေႉတသိၵသုၼလွင်ၵတ်းယဵၼ်လိူင် ၵမ်ႉႁွင်ႉလႆႈဝႃႈ ပဵၼ်သုၼ။ ႁွပ်ႈၼႆ ၼဵင်ႉပၢၼ်မိူင်းၼိုၼ်ႈယႂ်ႉ ထုၵ်ႉလီၽိုၵ်းပႂ်းလွင်ၼိုၼ်ႈယႂ်ႉ။ ပေးပႂ်းလွင်ၼိုၼ်ႈယႂ်ႉၵႃႈႁူဝ်ၵေႃႈ လွင်ၵတ်းယဵၼ် ၵႃႈၼၼေႉ။ မေယႃႉၼဝ်ႉပႂ်းလွင်ပၢၼ်မဵဝ်ႉၼဝ်ၵေႃႈ သွၵ်ႈႁႃယူႉ ၼူဝ်းၼူဝ်းယုင်းယုင်း။ ၼင်းၵႃႈလႂ်းယႃလွင်တၢင်းၼမ်

တင်းလႆႈလိူဝ်းၶၢၼ်ႉ တေႃႇၵဝ်လႆႈယူႇလွၵ်ႇ ပုတ်ႉထၸဝ်ႈပၢၼ်လဝ်ႈ ၵၢၼ်ပူၼ်ႉမႃး 2600ပီ ၵပ်းသိုပ်ႇၼႄပၼ်။
လႆႈယူႇလွၵ်ႇပုတ်ႉထၸဝ်ႈပၢၼ်လဝ်ႈၼၼ်ႉ ပၢၼ်လိတ်ႉတႃႇၼုပ်ႉသၢင်ႈ။

## ႓.တီႈပွင်ႇမၢႆႇသတိပထႃႇၼသုတ်တၼ်ႇတ

လိတ်ႉတႃႇၼုပ်ႉသၢင်ႈ ပၢၼ်လႆႈတူၺ်းႁူင်ႉၵၢၼ်ၶိူင်ႈ ၶၼ်းသတိပထၢၼ်ႇ။ သတိပထၢၼ်ႇၼႆႉ ႘
ပၢၼ်သုတ်ႈၵၢၼ်ၶိူင်ႈ တူဝ်တိၵ်ႉမၼ်း ပၢၼ် မၢႆႇသတိပထႃႇၼ သုတ်တၼ်ႇတ။ မၢႆႇ သုတ်ႈယၢဝ်း၊

သုတ်ႇတၼ်ႇတ လွင်ႈၵျေးမ်ၶၼ်ႈပုႇရမိႇ ၵိၶၼ်ႇတရႄႇ ၵၵျင်ႉသုတ်ႉတဝုႇ၊ သတိ+ပထုႇၶႄ မၢင်တီႈ သတိ+ ၵုပတ်ႉထုႇၶႄ။ သတိ ယေဝ ''သတိပဋ္ဌာနံ'' ဝုစ္စတိ[3]မႃႇထိုင် သတိၵေႈ ပိၼ်သတိပထုႇၶႄ။

### ၃.1. ၵွင်ႈတီႈၵျေးမျုႇသတိပထၢၼ်ႇ

သုတ်ႈမျုႇသတိပထၢၼ်ႇၶၼ်ႉ ၵျေးဝံႉတီႈ ကုရူသု ဝိဟရတိ ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော



---

[3] မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ။ နှာ- ၃၄၄

တီႈတိူင်းႁုရူ ၵမ်ႉမၢႉသထမ်ႉမၶိူင်း ၸွင်ႁူၼ်းၸိူဝ်းႁုရူ(ဒီဃနိကာယ ၊ မဇ္ဈိမနိကာယ)။ ၶၼ်ႈဝေသာလိယံ ဝိဟာရတိ အမ္ဗပါလိဝနေ(သံယုတ္တနိကာယ) ၸေႃးတီႈမိူင်းဝေႉသၢႉလီႉ၊ သူၼ်မၢၵ်ႉမူင်ႈၶေႃင်းဢမ်ႉပပၢႉလီႉ။

## ၃.2. သတိၸလႄႈ ၶေႃင်းပတၢႉထၢႉရီႉ

ပေႃးဢမ်ႉမီးသတိ မိူၼ် ႁူၼ်းယွင်ႉ၊ ဢဝ်လွင်ႈပိုၼ်းၶေႃင်း ပတၢႉထၢႉရီႉ မိူဝ်ႈမၼ်းၶေႃင်း မိူဝ်းထူပ်းၽြႄးပဵၼ်လဵၼ်ႈ။ ပုတ်ႉထၽြႄးပဵၼ်လဵၼ်ႈလၢတ်ႈဝႃႈ ၵႂ်ႈမီးသတိလပ်းတူဝ်ၵဝ်ႉၶႄၶႄႇ ၵႃတ်းပိူင်တၢၼ်းၵ်ႈ တၢမ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ။

## 4ႉသိၼ်ႈတၢင်းၵၢၼ်လီဝ်လႄႈတီႈပွင်ႇ–5 ၵၢၼ်

မႁႃႇသတိပထၢၼ်ႇၼႆႉ ပဵၼ်သိၼ်ႈတၢင်းၵၢၼ်လီဝ် ဧကာယနော မဂ္ဂေါ ။ မၵ်ႉၵေႃး မၵ်ႉၵတီႈၼႆႈ ၵမ်ႉလိုၼ်ႈ အရိယာမဂ္ဂ မၢၵ်ႈၽူဝ်ႉ ပဵၼ် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂ မၵ်သိၼ်ႈတၢင်း။ တီႈပွင်ႇသိၼ်ႈ တၢင်းၵၢၼ်လီဝ် ႁႃႈၶေႃႈ။[4]

1ႉ န ဒွေဓာပထဘူတောတိ ဝေမတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ပဵၼ်သိၼ်ႈတၢင်း သိၼ်ႈလီဝ် ၵၢၼ်ၵမ်ႉမီးသွင်သိၼ်ႈ ၊

[4] မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာပါဠိ(ပ)၊ ႏွာ-၂၃၄ ၊ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ နိဿယ၊ ႏွာ- ၁၂၊ ၁၃။

2။ ကေနောတိ ဂဏသင်္ဃကံ ပဟာယ ဝူပကဋ္ဌေန ပဝိဝိတ္တစိတ္တေန ပီခ်သီခ်ႏတၢင်း တုႏပ်ရေ့လီဝ် ။

3။ ကေဿ အယနော ကောယနော, ကေဿာတိ သေဋ္ဌဿ ပီခ်သီခ်ႏတၢင်းဖြေုးပီခ်လေဝ်ႏ ဂါခ်မျၢတ်ႏ

သေပူခ်ႏ ခ်ၚ်းလေုးဂါသူႏလီဝ် ။ 12

4။ ကေသ္မိံ အယနောတိ ကောယနော, ဣမသ္မိံ ယေဝ ဓမ္မဝိနယေ ပဝတ္တတိ, န အညတြာတိ ဝုတ္တံ

ဟောတိ ပီခ်သီခ်ႏတၢင်း ဂါခ်မီးခ်ၚ်းပုတ်ႉထဃရေုႏသုႏဂါခ်လီဝ် ။

5။ အယိတဖွော့တိ ပဋိပဒ္ဓိတဖွော။ အယန္တိ ဝါ ဧဟေနာတိ အယနော, သံသာရဟော နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ အထွော ပ်ာ်သ်ာ်ၚ်ႏတၚး တူလ်ႏဏု့ရှုင်,သီ,ဏခ် ရူလ်ႏထိုင် ခ်ိပ်ပၚ်ခ်ေ့တီႏလ်ိ် ၊

**5။ဖွ်ေခ်ႏလီသတိပထၚ်ခ်ေ့– 7 ပိုင်**

မဂျ့သတိပထၚ်ခ်ေ့ခ်ေ ပ်ာ်သ်ာ်ခ်ႏတၚးဏခ်လ်ႏဖွ်ေခ်ႏလီ လိတ်ႏပိုင် 1။သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ, 2.3.သောက ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ, 4.5.ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ, 6.ဉာယဿ အဓိဂမာယ, 7.နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, 13

## ၆.ႁဵင်းလူင်သၢမ်ပိူင်တႃႇၵၢၼ်သတိပထၢၼ်ႇ

တႃႇတေႁဵတ်းၵၢၼ်သတိပထၢၼ်ႇ လူဝ်ႇလႆႈမီး အၢတႃပီ သမ္ပဇၢၼေႃ သတိမႃ ႁဵင်းဒပိူင်။ အၢတႃပီပဵၼ်သမ္မႃဝၢယႃမ၊ သမ္ပဇၢၼေႃပဵၼ်သမ္မႃဒိဋ္ဌိ၊ သတိမႃပဵၼ်သမ္မႃသတိ၊ သမ္မႃသင်ၵပ္ပ သမ္မႃသမႃဓိ ၵမ်ႉတဵမ်ႈပႃးဝႆႉ သေတႃႉ တိုၼ်းပႃးဝႆႉ ၶဝ်ပဵၼ်လုမ်းလဵဝ်ၵၼ်။[5]

[5] မူလပဏ္ဏႃသအဋ္ဌကထႃပါဠိ၊ ၼႃႈ- ၂၄၉ ၊ ၂၅၀

## 7၊ ၶေႃႉၵႃၶ် တႃႉတေႃၵ်တ်း 4 ပိူင်။

1၊ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

2၊ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

3၊ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

4၊ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

**သုတ်းၵၶ်ၶိူင်ႈ တီႈၶႆႈဝႆႉ။**

15

# ၵူပ်ႈႁၢပ်ႈၶိူဝ်ႉထမ်း ၵၢင်–2

## 1ႉ သတိပ႒ာနယုႉနီဝရဏ

ၵူၼ်းၵၢၼ်မီးၵႂၢင်းသၢမ်ပိူင်ယဝ်ႉ ၽိုၵ်းၵႂတ်းၶေႈႁၢၼ်သီႉပိူင်ၼၼ်ႉ ပၢၵ်ႈပိတ်ႈလႆႈအဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ။ မိူၼ်ပၢၵ်ႈပိတ်ႈလႆႈ နီဝရဏႁႃႈပိူင်။[6] နီဝရဏႁႃႈပိူင်ၼၼ်ႉ ၵၢဝ်ၵုပမႃႇပိူင်တၢင်ႈၵၢၼ်ၽႄးပၼ်ႁၢဝ်းပၼ် ၼုၼ်ႁၢဝ်ၼမ်းၵၢလ့တသၢတ်ႈၼၼ်ႉ တၢင်ႈဝႆႉယဝ်ႉ။ ပုတ်ႉထၽႄးပၼ်လဵဝ်ႈဝႆႈ 1ႉ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ-



---

[6] မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာပါဠိ၊ နှာ- ၂၇၉

မိူၼ်ႁူၼ်းထုၵ်ႇၶီႈ 2ႉ ပျာပါဒနီဝရဏ- မိူၼ်ႁူၼ်းႁူဝ်လွင်ႈၵမ်ႇလီ ၼွႆႈၽွၵ်ႇၼွႆႈယွင်ႇ (သည်းခြေရောဂါ) 3ႉ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ- မိူၼ်ႁူၼ်းတူၵ်းထွင်ႇ, 4ႉ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ- မိူၼ်ၶႃႈလွင်ႉ 5ႉ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ- မိူၼ်ႁူၼ်းထိုင်တီႈတၢင်းၽၢႆႇသွင်သီၼ်ႈၶဵဝ်ယဝ်ႉ။ ဢၻိၛ္ၛႃ မႆႈထိုင်ၵႃမစ္ဆၼ္တနီဝရဏ၊ ဒေါမနသႆ မႆႈထိုင် ပျာပါဒနီဝရဏ ။ တီႈၶဵဝ်ႈ ပိၵ်ႉသမ်ႉဝႃႈ ၸၶဝ်ႉသွင်ၵၢင်သေတႃႉ ပႃးဝႂ်ႉတင်းႁႃႈယိူင်ႈၶဵဝ်ယဝ်ႉ။ ၽွင်းမိူဝ်ႈ ႁဝ်းတူလႆးၵႃႉႁူင်ႉသီႉပိူင်ၶၶေႉ တူလႆးသင်ၶႃႈ ႁႂ်ႈတူလႆးၶၶေႉလႆႈလႆႈ။ ႁူလႆးၵႃႈ ၽွင်းမိူဝ်ႈႁဝ်းတူလႆး ၶၶေႉ မၶႄႈလၢင်ႈၵွၵ်ႉမႃးတင်း4ပိူင်။ ပိူင်လူင်မၶႄႈ တူလႆးၵၶႄလွင်ႈၶႃႈလီ ထဝ်ႈၵဝ်ႉတူလႆး ၵႃႉယၶႄ

ပသ်သၶႄႇ ဝေႇတၶႄႇၶုပသ်သၶႄႇ တူလ်းၵျႇရူင်ႇ ၵၶ်ၶေၶ်ႉၵၶ်ၶေ်ႉဝိႉယူႇၶ်ၶေၶ်ႉ ယျႇပေင်ႈၵူၶ်ႉ ယျႇပေင်ႈၵုမ်ႇလၵ်ၵ်ႇၵၶ်ၶေၶ်ႉဝိႉ သမျႇထိ လၢင်ႈလ်ဝ်ၶ်ယေဝ်ႉ။[7]

## 2ႉ ၵျႇရူင်ႇသတိပထၢၶ်ႇငလႈထၢၶ်ႈရူၶ်း

ၵျႇရူင်ႇၶင်းလေးၵတင်းသိင်ႈ ၶဝ်ႈၶင်း ၵျႇယ ဝေႇတၶႄႇ လိတ်ႉတ ထမ်ႇမျႇမူတ်းမူတ်းယေဝ်ႉ။ 18
ယွၶ်းသင်ဖြေးပ်ၶ်လဝ်ႈ သမ်ႉလၵ်ၵ်ႇ ၵျႇရူင်ႇ သိႇပိုင်ၵျေးဝိႉ ပုၶ်ႈတျႇ ရူၶ်းလိုဝ်းလ်ှ။

1ႉတဏှာစရိတ မန္ဒဿ ရူၶ်းတၶ်ႇၵျႇယ်ှ လုၢၶ်ႇၵမ်ႇၿၢ ကာယာနုပဿနာ

---
[7] ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ၊ စိတ္တာနုပဿနာ ရှု့မှတ်ပွားနည်း တရားတော်။

2. တဏှာစရိတ တိက္ခဿ ႁူၼ်းတၼ်ႈႁၢႆႉ လုၢၼ်ႈၸေႃႇ ဝေဒနာနုပဿနာ

3. ဒိဋ္ဌိစရိတ မန္ဒဿ ႁူၼ်းဒိဋ္ဌိတၢင်းႁၢၼ်ႆႉ လုၢၼ်ႈၵမ်ႉၸေႃႇ စိတ္တာနုပဿနာ

4. ဒိဋ္ဌိစရိတ တိက္ခဿ ႁူၼ်းဒိဋ္ဌိတၢင်းႁၢၼ်ႆႉ လုၢၼ်ႈၸေႃႇ ဓမ္မာနုပဿနာ

5. သမထယာနိက မန္ဒဿ သမထပ်ၢၼ်ႆႉ လုၢၼ်ႈၵမ်ႉၸေႃႇ ကာယာနုပဿနာ

6. သမထယာနိက တိက္ခဿ သမထပ်ၢၼ်ႆႉ လုၢၼ်ႈၸေႃႇ ဝေဒနာနုပဿနာ

7. ဝိပဿနာယာနိက မန္ဒဿ ဝိပသ်သၼႄႉပ်ၢၼ်ႆႉ လုၢၼ်ႈၵမ်ႉၸေႃႇ စိတ္တာနုပဿနာ

၈။ ဝိပဿနာယာနိက တိက္ခသ ဝိပသ်သခေ့ပ်ခင်ယွှ်, ၡၢခင့်ဏေ်ါ ဓမ္မာနုပဿနာ[8]

## ၃။ ဘၠု့ရှူင့်သီ့ပိူင်ပၢၵ်ႏပ်ႇတ်ႏလံႏဝိပခင့်လၠု့သ

1. ကာယာနုပဿနာ ပၢၵ်ႏပ်ႇတ်ႏလံႏ သုဘဝိပလ္လာသ

2. ဝေဒနာနုပဿနာ ပၢၵ်ႏပ်ႇတ်ႏလံႏ သုခဝိပလ္လာသ



---

[8] မန္ဒသ တဏှာစရိတသ ဩဠာရိကံ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခသ သုခုမံ ဝေဒနာနုပဿနံ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဒိဋ္ဌိစရိတသာပိ မန္ဒသ နာတိပ္ပဘေဒဂတံ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခသ အတိပ္ပဘေဒဂတံ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ။ သမထယာနိကသ စ မန္ဒသ အကိစ္ဆေန အဓိဂန္တဗ္ဗနိမိတ္တံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခသ ဩဠာရိကာရမ္မဏေ အသဏ္ဌဟနတော ဒုတိယံ။ ဝိပဿနာယာနိကဿပိ မန္ဒသ နာတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ တတိယံ, တိက္ခသ အတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ စတုတ္ထံ။ **မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာပါဠိ။ နှာ-၂၄၄**

၁. စိတ္တာနုပဿနာ ပၢၵ်ႈပ်င်တ်ႈလႆႈ နိစ္စဝိပလ္လာသ

၄. ဓမ္မာနုပဿနာ ပၢၵ်ႈပ်င်တ်ႈလႆႈ အတ္တဝိပလ္လာသ[9]

ၶႅ်ယဝ်ႉ။



[9] သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပဟာနတ္ထံ ဝါ။ ကာယော ဟိ အသုဘော, တတ္ထ စ သုဘဝိပလ္လာသဝိပလ္လတ္ထာ သတ္တာ, တေသံ တတ္ထ အသုဘဘာဝဒဿနေန တဿ ဝိပလ္လာသဿ ပဟာနတ္ထံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ သုခံ နိစ္စံ အတ္တာတိ ဂဟိတေသုပိ စ ဝေဒနာဒီသု ဝေဒနာ ဒုက္ခာ, စိတ္တံ အနိစ္စံ, ဓမ္မာ အနတ္တာ, တေသု စ သုခနိစ္စအတ္တဝိပလ္လာသဝိပလ္လတ္ထာ သတ္တာ, တေသံ တတ္ထ ဒုက္ခာဒိဘာဝဒဿနေန တေသံ ဝိပလ္လာသာနံ ပဟာနတ္ထံ သေသာနိ တီဏိ ဝုတ္တာနီတိ ဧဝံ သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပဟာနတ္ထံ ဝါ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာပါဠိ။ နှာ-၂၄၄**

## 4ႉ တေႃႇၶႂ်ႈစိတ္တာနုပဿနာ

ၶင်းႁၢႈဢၢႇႁူင်ႇ ႁၢႇယ ဝေႇတၶေႇ လိတ်ႉတ ထမ်ႇမၢႇ သီႇပိူင်လိူဝ်းၶႅ်ႉ ဢၢဝ်ႁၢႇထၢႇ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ။[10]ပေႃးထိင်းလွႆလႆႈ လင်ႇလႆႈႁတ်းယိူၼ် ငတႇၶေႃႈၵူၢမ်းၶႅ်ႉသေ ၶႂ်ႈလွင်ႈ လိတ်ႉတၢႇၶု ပႆသၶေႇၵူၢႇ။

[10] ဓမ္မပဒပါဠိ။ ၼႃႈ-၁၈

## 5။ တီႈပွင်ႇၸႂ်

ၸႂ်ၼႆႉ မၼ်းမေႃပူၼ်ႉၼိုင် ဢုႇႁူင်ႇ လင်ႇႁွင်ႉၸႂ်၊ တီႈၸႂ်ပိၼ်ႇႁူႉၵၢၼ်းတီႈ တု ႁူ ၼူႈ လင် လိၼ်ႉ တူဝ် ႁူဝ်ၸႂ်၊ ၸႂ်ၼႆႉ မိူၼ်ၵူၼ်းၵူၼ်ႈၵွၼ်ႇဢမ်ႇမီးႁႅင်း ဢုႇႁူင်ႇမိူၼ် ၼွၼ်ႉတဝ်ႉ ၸိူင်ႈႁႃဝ်း။ ၵ္ၵမသ္မိံ သတိ ၵ္ၵဒံ ဟောတိ, ၵ္ၵမသုပ္ပါဒါ ၵ္ၵဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ[11] ပေႃးမီးဢၼ်ၶႂ်ႈ လင်ႇမီးဢၼ်ၶၼ်ႉၶႂ်ယဝ်ႉ။ ၶၼ်းလေႃးၼၼ်ႉ ဢၼ်ႁၢမ်းဢၵွင်း တြႃးဢမ်ႇမီး။ ႁွပ်ႈမီးဢုႇႁူင်ႇ လင်ႇမီးၸႂ်။ 

[11] မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ နှာ-၃၂၉

**5.1.** လၢႆးၵျူႉၶႄႈ မီး 3 ပိူင် 1. သလ်ုႇလုႆႇၵျူႉ 2. ဝိလ်ုႇလုႆႇၶၠျူႉ 3. ပလ်ုႇလုႆႇၵျူႉ။ ၵဝ်ၵုပမုႆႇပိူင်တၵ်ႈ ၶိူင်းဝိသုတ်ႉထိမၢၵ်ႈတၼ်မ်ႈဝံႉ။[12] ဝိလ်ုႇလုႆႇၶၠျူႉၶႄႈ လင်ႇပိၶ် လွ်ၵျူႉ။ လွ် ပေႃးၵဝ်ၵႃၽိထမ်ႇမုႆႇလိၵ်ႇ မီး 89၊ ႁူလ်ုးၵၢၶ်ပိၶ်ယူႇ ၶိူင်းႁဝ်းၶႄႈ တီးတိႁိၵ်ႈ ပုၵ်ႉႁူဝ်ႇၶႄႈ မီး45 သိၶ်ႈ။ ၶိူင်း 45 သိၶ်ႈၶႄႈ လွ်ၵႃႁုသူဝ်ႇ မီး12။ ၶိူင်းၵျုႈ လွ်ၵႃႁုသူဝ်ႇ 12ၶႄႈ လေႃးၽေ တေႃးသ မေႃးႁ ပိၶ်ႁၠျူဝ်မၶ်း။



---

[12] သလ်ုႇလုႆႇၵျူႉၶႄႈ မူၶ်လုၵ်ႈၵၺၶ်ႇၵျူႉ မိတ်ႉငိုၶ်းၵၢၶ်မူၶ်းမူၶ်းသေ တၺင်းဝံႉ၊ ပေႃးႁၶ်မိတ်ႉၵၺၶ်ႇမူၶ်းမူၶ်းၶႆ မၶ်းထၢင်ႇပိၶ်မိတ်ႉငိုၶ်း၊ မၶ်းၵၢမ်ႇၵျူႉၵျုႈၶၶ်သင်။ ဝိလ်ုႇလုႆႇၶၠျူႉၶႄႈ မူၶ်ႁူၶ်းၵျုႉ မၶ်းၵျူႉမိတ်ႉငိုၶ်းငလႈ ၵျုႈၶၶ်မိတ်ႉငိုၶ်း။ ပလ်ုႇလုႆႇၵျူႉၶႄႈ မူၶ်လၢင်ႈၶမ်း၊ မၶ်းၵျူႉ ၵျုႈၶၶ်မိတ်ႉငိုၶ်းၵၢမ်ႇၵျုး ၵျူႉပုးလၢႆးႁိတ်းမၶ်း တုႆႇႁၠုၶ်ႈပိၶ်မေႃးမိတ်ႉငိုၶ်း။

## ၆ႉ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈသင်လႄႈလီၽိုၵ်းတူၺ်းလႆႈ?

ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အကုသလာ အကုသလဘာဂိယာ အကုသလပက္ခိကာ, သဗ္ဗေ တေ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ တၢႉတေၵ်ႂ်ႈပိၶ်ၵႃႇႁုသူဝ်ႉတြုးတၢင်းလုႉၶဵ်ႉ ယူႉတီႈလွၵ်ႈ၊ မိူၶ်ၶေၶ်ၶေင်ႉၵဝ်ႉ, ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကုသလာ ကုသလဘာဂိယာ ကုသလပက္ခိကာ, သဗ္ဗေ တေ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ– တၢႉတေၵ်ႂ်ႈပိၶ်ႁုသူဝ်ႉတြုးတၢင်းလီၶဵ်ႉ ယူႉတီႈလွၵ်ႈ ၶဵ်ယဝ်ႉ။[13]

[13] ဧကကနိပါတပါဠိ၊ နှာ- ၁၀

စိတ္တေန နီယတိလောကော, စိတ္တေန ပရိကဿတိ၊ စိတ္တဿ ဧကဓမ္မဿ, သဗ္ဗေဝ ဝသမန္ဝဂူ[14]
ၸႂ်ၼႆႉ မၼ်းတိုတ်ႉလၼ် ႁႂ်ႈပႃးလေႃးႁယဝ်ႉ။ ႁူႉပိၼ်သိၼ်ပိူင်ထမ်းတြႃးတင်းသိူင်ႈ ယဝ်ႉတီႈႁၢင်လွင်ႈ ၵၢၼ်လိၵ်ႈၼႆႉ မုတ်းမုတ်းယဝ်ႉ။

မၼောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ, မၼောသေဋ္ဌာ မၼောမယာ ၸႂ်ၼႆႉ ပိၼ်ၽူႈၼမ်ႁူဝ်ႁဵဝ် ပိၼ်ႁူဝ်ၶိူဝ်းယႂ်ႇပိူင်ႈ 26
သိၼ်ပိူင်ယဝ်ႉတီႈလွင်ႈမုတ်းမုတ်း။ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၶၼေင်ၼလႈ လိတ်ႉတၢႆႇၶုပၼ်သၶေႃႇ ထုၵ်ႇလီ ႁူႉၼိူၼ်းလွင်ႈ ၸိူင်းတူလ်းလွင်ႈ ႁူႉတူၵ်းလွၵ်းမႃၶႅင်ႇမႃၶႅင်ႇမၼ်ႈမၼ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

14 သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ နှာ- ၃၆

## 7ႉ လၢႆးတူၺ်းၸွႆႈ 16 လွင်ႈ

လၢႆးတူၺ်းလိတ်ႉတႃႇၶုပယ်သၶျေႇၶႅ်ႉ မီး 16 လွင်ႈ။ ႁူၺ်းၵျႃႈ ဢမ်ႇၸွႆႈဝၢႈ တေလႆႈတူၺ်းႁူႈၵၢၼ် ၶပ်ႉတၢမ်းၵၼ် ၶႅၼ်ၶႅၼ်ၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။

## 8ႉ ငဝ်ႈႁၢၵ်ႈၵၢၼ်လီ ၵၢၼ်လေႃႉ ပဵၼ်ၸွႆႈသင်?

‘‘ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကုသလာ ကုသလဘာဂိယာ ကုသလပက္ခိကာ, သဗ္ဗေ တေ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ[15] တႃႇႁူၵ်ႈ လေႃးၽႄ တေႃးသ မေႃႈႁ ဢမ်ႉပဵၼ်လႄႈ ငဝ်ႈႁၢၵ်ႈႁူဝ်သုတ်ႉၶႅၼ်ႉ

[15] မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ။ နှာ-၈၁

ပ္ဍဲယောနိသောမနသိကာရ – လ္ၜင်နဝ်ဂှ်လဵု။

“ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေတေ အယောနိသော မနသိကာရ မူလကာ”တိ[16] တၞုဟ် လေဝ်ဂေ တောဲသ မေဟ်ဂှ်ပ္ဍဲလေဝ် ငဝ်ဂှ်ဂၠိုၚ်ဇကုသၟဝ်ဓဳ ပ္ဍဲအယောနိသော မနသိကာရ – လ္ၜင်နဝ်ဂှ်ဇမ်ၜလဵု။ 

---

[16] ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ။ နှာ-၁၄၀ ။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ(တ)။ နှာ- ၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ။ နှာ- ၁၇၄။

## ႕. လႆးဝႆႉလွင်လီ

ၼႂ်းလွင်ႈလႆးဝႆႉလွင်ယေႃးၼိသေႃးမၼသိကႃႇရ ဢၼ်လဝ်ႈသႃႇရိပုတ်ႉတရႃႇ ဢဝ်ပိူင်တၢင်ႈ “လႆးမၢဝ်ႇ ၶေႃႉၶိုင်ႈ ဢဝ်မိုဝ်းပၢၵ်ႈပၢၵ်ႇမုၼ်ႈၾွင်ၶူဝ်ၶမ်ႉသေ လႆႈႁိၼ်ၶမ်ႉၵူႈ သင်ႇသွၼ်ဝႆႉၶၼ်ႉ” တၢင်ႈဝႆႉ ယဝ်ႉ။[17] တိုၵ်ႉသူၼ်း ၵႂ်ႈမီးလွင်ယေႃးၼိသေႃးမၼသိကႃႇရၼၼ်ႉၸဝ်ႈယဝ်ႉ သၢင်ႈၵႂ်ႈပိၼ်လွင်ႈ ဢလေႃးၾေ ဢတေႃးသ ဢမေႃးႁၶမ်ၶမ်။ မေႁၶၼ် မေဝူၶၼ်ႉ မေဢဝ်လွင်လီသေ ယူႇသၢင်ႈ တိတ်းတေႃႇ ပူၵ်းပွင်ၾေဝ လဝ်ႈၵဝ်ႇၵူႈ။ ဢၼ်ၶဝ်ႉပိၼ်ပိုၼ်ႉထၢၼ် လိတ်ႉတႃႇၶုပယ်သၶႄႇယဝ်ႉ။



---

[17] အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ ပဉ္စကနိပါတပါဠိ၊ နှာ-၁၆၄

## 10ႉ လွင်ႈလႃႈမိူၼ်မၢၵ်ႇလေႃႉ လွင်ႈလီမိူၼ်ၶေႃႉငဝ်း

မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန, ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊ တတောနံ ဒုက္ခမန္ဝေတိ, စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ။[18] သင်သမ်ႉ ၵၢဝ်လွင်ႈၵုသူဝ်ႇသေ ၵိုတ်းသၢင်ႇလၢတ်ႇလုလိုင် တၵ်းမိူၼ်မၢၵ်ႇလေႃႉၵိင်ႇလွမ်း တိၼ်ဝူဝ်းၶၢင်ႉ ၾွၼ်းလႃႉမၼ်းၶေႃး တေၵိင်ႇလွမ်းၸဝ်းယူႇတေႃႇသေႃႇ။



[18] ဓမ္မပဒပါဠိ၊ နှာ- ၁၃

မနသာ စေ ပသန္နေန, ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊ တတော နံ သုခမန္ဝေတိ, ဆာယာဝ အနပါယိနီ[19]
သင်သမ်ႉ ဢဝ်လွင်ႁုသူဝ်ႇသေ ၵ်တ်းသၢင်ႇလၢတ်ႇလုလိုင် တၢင်းမူၼ်ၵေႉႁဝ်းလဝ်ႇၵဝ်ႇယူႇလွမ်း လဝ်ႇၵဝ်ႇ ယူႇၶၶင်ႉ ၽွင်းလီရေႈတၢင်းလွမ်းလဝ်ႇၵဝ်ႇယူႇတုႇသေႇ။



[19] ဓမ္မပဒပါဠိ၊ နှာ- ၁၃

# 11ႉ ပေႃးထိင်းလွင်လႆႈ ပူၼ်ႉတၢင်းမႆႈ

လိၼ်းသုတ်းမႃး ၽူႈဢၢၼ်ၵႄႉၵႄႉၽိုၵ်းလိတ်ႉတႃႇၼၸုပသၼၸႃႇပွင်ႉတူၺ်းလွင်ယဝ်ႉ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ[20] ဢဝ်ဢလႄႈၸႄ ဢတေႃးသ ဢမေႃးႁႃၼ်ဢေမ်းၼႄႈသေ ထိင်းလွင်လႄႈၸႄတေႃးသမေႃးႁႃလႆႈ လႆႈသုၼ် ၵတ်းယႅၼ်လွင်ယူႇယဝ်ႉ။

[20] ဓမ္မပဒပါဠိ၊ နှာ- ၁၈

## 12. ထျႇဝရသုၼတၢင်ႏၵတ်ႏယႝၼ်ၵၢၼ်လၵ်တ်ႇလၢင်ႇ

ပေႏတူလ်ႏလိတ်ႉတျႇခုပေသ်သချေႇခၣ်ႉ ၡ်ႏႇတူလ်ႏ လ်ပူခၣ်ႏ လ်ၡဝ်ႏ။ ပေႏတူလ်ႏၡိၣ်မုႏယဝ်ႉ သတိခၣ်ႉ တေတိတ်ႏလပ်ႏမခၣ်ႏခမိၣ်ဂူႇ။ တေသၢင်ႏပခၣ် တျႇလၢခၣ်ႇလဝ်ႏၵဝ်ႇဢၢ်၊ တျႇၡ်ႏၡခၣ်သဢျေႇဝ ထမ်ႇမ လၵ်ၣ်ႏလၵ်ၣ်ႏသုၣ်ခိုခၣ်ႏ။ သုၣ်ခိုခၣ်ႏ ထိုၣ်တိႏၡူႉလၵ်ႏ လွၣ်ႏလ်ပၵ်ၣ် လ်လူႉယဝ်ႉ။ ဝႝႏခခေၣ်ႉ လွၣ်ႏဒိဋ္ဌိ တဏှာ ၵျေႏတေၵမ်ႇပၵ်ၣ်။ ၡွပ်ႏပူဝ်ႏ ဒိဋ္ဌိတဏှာၼၢတ်ႇၼလႏ လ်တိတ်ႏၡွႏၵမ်ႇပၵ်ၣ်။ အနုပါဒါအပရိ တဿနာ[21] ၡွပ်ႏပူဝ်ႏၵမ်ႇပၵ်ၣ်လ်တိတ်ႏၡွႏၼလႏ ၵမ်ႇၶ်ႏလႝႏ တၢင်ႏမႝႏၵျေႏၵမ်ႇပၵ်ၣ်။ တၢင်ႏတိတ်ႏၡွႏၵျေႇၵျေႏ လႝႏ



[21] ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ၊ နှာ- ၁၈

တုၵ်ႉၶၵေႃႇ။ တၢင်းတိတ်းၵႂ်ႈၸမႄ်ၵေႃႈ လႆႈတုၵ်ႉၶၸမႄ်ယဝ်ႉ။ လွ်တိတ်းၵႂ်ႈၶၢတ်ႇတင်းၵၢၵ်ႈတင်းၵူဝ်လိူင် ၸင်းလွ်လဝ်ႈႁဝ်ႇၵေႃႈ ဢၸ်ဝူႈတၢင်းတုၵ်ႉလွ် တၢင်းၶၢၸ်လွ်လူဝ်းၸၸေ်ႉ သုတ်းသိင်ႈတင်းသိင်ႈသေ လႆႈ ထူႇဝရသုၶ လွ်ႁတ်းယိၸ်ဢၸ်လဵတ်ႈလၢင်ႇတေႉတေႉၸၸေ်ႉယူႇယဝ်ႉ။

## ၶေႃႈလူပ်း

လႆၢ်းဢၸ်ၶႆႈၸေမေးၸႄ်ႉ ပိၸ်လႆၢ်း ပၢႆးယူတ်းယၢၵ်ႈ ပုတ်ႉထလဝ်ႈယဝ်ႉ။ လႆႈမႄးႁပ်းသိုပ်ႇငၸႂ်ႈ တီႈၵ်ပ်ႈ ၽိဝ်ပိူၵ်ႇမၸ်းၵူလ်း။ Messageဢၸ်ၶွ်ႈပၸ်ၸၸေ်ႉ လႆၢ်းလိတ်ႉတႃႇၸုပယ်သၸေႇၸႄ်ႉ ဢမ်ႇလွ်ႈဝူႈ တေလႆႈ ထိုင်တီႈႁမ်ႇမထၢၸ်း ယိၵ်ႉတႃႇလူဝ်းၸၸေ်ႉ။ ယူႇတီႈတူဝ်လဝ်ႈႁဝ်ႇၵေႃႈ ၽိုၵ်းဢဝ်သေ ယူတ်းယၢလႆႈ ၵၢင်း

ႁူၺ်းလဝ်ႈၵဝ်ႇ ဢမ်ႇလူဝ်ႇလႆႈသိင်ႈၵူႈသိင်ႈႁူဝ်သင်။ ၸဝ်ႈၵဝ်ႇပိုၼ်ႉထၢၼ် ၵၢၼ်ယူတ်းယႂ်းလွင်ႈပုတ်ႉထ လဝ်ႈၶႃႈ ပဵၼ်ယေႃးၼိသေႃးမၼသိကၢရယဝ်ႉ။ ပေႃးဢဝ် Psychologyဝႃႈၸိုင် ပဵၼ်Positive thinking။

ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၶႄၼ် ၵွင်းတႃႇပႂ်းလွင်ၶိုၼ်ႈယွင်ႇပၢၼ်ၶဝ်ႈငလႈ တင်းပႂ်းလွင်ပုတ်ႉထၽြႃးပဵၼ်လဝ်ႈၶႃႈ ပဵၼ်ၵၢၼ်လီဝ်
မိူၼ်ၵၼ်။ လီၵူႉဝႆႉတီႈၶႃႈဝႃႈ လႂ်းပုတ်ႉထၽြႃးပဵၼ်လဝ်ႈသွၼ်ဝႆႉၶႃႈ ၵိုင်သေ ပၢၼ်ၶႃႈ 2600ပီ ယူႉယဝ်ႉ။ 35
ႁွပ်ႈၶႃႈ လွင်ႈလႆႈတိၼ်ႈ မူႉလိၵ်ႈၵၢၼ်ၶႃႈ သင်ဝႃႈ ၶိုၼ်းၵႂၢင်လွင်မႂ်တွင်းငလႈ ၽိုၵ်းဝႆႉလွင် ယေႃးၼိသေႃး မၼသိကၢရ လွင်ႈၵၢၼ်လီ လွင်ႈပူၼ်ႉလီ လွင်ႈဝႆႉလွင်လီလိူဝ်းၶႃႈ ၵႃႉလႂ်ႈၶႃႈလိုင် ၵၢၼ်ႉလွင်လွင်ႈလႂ်ႈတိၼ်ႈ မူႉလိၵ်ႈၵၢၼ်ၶႃႈယဝ်ႉၶႃႈ ယွၼ်းၵပ်းသိုပ်ႇပႂ်းလွင်ပုတ်ႉထလဝ်ႈၶဝ်ႇၶႃႈယူႉယဝ်ႉ။

လၢႆးလွမ်လိူၼ်

09-422793438 (Viber)

jomlurn2021@gmail.com

31.8.2022

2nd Year B.A Lik Long SSBU. Taunggyi.

36

## Reference ၽိုၼ်ၵိင်–

1. ဒီဃနိကာယ,မဟာဝဂ္ဂပါဠိ, ၉.မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ။
2. မဇ္ဈိမနိကာယ, မူလပဏ္ဏာသပါဠိ, မူလပဏ္ဏာသဝဂ္ဂ, ၁၀. မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ။
3. သံယုတ္တနိကာယ, မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ, ၃. သတိပဋ္ဌာနသံယုတ္တံ, ၁.အမ္ဗပါလိဝဂ္ဂေါ, ၁.အမ္ဗပါလိသုတ္တံ။
4. အင်္ဂုတ္တရနိကာယ, ပဉ္စကနိပါတပါဠိ, (၁၇) ၂.အာဃာတဝဂ္ဂေါ, ၂.ဒုတိယအာဃာတပဋိဝိနယသုတ္တံ။
5. ခုဒ္ဒကနိကာယ, ဓမ္မပဒပါဠိ, ၁.ယမကဝဂ္ဂ။ ၃.စိတ္တဝဂ္ဂ။
6. ဒီဃနိကာယ,မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာပါဠိ, ၉.မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ။
7. မဇ္ဈိမနိကာယ, မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာပါဠိ(ပ), မူလပဏ္ဏာသဝဂ္ဂ, ၁၀. မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ။
8. ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ (ပ),(ဒု)

37

၉။ ပရမတ္ထဒီပနီ

၁၀။ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ, အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော်, သာသနာရေးဦးစီးဌာန, ဒီဇင်ဘာ.၁၉၈၄။

၁၁။ ရွှေဟင်္သာဆရာတော် အရှင်ပဏ္ဍိတမထေရ် မဟာသတိပဋ္ဌာန် , ရွှေစင်ပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန်မြို့ ဒီဇင်ဘာ,၁၉၉၃။

၁၂။ ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ, မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အနှစ်ချုပ် တရားတော်။

၁၃။ ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ, စိတ္တာနုပဿနာ အနှစ်ချုပ် တရားတော်။ 38

၁၄။ ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ, စိတ္တာနုပဿနာ ရှုမှတ်ပွားနည်း တရားတော်။

၁၅။ ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ, မဇ္ဈိမနိကာယ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အနှစ်ချုပ် ပို.ချချက် အပိုင်း(၁) ၂၁.၉.၂၀၁၃ - အပိုင်း(၁၈) ၂၉.၉.၂၀၁၃ ခုနှစ်။

၁၆။ ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ, စိတ်ထိန်းနိုင်မှ ချမ်းသာရ တရားတော်။

၁၇။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ, သတိပဋ္ဌာန်အခြေခံနှင့် နေစဉ်ချစ်သူများနေ့ တရားတော်။

18။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ ပြိုင်ဆိုင်ချင်တဲ့စိတ်ကို ဆုံးမပါ တရားတော်။

19။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ ဒေါသစိတ်ကို ဆုံးမပါ။

20။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ အထင်သေးတဲ့စိတ်ကို ဆုံးမပါ တရားတော်။

21။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ မခံချင်တဲ့စိတ်ကို ဆုံးမပါ တရားတော်။

22။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ နေ့စဉ်ရွေးချယ်စရာ စိတ်ထားနှစ်ခု တရားတော်။ 39

23။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ Buddhist Psychology and EQ Enhancement ဗုဒ္ဓဘာသာစိတ်ပညာနှင့် အီးကျူးဖွံ့ဖြိုးရေးတရားတော်

24။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ Be Mindful of the Feeling Like Giving it up မထူးဇာတ်ခင်းချင်တဲ့ စိတ်ကို ဆုံးမပါ တရားတော်

၂၅။ အောင်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ Emotional Health စိတ်ခံစားမှုကျန်းမာရေး တရားတော်

၂၆။ အောက်စဖိုဒ့် ဆရာတော် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အရှင်ဓမ္မသာမိ Where is the Switch for Happiness -ပျော်ရွှင်မှုခလုတ် ဘယ်မှာရှိသလဲ

၂၇။ ဦးရွှေအောင်, အတ္တဝါဒမှ အနတ္တဝါဒသို့ ခရီးစဉ်, သာသနာရေးဦးစီးဌာန, ၁၉၈၆။

၂၈။ ဦးရွှေအောင်, ဓမ္မပဒ ပေါင်းချုပ်, ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်, ၁, နိုဝင်ဘာ,၂၀၀၂။

၂၉။ ဆရာဦးကြည် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အဖွင့်ကျမ်း, ပင်မြင့်မာလာပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန်မြို့, နိုဝင်ဘာ,၂၆, တတိယအကြိမ်

၃၀။ ၸဝ်ႈၶူး Dr.ဝိၸယႃႇၽိပႃႇလ၊ ၵၢၼ်သွၼ်-လိပ်ႈၵႅၼ်းၵမ်ႉမထၢၼ်းၶင်ႈလိၵ်ႈလူင်၊ 1st Year Term-3 B.A Lik Long, SSBU.

၃၁။ ၸဝ်ႈၵမၢတ်ႈလူင် မိူင်းၶွင်၊ မႁႃႇသတိပထၢၼ်ႉ၊ ၶူးလေႃးတိၵ ၶိူဝ်းယိုၼ်း၊ ၵိတ်ႉ ပတ-2112 ၊ ပသ- 2562 ၊ ၶရ- 2017 ။

# ၵပ်းသိုပ်ႇလိတ်ႈတႃႇၶူပၼ်သၶေႃႇတီႈႁဵၼ်း



လင်ႇၵႃႇၶမ်ႉၵႂၢမ်း- လၶေႃး ၸၢႆးလွမ်လိူၼ် မိူင်းယၢင်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တိသရဏံ အဟံ ဝန္ဒာမိ သဗ္ဗဒါ။

1ႉ ၵေႃး႐ုႇသ(3) ၶေမႃး မၢႇ႐ုႇ႐ူၶိ႐ေႃး ပုတ်ႉထေႃး႐ုၶမ်ႇ ႁွမ်းတမ်ႇ႐ုၶင်းမုၶင်ပြေႃးပိၶင်လဝ်ႈ ၶဝ်ႈပိၶင်ၽြ႐ုႇသႃမ်လိုင်ႈ ပိၶင်တီႈၵိင်ပိုင်ႈသတ်ႉတဝုႇ မၢႇ႐ူၶေ႐ုႇၵႃၶၶင်ႇတယ်ႇထွတ်ႈ ၺုပ်ႈယွတ်ႈ လေႃး႐သႃမ်ထုႇ~ ၶမ်းလဝ်ႈငဝ်းသ်ႇ ၊ – 2ႉ လင်ႇဝုႈပုတ်ႉထ ပုတ်ႉထေႃး သတႃင်းလိုဝ်းမေႃးလင်ၺွင် ၵွၶင်ထွင်မိူင်းသ်င် ၵွၶင်ယႃၶင်တႃင်းၶ်င်တုၵ်ႉၶေႃး ႐ုင်ႇလဝ်ႈ႐ဝ်ႈပုးသႃင်းၶျေႃးသ်ႇသီ ပ်င်းၺၵ်ႉ႐ူၶင်းၽီ သွၶင်းပႃႉး ပေႃးမိူၶင်လႃင်းလႃႉးၶွတ်ႇၵူၵ်းလ်ႇ~ ၶေပူၶင်ႉတႃင်းယႃၵ်ႈ– ၶေၺွတ်ႈမိူင်းၽူဝ်ႇမိူင်းမႃၵ်ႈ တေႃႉယဝ်ႉ၊ ၊ 3ႉ လႃႉးသမ်ႉမီးထ်င်ႈ ထုႇ႐ုၶင်ႇတေႃႇ ထုႇ႐ေႃႇတီႇတိထမ်ႇမေႃး ထမ်းၺေႃးၶေပေၶင်

တႃတၢၼ်ပေႃးလိူင်း ႁုင်ႇတေႃႇၵူၵ်းပိူင်းတိမ်တူင် ၽိုၼ်ၵူင်တြႃးထမ်း သၢမ်ႁွင်ပႆးတမ်းမျၢတ်ႈသုၵ်းသွႆ~ ၶုၵ်းၶူၼ်ႉႁုင်ႇတေႃႇ ။ – 4ႉ မီးထိူင်ႈသမ်ႇမုတိၵႃရိယႃႇသင်ႇၶႃႇၶဝ်လဝ်ႈ ၵဝ်ႈႁုင်ႇၶဝေ ပွႆႉပႃးပုတ်ႉထ သႃႇသၶေႃႇ ၵႃႇမၵႃႇရူင်ႇၵမ်ႇၵူၵ်ႇ ၵမ်ႇၵူၵ်ႇသွၼ်ႉတူင်ႇထိဝ်ႈ ႁွတ်ႇၵိဝ်ႈၶိၼ်းၶေႃႇ~ ၵီးပၢၵ်ႈယၢၼ်ၵၢင်း– တိုၼ်းဝႃႈပူင်ဝၢင်း တေႉယဝ်ႉ။ ။

5ႉ မီးထိူင်ႈမႃႇတႃႇပိတု ႁုၶေႁုင်ႇယွႆႇ ၵျၢင်ႈၶႃႈလွႆၽွႆႇၶုၵ်ႉၶူၼ်ႉ ဝူၼ်ႉၵွတ်ႈၵၢဝ်ႇႁုင်ႇ ပၼ်ၵွၵ်ႈထိုင်ၶဝ်ႈ တဝ်ႈၵွတ်ႈၶွၵ်ႈမူႇၶူင်းလူမ်ႈၽသိုင်ႇလိုင်ႈ ၵိင်ပိုင်ႈႁႃႇယေႃႇ~ ႁွမ်းၶုပ်ႉလူးပေႃႈတင်းငမႈၵျၢင်းသိူင် ၊ – 6ႉ မီးထိူင်ႈၵႃႇလရိယၶူးသွၼ် မွၼ်ပၼ်ၵျဝ်းမေႃ ပိုၵ်ႉပၼ်ၵွၵ်းၵေႃလိူမ်လၵ်း ၵူႉလၵ်းၵၢၼ်လီၵၢၼ်ၶီ ဝၼ်းပီၶုၵ်းထူပ်း တူဝ်လွႆၵိုၵ်းသူပ်းမူပ်ႇႁွမ်းၽိူင်~ ၶူးၽေႉသွၼ်လၢင်ႈ ၵျဝ်းယဝ်ႉ၊ ၊ 7ႉ ႁႃႈၶွၼ်ႈ ပုတ်ႉထႁႃႇရဝ

ထမ်ႈမၵႃႈရဝ သင်ႈၼၵႃႈရဝ မႃႈတႃႈပိတု ၵႃႈလရိယေႃး လုမ်းလေႃးႁႃႈပႃးတင်းႁွင် ဝူၼ်ႉထွင်ႁုၼ်းမုၼ် ၵေႃးလူး ပၼေႃႈမၵမ်းႁူဝ်ပိုင်းၵူး တင်ႈပူၵ်းသင်ႉလၵ်းၶ်င်~ ႁ်င်းႁုသူဝ်ႉၵႃမ်ႉ ။ – ၈။ ႁုသူဝ်ႉ ၵၼ်လႆႈၼုပ်ႉႁွမ်းၶွမ်းဝႆႈ ၵၼ်ၶေႃႉတမုၼ်မျႃတ်ႈႁႃႈၶေႃႉ ယွၼ်းလေႃႉၶမ်ႉမိုၵ်ႉ ယွၼ်းပိုၵ်ႉပႆၢသွႆႉ တမ်းပွႆႉ ၽွႆႉတၢင်ႉလိၵ်ႈမူႉၶိူင်ႈၶိူဝ်းလိူဝ်ႉတႆးသၢၵ်ႈသေႉၼၢမ်ႉ~ ၽိုၼ်လိၵ်ႈထမ်းတြူး– လိဝ်းပူၼ်ႉလေႃးၵသၢမ်ပႃး 44
လူလ်ႈတႃႉ။ ။

မုၼ်ၵိူလ်း... မုၼ်ၶေႃး...

သႃႈထု သႃႈထု သႃႈထု ၵၼ်ပၼေႃႈမသုတ်းယဝ်ႉ။

# တွၼ်ႈၵၼ်ၶိူင်ႈ

9ႉ ဝႆႈယဝ်ႉၵၼၼေ်ႇတေႃး ၵၼၼေ်ႇတၵျႈလဝ်ႈ ၶူၼ်ႉၶဝ်ႈလွၵ်ႇၵဝ်ႇ ႁူႈၽဝ်ႇဝူၼ်ႉသွၵ်ႈ ႁူႈပွၵ်ႈမဝ်ႇပွႆႇ ၵိုင်ၵႂ်ႇဝႆႉၵၢမ်ႇၽၢၵ်ႈတူဝ်ၸလႈတင်းၶေႃမ်ႇ~ ၵၢင်းယၢၼ် ། – 10ႉ တၵ်းမႃးပွင်ပိၼ်ယွင်ႈႁိၼ် ပိၼ်ၽိုၼ်တွႆးတၢၼ်း ပႆၵမ်ပေႃးယမ်လွင်းၵၢၼ်း တေႇလႆးၵၢၼ်~ တၢင်းလွင်ႈပႆးႁူႉမေႃလၢင်ႈ တေႉယဝ်ႉ။ ။

11ႉ ၸိူင်ႈပိၼ်ၵတ်ႉတၵိတ ပၵိတ သႃႇသၶႄႇၵိတထွၵ်ႈၸွင်း ထွင်းၵီးထိမ်ၶိုင် ယိုၼ်းၸိုင်ၶၢဝ်းလိုၼ်း ၵိုၵ်းပိၼ်လွၵ်းပိုၼ်း ၸွတ်ႈထိုင်လူဝ်ႈပၢၼ်လုၵ်ႈတင်းလၢၼ်~ ပိၼ်တီႈသိုပ်ႇတႆႇ ။ – 12ႉ ပိူင်ၶိူင်ႈသေၵေႃႈ လႆးလၢပ်ႈလႆးတိူမ်ႈၸိူင်ႈပေႃးတူၵ်းၶေႃႈတူၵ်းၵိူၵ်ႇ ၵၢမ်မိူၵ်ႇဝီရိယလေႇတသိၵ်ႈ ၶၢတ်ႈၶဵၵ်ႈပူၵ်းတိုၼ်ႇ ၶတ်းလိုၼ်ႇပိုၵ်ႉၶၢၼ်ႇတိူမ်ႈၽိုၵ်းၵႂ်ႇ~ လီဝ်းၵတ်ႉၽေႃတွၼ်း ၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ ။

13. သမ်ႉထႅင်ႈပိူင်ၶိူင်ႈၵပ်းၵႂ်ႈ တၢင်းၸေႃႈၵၢၼ်ၵိူၼ်းၶေႈလႅင်ႈ တႅမ်ႈၵႂ်ႈထွင်သူႈ SSBU တုတိယ ၼူပ်ႈၶီႈလွၵ်းတီႈ~ ၵၢၼ်သွၼ် ၊ – 14. ၶင်းဢၼ်ပီသွင်ထိူမ်းသွင် ၼွင်ၵၢၼ်မိူဝ်းၵိူၼ်း ၶိုင်ႈၵေႉၶိုင်ႈမူႈ ၵိူဝ်လိူၼ်းဝၢင်းပၼ် ၵႂ်ႈဢၼ်ၼိုင်ပွင်ၵျိတ်းမႄး ထမ်းတြႃးမူႈထူၵ်းထွၼ်~ မီးလွၼ်ႉၵ်ၼ်ၼိုၵ်ႉတွၼ်းၵၢင်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 15. လွမ်းၶဝ်ႈၵၢၼ်ၵျိၼ်းလွၵ်းပိူင်ပႆးတမ်း တၵ်းတေၶေႉၶမ်းပႆၽေ လူၵ်းၶေ 46
ၶဝ်ႈၵႄႈၵူႉလႅင်း ယွင်းၵိူၼ်တွႆးပႅင်း ဢိတ်ႉထိပႄႈတၵျိတ်းဢၵ်ၼ် ၵျိတ်းၵျင်းတဝ်ႉၵွင်းမွၼ်~ ဢမ်ႈသုတ်ႈ ဢမ်ႈယွၼ်ႈ ။ – 16. တၵ်းမႄးတႅမ်ႈတွၵ်ႈလႆးလိၵ်ႈ ၵျၵ်ႈလိူဝ်ႈၵပ်းသိူပ်ႈတီႈၵ်ပ်ႈလိတ်ႉတႄႈၶုပၼ်သၶႄႈ လဝ်ႈၵႄႈ ၼပ်ႉသိူပ်ႈသွႆႉၶွင်ႈလၢပ်ႈ မီးၵႄႈမီးၼွၼ်ႈ~ ၼိူဝ်းလိူဝ်ႉသႆတႆး– မိူၼ်ယိူင်ႈတၵ်ၼ်းၸႆး ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

17။ ၵမ်ႉၸွင်ႈၵတ်ႉၶႄႉၼ်ၶင်ႇၶႄႉမေႃလၢင်ႈ ၵူဝ်းၺၢင်ႈတူဝ်ၵဝ်ႇ ယၢမ်းၽဝ်ႇလင်ႈၶၼ်ႈ ၺႂ်ႈလႆႈပိၼ်ၺၵ်ႈ လၢင်းတေႃႉ ထမ်ႉမေႃႉလင်ႉၵႄႉၵမူႉလိၵ်ႈထတ်းသွၼ်ႉ~ ပိူင်းၺူဝ် ၊ – 18။ ဝူၼ်ႉဝႃႈပေႃးၵၢၼ်ၶတ်းၸွင် ၸွႆးၽိုၵ်း တိုၵ်းပၼ်တ်ႈတၢင်းၶၢၼ်ႉတၢင်းၵူၼ် တၵ်းမူၼ်လုၵ်ႈလူၼ်ဝူင်းမူၼ်း ပူင်းပၼ်ၶိုဝ်းၵူၼ်း လိၼ်ႈၺွႆး တႆႉၺၢဝ်းၶူဝ်~ ပိၼ်တီႈၵိုင်ပိုင်ႈၵိတ်းၵီႈ တေႃႉယဝ်ႉ၊ ၊ 19။ ၶဝ်ႉၵၢၼ်ထမ်းလဝ်ႈ သႂ်ႉလိုဝ်ႈ ၵပ်းသိုပ်ႉလိတ်တႄႉၶုပသ်သၶႄႉတီႈၵ်ပ်ႈၽိုၼ်သႂ် ၸွႆးမိုၼ်းတူလုမ်းၸွႆးၵျၢင်းၽိုၵ်း ပိၼ်ၵၢၼ်လႆးတိုၵ်း သိုၵ်းမူၵ်း ၺႂ်ႈတူၵ်းပၼ်တ်ႈတင်းၺၢၵ်ႈတင်းၺူဝ်~ မိဝ်းမႆႈမဝ်ႉသႄႉ ။ – 20။ တၵ်းၵိုင်တၢင်းၺူႉ လူႉၵၢဝ်ၶႂ်းပၢတ်ႈ ပိတၵၢတ်ႈပုတ်ႉထၽႄႉသႄႉ တၢင်းၵူႄႉမၵ်ႉၵ ပုတ်ႉထၽၵေဝႄႉ ၺိူင်ၶႄႉၵဝေးလၵႆႉၶေႃႈ လိၼ်းတေႃႈသီႉတႄႉ~ သွင်ၺိင်ၶီႈပီၼႄႉ– ၼၢဝ်းပူၼ်ႉၺိူင်ယိူၼ်း ၶၶေႃႉယဝ်ႉ။ ။

21။ ၵပ်ႉပၢၼ်ယၢမ်းၼႆႉ ဝႆႉၸႂ်ႈၶိူဝ်လူၵ်ႈၵမ်ႇၽႄႇ သွၵ်ႈႁႃပလ်ႇလၢႆႇမၵ်ႇၽႅႈ ယႃႈယႃတၢင်းၽဵဝ်ႇ ၵပ်းၵၢႆႇ (Psychology)သၢႆႇၶလေႃႇလေႃႇလီႇ ၶိတ်ႉမီႇၽိုၼ်ႉသွၵ်ႈမုင်ႈသူင်ၶႄႇ~ ပၢႆႈယႃႈယႃလွၵ်ႇ ၊ – 22။ ၽူႈမိူဝ်း ပလ်ႇလၢႆႇပၢၼ်မွႆႇႁူႈတီႈႁူႈတိူင်း ၶွင်ႈမိူင်းၶွၵ်ႈမိူင်းတင်းလူင် ၵွၼ်သူင်သွၵ်ႈလၢမ်း ၵပ်းၵပ်းတၢမ်းတၢမ်း ၶူၼ်ႉၶူးယူႇမၼ်းၽွင်~ လေးႁူႈလၢႆတီႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 23။ ယၢမ်းလိဝ်ၶဝ်ႈပိၼ်ပၢၼ်ၵၢၼ်ၶိုၼ်ႈယွႆႇ တွၵ်ႈတဵင်း ၽုတ်းၵိူင်းသုင်လိူဝ် ၵိတ်ႉထူႇၵၢၶိတ်ႉထူႇတိမ်မိူဝ်သွၼ်းသိမ်း တၵ်းမႃးႁႃလိမ်း လွင်ႈတၢင်း မႆႈၶုင်းလွၵ်~ ၶမ်လူၼ်ႉၵၢဝ်ႇယဝ်ႇ ။ – 24။ ၶိူဝ်လူၵ်ႈၵမ်ႇၽႄႇယၢမ်းၼႆႉ ႁၼ်ဝႆႉလိင်းလိင်ႈသၵ်းထူႇ လွင်ႈၵၢၼ်ၶိုၼ်ႈယွႆႇတွၼ်းၶႄႇတိူဝ်းပူၼ်ႉ လူၼ်ႉၽလူၼ်ႉမွၵ်ႇ ႁူႈၶွၵ်ႇလီယွင်ႈတေႉၶင်ႇဝႃႈ ၵိူဝ်လွတ်ႈ ႁၢမ်းပဝ်ႇ~ လေးႁူႈလၢႆၶမ်ႉလၢႆတၢင်း တေႉယဝ်ႉ။ ။

25ႉ ၵၼ်ၼႆႉ ပေုးမုးဝူၼ်ႉသွၼ်ႉတၵ်တ်ႈတၵ်တ်ႈ ပႆႉလိုၼ်ႈသုၼလၵ်တ်ႈလၵ်တ်ႈသိူဝ်းပျေႉ မၼ်းၵေုႉၵုႉယိၵ
သုၼမိုၼ်ႈယိုႉ ဝူၼ်ႉသိုႉတူလ်းၵြိုႈလိုၵ်ႉႁူႈၽူႈလိုၵ်ဝ်ႉ~ ထတ်းသၢင် ၊ – 26ႉ မၼ်းပိၼ်ၵုႉယိၵသုၼၽေႆႉရူၵ်ႈ
တွၼ်ႈပိၵ်င်း သမ်ႉဝုႈမၼ်းၵြိၵ်င်းၼမ်လိုႉ ပေုးၵၼ်ပႆးလိုၵ်ြဝ်းတူၵ်း ဝၼ်းၼိုၼ်ိုင်းလိုၽႆးမူၵ်း ၵြူႉၵမ်ႉပျေႉ
ၶူင်းၵၢင်~ လီမိူဝ်ႉလီလၢၼ်ႈ ႁူလ်းယဝ်ႉ၊ ၊ 27ႉ လင်ႉဝုႈႁူၼ်းႁူၼ်း ၵြူဝ်မူၼ်းမူၼ်ၵၼ် ဝူၼ်ႉၵြၼ်
ၵၢင်လိုၵ်လွႆးတိတ်း ၼိုႈၽိၼ်ဝ်ႈတၢင်းမႆႈၼိုင်းလိုၵ်မူတ်းပိတ်း ပိၵ်တ်ႈဝႆးမၢင်~ တုႉသေႉ ။ – 28ႉ မူိဝ်ႈၵၼ်ပႆႉမီး
တၢင်းဝူၼ်ႉ ၼူၼ်ႉသွၵ်ႈၵုတ်ႉလုႉလေုးၵီႉ တီႉတၢင်းမီးမၢၵ်ႈ ၵြိုႈပေုးလွတ်ႈယၢၵ်ႈတၢင်းယၢပ်ႉ ၼတ်းၵြၢပ်ႉ
ၵၢၼ်ႁူႈလိူဝ်ႉၵျမ်ႉသၢင်ႈပွင်တေႉ~ ၵၢၼ်ၵုႉႁူးႁူႈလိူဝ်းလိူဝ်း တေႉယဝ်ႉ။ ။ 49

29။ ႁူလ်းၵုႈၽိူဝ်ႇထိုင်မၢၵ်ႈမီးၶိုၼ်ႈယၺ်ႇ ထိုင်သၺ်ႇယၢမ်းၽဝ်ႇလၺ်ၶိုင်ႈ တၢင်းမ်ႈတၵ်းလိုင်ႈမဝ်ႇလၢၼ်ႇ ၵေႃႇၵၢၼ်ႇပျသၼေႇသုၵ်ႉၶွတ်ႇယုင်ႈတင်ႇသေႇ~ ဝၼ်းၼၺ် ၊ – 30။ ၶိူဝ်လူၵ်ႈၵမ်ႇၽၺေႇသၢင်ႈသဝ်း ႁူၼ်းၺဝ်း တင်းလႉ ႁူၼ်းၽဝ်ၼ်ၵေႈဝၼ်းသႉၶၢၼ်လွင်ႈ ႁူၼ်းမီးဝၼ်းၼၺ်ၵူၵ်းလွင်ႈတင်းလီး ၵမ်ႇမီးၺူဝ်ႁူၼ်းတၵ်းထိင် သိင်လိဝ်ႁၢမ်းဝိင်း ၶိုၼ်းပၼ်ၵိၼ်ၺိင်း သိၼ်ႇတၢင်းၽဝ်ႉပႉးလွင်~ သုင်ၶိုၼ်ႈ မျးယဝ်ႉ၊ ၊ 32။ တၢင်းၶၢၼ် လွင်ၶဝ်ႉ ၶမ်ႉလွင်ႁူႈၵေႃႉတင်းလီး ႁူၼ်းမီးႁူၼ်းၽဝ်ၼ် ႁူၼ်းၵၼ်ၺိတ်းၵၢၼ်ၶၼ်းလုမ်း ႁူၼ်းသိုၵ်းႁူၼ်းၺၢၼ် တင်းလုမ်း ႁူႈမၼ်းၽၺ်~ ၵိမ်ႇမူဝ်ႇ ။ – 33။ ႁွပ်ႈၶဝ်ႉ ၵျႈၽူႈသူၼ်လွင်ၺ်ႈမွတ်ႇ ၺ်ႈထွတ်ႇလွင်မ်ႈ ၺ်ႈလႉႈလႉးယျ လွင်ငၢၼ်းၺ်ႈပေႇ တၵ်းတေၶွၵ်းၶေႇႁွၼ်ႉ တၢင်ႇလၢတ်ႈပႉးသူဝ်ႇ~ ထတ်းလူလ်ႉတူလ်းလွမ်း လူးတျႉ။ ။

33ႉ လၢႆးၼႆႉ ၶဝ်ႈပိၼ်လၢႆးၵၢၼ်ပုတ်ႉထၽြေးပိၼ်လဝ်ႈၵျေးၵွၼ်ႇ ငၼမွၼ်ႇပၼ်ၵျွႈ တီႈလိုၼ်ႈပူၼ်ႉမႃး ႁိုင်ၼၼ်ၼ်ႇ လၢႆလၼ်ၼ်ႇၵၢပ်ႈၵႃႇလသိုပ်ႇလၢပ်ႈၼႆးႁိုဝ်ႇ~ လၢႆလုပ်ႈၼၢဝ်းပၢၼ် ၊ – 34ႉ ပေႃးမႃးၼပေႉတူၺ်း ၼၢဝ်းယၢမ်း ၵပ်းတၢမ်း2600သွင်ႁဵင်ႁူဝ်းပၢၵ်ႇလိူင်ပီ တေႃႇသၼႄႇႁိုဝ်ၼီမီးမႃး တြႃးယၢဝ်ႇ သီသ်ၼျူးၼုတ်း ၽၼ်းၼိုင်းၵၢင်လိူဝ်ဝၢႆးသုတ်း ၵမ်ႇၼိုၼ်းၼၢၼ်~ ၵွၼ်ႇၼေႃႈသိင်လႆႈ– ၵၢၼ်ဝႄႈတၢင်းမႆႈ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 35ႉ လၢႆးယၢဝ်ႇၼႆႉ ပႃႇလိဝေႃးႁႃႇၼမ်ႉထမ်း ႁွင်ႉတမ်းလိတ်ႉတႃႇၼုပၢႆသၼႄႇၼၼ်ႈ တၢင်းပႆၵဝ်လိူဝ်တူၺ်းလိူဝ် ႁဝ်းၼိုၼ်း ႁဝ်းၵွၼ်တွင်းပိုၼ်း လွင်ႈလၢႆးၵၢၼ်~ လိတ်ႉတႃႇၼုပၢႆသၼႄႇ ။ – 36ႉ ၵွၼ်တၢင်းႁဝ်းမႃး ၽွမ်ႉသွၵ်ႈ မုင်ႈငွၵ်ႈလိတ်ႉတႃႇၼုပၢႆသၼႄႇတူဝ်ၼႆႉ မီးဝႆႉၼိုင်းပပ်ႉလိူဝ်လႃႇ ႁဵတ်းႁိုဝ်တေႃႇသၼႄႇဝႆႉငတႃႇငဝ်ႈ မျၢတ်ႈလဝ်ႈၽႄဝႃႇ~ လူၵ်းပွၼ်ႈသွၼ်ႁေႃး– မီးဝႆႉၼိုင်းသုတ်ႈလိူဝ်ၼေႃး ၼႆႉၼၼ်ႉ။ ။

37ႉ လိတ်ႉတႃႇၶုပၼ်သၢႆၶႄႇၶႅၼ်ႉ ၶဝ်ႈပိူၼ်လႆႈယၵ်ႉၵႃႇရူင်ႇ ၶိုၼ်းၸုင်ႇမႁႃႇသတိပထၢၼ်ႇၵၢၼ်ၶိုင်ႈ ၸႅၵ်ႈပိူၼ်လဝ်ႈထွၵ်ႇလိုင်ႈသီႇတၢၼ်ႇ တၢင်းၵူႇၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ ၸဵမ်းထၢၼ်ႇၵျၼ်ႉၵျပ်ႇမဵႈယိၼ်ၵူႇ~ မူတ်းၵႂႃႇ ၊ – 38ႉ မႁႃႇသတိပထၢၼ်ႇသုတ်ႈၶႅၼ်ႉ ပႃႇလိဝႃႈ မႁႃႇသတိပထႃႇၶသုတ်တၢၼ်ႇတမီးၶၶေ မႁႃႇတူဝ်ၶိူင်ႈ သတိတူဝ်ၶိူင်ႈ ပထႃႇၶေတူဝ်ၶိူင်ႈ သုတ်ႈတၢၼ်ႇတတူဝ်ၶိူင်ႈၵပ်းၵၼ်ပိူၼ်မေး သူၵဝ်ႁဝ်းႁႃး လူဝ်ႇတွင်းမၢႆ~ တူဝ်ယေႃး မၶၼ်းယဝ်ႉ၊ ၊ 39ႉ မႁႃႇသတိပထႃႇၶသုတ်ႈတၢၼ်ႇတၶႅၼ်ႉ ၸၢႆႇၶေးမႁႃႇလပ်းဝႆႉၶႅၼ်ႉလိုင် မၢႆထိုင်သုတ်ႈယၢဝ်း ႁဝ်းတၢဝ်းလူၵ်းပၼ် ႁွပ်ႈၵၼ်မီးထိုင်ႈသုတ်ႈပွတ်း မၢတ်ႈတွင်းမၢႆ~ မၼ်ႈၵၼ်ႇ ။ – 40ႉ သုတ်ႈတၢၼ်ႇတ ၵမ်ႇၶၶေသုတ်ႈတၢၼ်ႇ ၵတ်ႉထၵထႃႇႁႃႇၶေၵေႃၼ်ႇႁူၵ်းၶေႃႈ ႁဝ်းတၵ်းၵဝ်ယေႃး

တမ်းထွၵ်ႈ ၼၶမွၵ်ႈၵၢၼ်ၶိူင်ႈ ထမ်းၵၢၼ်ရေႃးမ်ၶႅၼ်ႈၵိတ်ႉတရေႈသတ်ႉတဝႃႈၵမ်ႈပိူင်ႈမ်ၶႅၼ်ႈမၢၼ်ႈ ၵွၼ်ႉဝႃႈ
သုတ်ႈတၢၼ်ႈတတၢင်ႈမၢတ်ႈၵွႆးၸၼ်ၶၼ်ႈ~ သပ်းလႅင်း ဝႆႉယဝ်ႉ။

41။ ၸႄႈပၼ်ၶၼ်လဝ်ႈၶၢဝ်းတၢင်းသီႈသိပ်းႁူႈဝႃႈ တေႈသၶႄႈလိူဝ်းၶၶႅၼ်ႉ ထမ်ႈမၼလႈဝိၶယေ ၵမ်ႈၶၶႅၼ် တိပိတၵလပ်းတွၵ်ႈ ပေႃးၵဝ်ထမ်ႈမၵ်ႉၶၶၼ်ႈထႃႈပ်ႅတ်ႈမိုၶၼ်ႈသီႈၵိူင်ၼၶမွၵ်ႈလႆႈလိုဝ်ႈ တီႈသိုဝ်ႈပေႃးလၢတ်ႈ ၶိရေႈ တမ်းတေႈဝႆႉႁူႈလွင်ႈပႆးလၢၼ်ၶၼ်ႈ~ ပ်ၶၼ်ၶေႃႈၵႃမ်းလဝ်ႈငဝ်းသႂ် ། – 42။ ၵၢၼ်ပ်ၶၼ်ၶိရႃႈယ ၶိရေႈႁူႈၵၢၼ် 1။တီႈၶၶိရႃႈယ 2။မလ်ႉသိမၶိရႃႈယ 3။သမ်ႈယုတ်တၶိရႃႈယ 4။ၵင်ႈၵုတ်တရၶိရႃႈယ 5။ၶုတ်ႉတၵၶိရႃႈယတၢမ်းၵၶၼ်မိီးမႄး သၢမ်ၵွင်တြႃး ႁဝ်းႁူးပွင်ႈလႅင်းလွႆ~ ၵွၶၼ်ၶေႃႈ မၶႅၼ်းလူႉ། ། 43။ ၵၢၼ်ပ်ၶၼ်သုတ်ႈမႁူႈသတိပထၢၶၼ်ႈၶႆႉလမ်း လဝ်ႈၵႃႈၶၶႅၼ်ႈတႃႈမႂ်တမ်းဝႆႉပၶၼ် လႆႈႁၶၼ်တီးၶႂ်းတီႈၶ

ခိင်ေႉ မလ်ႇသိမခိင်ေႉ သမ်ႉယုတ်တခိင်ေႉမိီးခခေ်တွင်းဂိုမ်း ပေလူင်ပေလိုမ်း ၸွ်ႈလိုမ်းလိုမ်ႇထိုင်ၼဝ်ႈ ၵျူထါတ်ႈသေႃးသုံ~ ၵျူႇလွင်ႈပွင်ႉၾ်ေ ။ – 44ႇ ခ်ငုးတီႉၼခိင်ေႉယလမ်ႇ မိီးခ်ငုးမၵျႉဝၵ်ႇဂ သုတ်ႈမႃဂဝ်ႈ မူိဝ်ႈၵာခ်ြေ်းပီခ်လဝ်ႈမိီးခ်ငုးဂုရူတိုင်းၼူင်ႉ ၵွင်ႇတာင်ႉဂမ်ႉမျႉသထမ်ႉမ ခိင်ဂမမါခ်ငုးလုၵ်ႈဂပ်းဂါႉ~ ဂူခ်ငုးဂိုခ်ငုးငိုခ်ငုးခွင်း ဝိႇယဝ်ႇ။ ။ 54

45ႇ လါႈသမ်ႇတီႈခ်ငုးမလ်သိမခိင်ေႉယ မူႉလပခ်ႉချေႉသလုမ်းၼွၵ်ႉ သုတ်ႈတွခ်ႈမါသိပ်း မါတွၵ်ႉဝိႇ ၼါတ်ႈခိင်ၵ်ႈ ခ်ငုးလိၵ်ႈၵျေးတီႈတိုင်းဂုရူ ဂမ်ႉမျႉသထမ်ႉမခိုခ်ငုးဝါႉ~ မူိခ်ဂခ် ၊ – 46ႇ ဂူလ်ုးဂျုႈခ်ငုးတီႈ သမ်ႉယုတ်တခိင်ေႉယလိုင် ၼိုင်ၵျတီႈခ်ငုးမၵျႉဝၵ်ႇဂ သတိပထႉခသမ်ႉယုတ်တတွင်းမါ ၵျေးတီႈမူိင်း ဝေႉသျႉလီႉဝလ်ႇလီႉၼူိဝ်းသါမင်းသျး မုခ်သုင်ပြေ်းတေႉသချေႉ တီႈသူခ်ၵာမ်ႉပပျႉလီႉၵုယျႉမိီးခခေ်~

တႆးၸွင်ႉသူၼ်မၢၵ်ႇမူင်ႈ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 47. ၼႆႉလမ်ႉတီႈၵပ်ႈပႃးၼေ လၵ်းဢေတီႈယမ် ၵမ်ၵၢဝ်ငဝ်ႈၸွင်း တၢင်ႇသုတ်ႈၼပ်ႉပွင်းၼမ်လႃ မၵ်းမႃမီးထင်ႈမဝ်ႇလွႆး ၸဝ်းႁွႆးတိၵၢဝ်ငဝ်ႈမၼ်းပၼ်~ ၸုႃႈထၢင်ႇထၢင်ႇ ။ – 48. မၸုႇသတိပထၢၼ်ႇသုတ်ႈၼႆႉ ၸဝ်းႁႆႉငိၼ်းလိၼ်ႈသေးတုႇ ၼႂ်းၵၢၼ်ပုတ်ႉထၽေႈသုႇႁူႈၵူင်ႇႁူႈတီႈ ၵိၵ်ႇလူလ်ႈၼွင်ႉပီႈၼွၵ်ႈမိူင်းၼႂ်းမိူင်းသူင်ထွမ်ႇ လိမ်လွမ်ႇၽွမ်ႉမိုတ်ႈၵျိူၵ်ႈမွင်းမၢင်ႇ~ တႂ်းၼႂ်ႈလိင်းၸူႉ ၵၼ်မွၼ်းမၼ်းယဝ်ႉ။ ။

49. တီႈၼႆႈယူဝ်လၢင်ႈၼမ်လႂ်မဝ်ႇပွင်ႇ ၸူႉဝွင်ႇၸၼ်ငူၼ်ႈ ၸိတ်းသင်ပူၼ်ႈၵျိူၵ်ႈသူင်ၼေႇ မၸုႇ သတိပထၢၼ်ႇ သုတ်ႈတၢၼ်ႇတၵိဝ်ႇၼွင်ႈ လူလ်ႈလွင်ႈလွၵ်းၼႂ်ၢင်ႇ~ ၼေးလၢင်ႈမီးၼေႈၵၢမ်းထၢမ် ၊ – 50. တီႈၼႂ်း ၵတ်ႉထၵထုႇပႃးယင် ၸိတ်းသင်ပူၼ်ႈပေႉသူၼ်လႂ်သူၼ်ၼေး ႁွပ်ႈပူဝ်ႈမၼ်းပၼ်သၼ်ႈတၢင်းၵၼ်လိဝ်

မၵ်ႉၵေႃး လံႇၵပ်ႉလွင်ႇၸွင်းယိုင်ႉၵွင်းၵႃမ်~ လိတ်းယိုင်ႇ ၵိုဝ်ပိုင်ႇ ၶႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ 51ႉ သမ်ႉထိင်ႇသုတ်ႇ မၵႃႇသတိပထႃၶ်ႇပႃတ်ႇထမ်း မုၶ်ၶမ်း□ၸေႃးၵူႇသူႇၵေႃးသွၶ် ၵမ်ႇဝႃႇတူၶ်ၵွၶ်တူၶ်လိုၶ်း မၶ်းတိုၶ်း ၶဝ်ႇၶင်းယူင်ႉၵၶ်ၶႆႉလႃမ်းတႃမ်~ မဝ်ႇပိုင်ႇမဝ်ႇပျႃၶ်ႇ။ – 52ႉ ပိုင်ႇၶိုင်ႇ မၵႃႇသတိပထႃၶ်ႇသုတ်ႇၶႆႉ ၵရိယႃႇၶဝ်လဝ်ႇသေၵေႃႇ တိုၶ်းတေႃႇၶင်ႇငိၶ်းၶင်ႇထွမ်ႇ လိမ်လွမ်ႇလင်ၵဝ်ႇတႃႇသေႇ ပၵ်းတေႇၶင်းၵၶ် 56
ၵႃႇၵိုင်ႇဝႆႉၵူႇမိုဝ်ႇ ၶွင်ပိုဝ်ႇၵႃႇၶၶ်သုင်ယိုင်ႇ ပေႃးၵမ်ႇၵူပ်ႉသိုင်ႇယႃမ်းၶႃႇမျႃတ်ႇပုတ်ႉထပေႃႇၵီႇၵႃမ်းလႃၶ်ႇ~ တေၵူႉတေငိၶ်း ၵွႆးၶေႃႇ။ ။

53ႉ ၶင်ႇၶႆႉ□ႃႇၵတ်ႉထၵထႃႇပိုတ်ႇပႃၵ်ႇ ငဝ်ႇၵႃၵ်ႇမူႇလႃႇ လွင်ႇၵၶ်ပိုၶ်ႇၵွၶ်သူင်ႇၶေႃႇငိၶ်းၵျူၵ်ႇ ၵဝ်းလိုၵ်ႇၶေမွၵ်ႇ တေႃႉတေႉလူၵ်းၵွၵ်ႇပျၵွၶ်ႇၵီႇ ထိုၵ်ႇတီႇၵိုင်ႇတႃၶ်ႇ~ လိင်းၵၶ် ၊ – 54ႉ ပေႃးမႃး

ဝူၼ်ႉတူၺ်းထတ်းသၢင် သုတ်ႇၼႆႉႁူဝ်ႁၢင်ၵၢင်ပၢႆၼမ်ႉတွၼ်ႈ လွၼ်ႉမွၼ်းၼမ်လိူဝ် ၵူႈၶၼ်သုင်ၼိူဝ်သုတ်းထီး ၵႂၢမ်းမီးတႅၵ်ႇႁိုင်ႇတၢၼ်ႇၼိုင်းၵၼ်ꧦ ပဝ်ႇလွတ်ႈ သုတ်းယွတ်ႈ ပိူၼ်ႈယဝ်ႉ၊ ၊ 55ႉ သတိပထၢၼ်ႇသုတ်ႈ ၼႆႉလမ်း ငဝ်ႈလမ်းပိၼ်ၵႂၢမ်းမၵထတႅင်းတိူင်း ပႃႇလိၸေႃႇသႃႇမုၼ်ၶိူင်းၵေႃႇသွၼ် ထူၵ်းထွၼ်ႁၢင်ၶႅင်သုပ်းၽမ်း ၵေႃးတမ်းဝႆႉမီးၼၼ်ꧦ ႁူႉပွင်ႇ ။ – 56ႉပႃႇလိႁွင်ႉဝႃႈ မႁႃႇသတိပထႃႇၼသုတ်ႇတၼ်ႇတ ၵႃႇလၼၢဝ်းၼႃႇ ၵေႃႇလႃႇၼူပ်ႇပၢႆႈ လႅၵ်ႈလၢႆႈမႁႃႇသတိပထၢၼ်ႇ ၼမ်ႉသၢၼ်ႇႁူႉမိုတ်ႈမွၼ်ႇလၢၼ်းႁွင်ႇꧦ ပေႃးထၢၼ်ႇလၢင်လိုဝ်း တေႃႉယဝ်ႉ။ ။

57ႉ ၵၢထိပ်ႉပႃႇယတ်ႉထမၼ်းလမ်ႉ မႁႃႇငလႈသုတ်ႈတၼ်ႇတ ႁဝ်းပျူႉၼေမႅင်ႇ ထိူၵ်ႈသႅင်ႇယဝ်ႉတူဝ်ႈ တူၵ်းႁူဝ်ႈသတိပထၢၼ်ႇ ႁိုင်ႇတၢၼ်ႇတီႈလူဝ်ႇလႅင်ႈလႅင်းပွင်ႇꧦ မၼ်းၸႂ် ၊ – 58ႉ မၼ်းပိၼ်တူဝ်ၵၢၼ် သတိ

ၼလႈတင်းပထူႉၶပေႃႉလိ သၶ်ႉထိလပ်းၵၶ် လီၵျၶ်ပွတ်းပ်ၢင်း လီလိၢင်းသၽေႃး ပူႉလိၽေႃႉသူႉမႃၶ်ႉ
သႃၶ်းသုံ~ ၵွၶ်ၶေႃး တေႉယဝ်ႉ။ ။ 59ႉ သတိၶ်ႉ ၵျဝ်းၵျူးၶမ်ေလႃ ၵမ်ႉလႁိုႈႁႃမ်းသႃၶိူဝ်းၵျဝ်း
ၶူၶ်းၶဝ်းလိဝ်ၵ်ၶ် မၶ်းပ်ၶ်ပူႉလိငဝ်ႈတိုၶ်း ၵျဝ်းၶိုၶ်းၵ်ႉၵဝ်လိုႉဝၶ်းၶ်~ ထႃင်ႉပ်ၶ်ၽေႃႉသူႉတူဝ်ၵဝ်ႉ
ယဝ်ႉ။ – 60ႉ တီႈပွင်ႉသတိ ဝိၵျူဝ်ႉၽေႃႉတႃးထူဝ်ႉၶဝ်ႈ ၶဝ်ႈပ်ၶ်ၵမ်ႉလူင်ၵမ်ႉလိမ်း ၵမ်ႉၶၶ် 58
တွင်းမႃတူႉသေႉ ၶွၵ်းၶေႉလွၶ်ႉသူင်ႉ တႃးတူင်ႉႁွင်ႉသူႉမႁူႈတီႈပေႃးပွၵ်းလိုၵဝ်ႉ~ သႃင်းလႃင်း ၶ်ႉယဝ်ႉ။ ။

61ႉ ပထူႉၶပွင်ႉဝူႈ လပ်းၶိူဝ်ၵူႉႁူင်ႉလဝ်ႈၵဝ်ႉ ႁူႈၽဝ်ႉမၶ်ႈမၶ်ႈ ပၶ်ႈၵ်ၶ်ႉလီၶေႃႉဝ်ႉယူႉႁုႈ ၵမ်ႉႁူႈ
ၵျႃမ်းပဝ်ႉ~ ၵိမ်းလီ ။ – 62ႉ သတိပထႃၶ်ႉပုၵ်ႈပ်ၢင်း ၶေႃႈယမ်ၵျၢင်းၵျၢင်းၵိဝ်ထဝ် မႃထိုင်လွင်ႈၵဝ်
သတိလပ်းၶိူဝ်ၵူႉႁူင်ႉၵမ်ႉၶူင်ႈၵမ်ႉယႃၶ်း တူၵႃၶ်လွၵ်းငႃၶ်းၵမ်ႉလွႆးၶီ~ ပႃႉႁိူင်ႈ တေႉယဝ်ႉ။ ။

63ႉ တီႈၶႆႈႁဝ်းလီတွင်းၵၢဝ် သူၵဝ်ႁဝ်းမႂ်း ၵမ်ႉတၢပ်ႈႁၢမ်းယွင်းထိုင်ၵၼ် သတိငလႈတင်းသတိပထၢၼ်ႉ မိူၼ်ၵၼ်သဵၼ်ႈ ၵၢင်လွင်ႉၶၢင်းၶူးမၢတ်ႈတွင်းႁူႈဝၼ်းပီ~ ၵၢထိပ်ႉပႃႇယထႃႇ ။ – 64ႉ တီႈၶၢင်းပႃႇလိ တိၵွၵ်ႉမွၵ်ႉတမ်း ၶၢင်းၵၢၼ်ၽိုၼ်ထမ်းမၵ်ႉဝၵ်ႉၵ ၵၢတ်ႉထၵထႃႇ လၢပ်ႈလူလ်ႈသတိငလႈသတိပထႃႇၶ သွင်ၶူႈ တိုၼ်းတေႃႈၶဝႄႉသေႉၶျႃႇ~ လီငၢမ်း တေႉယဝ်ႉ။ ။

65ႉ ၶဝ်ႈပဵၼ်တီႈၵၢၼ်ၶျၢင်ႈလိၵ်ႈ-344 သၢမ်ပၢၵ်ႉသီႉသိပ်းပႆသီႉ ပႃႇလိထဵဝ်ထီႉလဵၼ်ႉပၢတ်ႈသတိ ယေဝ သတိပဋ္ဌာနံၵမ်ႉၵၢတ်ႈမ်ၶၼ်ႈမၢၼ်ႉ သတိ ယေဝ သတိၵျႃႈပဵၼ်သတိပဋ္ဌာနံ သတိပထၢၼ်ႉႁွင်ႉ တၢင်ႉၵိၵ်ႈ ၶၢတ်ႈၶိၵ်ႈလႆးလႃႇ~ မိူၼ်ၵၼ်ၵၢၼ်လဵဝ် ။ – 66ႉ ပိူင်လူင်သုတ်းမၼ်း ငဝ်ႈၵၼ်းငုၼ်းႁူဝ်

တိုၼ်းဝႃႈယဝ်ႉတီႈသတိပိၼ်တူဝ်ၵေႃလမ်း ၶိင်းသိၼ်ၼေႃးထမ်း ၵျမ်ႇၶတ်းယိၼ်~ ဢဝ်သတီးတင်ႈမၼ်ႈမၼ်ႈ

လူးၼေႃႈ၊ ၊ 67ႉ ပေႃးမႃးထတ်းတူၺ်းသတိပထၢၼ်ႇသုတ်းၼႄႉလိမ်ႁူဝ်ထိုင်ၵၢင် ပႂတ်းၵၢင်လေးပိင်း

သတိပိၼ်ၵိင်းမိင်းလူင် ယႃႇပၼ်မၼ်းၶူင်မၼ်းယႂမ်းပႂၵ်ႈႁူးပိဝ်~ ႁူဝ်ႈပႂင်ႇ ။ – 68ႉ ၽေဝႃႇၽြေးပိၼ်

လဝ်ႈၵေႃႈ တိုၼ်းတေႃႇသႂၼ်သင်ႇ လိၼ်းထၢင်ႇသႂၼ်းတႂင်ႈ ႁူႈၵႂင်ႈႁူႉမီးသတိမၼ်ႈမၼ်ႈၶိူင်ႇၶိူင်ႇ 60

ၼမ်လိူင်ႈႁူႈႁႃႈလယႃႇပိူတ်ႈမၼ်းလႂင်ႈ~ မီးၼမ်ႉတႂၼ်းႁိုၼ်း တေႉယဝ်ႉ။ ။

69ႉ တေႃႇထိုင်ၵိၼ်ႈလဝ်ႈ လမ်ၶဝ်ႈပရိၼ်ပိဝ်ႉပၢၼ်ႈ ထၢပ်ႈပျၢၼ်ႈသႂၼ်းၵီႈ တီႈဢၼ်ႁုသိၼ်ႈရူင်ႈ

ၼင်းၽိုင်ႈပရိသၢတ်ႈသီႈလုင်ႈပိူတ်ႈၽဝ်ႈ ၵႂေးၵႃႈဢၼ်ႈတိမဢေႃးဝႃႈတသင်ႈပႂၼ်ႈၼၵ်ႈၼႂင်ႈ~ ၵမ်းၵၢင် ၊ –

70ႉ ၵိၼ်ႈလဝ်ႈဝႃႈ ရၵျၢၼ်းတင်းလႃႊ ဢၼ်ပိၼ်ၶိူဝ်းသႃႊသင်ႈၶႃႈရတြႃး ပိၼ်မႃးယဝ်ႉလူႉ ပိၼ်မႃးယဝ်ႉလူႉ

လႆလႆ ၵျွႈမီးသတိတွင်းမႆႇၵိုမ်းၵိုမ်း ၵၢပ်ႉပမႄႈတပေလူင်ပေလိုမ်း သၢင်ႇၶႅင်းၽုင်ႈၼူင်းၵၢင်~ ၵၢဝ်သတိဝႆႉ လပ်းၵျၢင်ႇ တႃႉၶေႃႇ၊ ၊ 71။ ၶႆႉလမ်ႉပလ်ႉသိမတေႃႈသၶႄႈလိုၶ်းၵွႆ မုၶ်ၶမ်းသွၶ်းၵွႆလိုမ်းယမ်း ၶဝ်ႇပဵၶ်ငဝ်ႇလမ်းပိူင်လူင် ယႃႈၵျွႈတမ်းပူင်သတိလုတ်ႇဝၢင်း တၢင်းၵမ်တင်းၵျၢင်းလဝ်ႇထတ်းသၢင်~ လူၵ်းလွၶ်ႉမွၵ်ႈမိူင်ႈ ။ – 72။ ၶႅင်းၵႃႇၶေႃႇသင်ႈၵျၢမ်းသွၶ်ပုတ်ႉထၽေဝႃႈ ပုတ်ႉထၽေႃႈသႃႈၵျဝ်းၶႃႇ တိုၶ်းဝႃႇသတိပဵၶ်ယွႆႈ ၵျၶ်သွႆႈဝႆႉထၢင်ႈလဵင်ႇ တွၶ်ႇပဵင်ႇၵိုင်ႈသဵင်ႈ~ ၶႅင်းၶေႃႇသွၶ်ၵျေႃး ၶၶဵၶ်ႉၶႆႉ။ ။

73။ လၢပ်ႇလူလျ်ႇသတိတူဝ်ၶႆႉ ၵျၶ်ဝႆႉတီႇၶႅင်းပရမတ္ထဒီပနီ သတိံ္ခာဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမိတိ လဵၶ်ႈလီႈၶပ်ႉၶႆႇၶေႃႈလၵ်းတဵင်ႈ~ မီးၶႆ ၊ – 74။ ဝႃႇတီႇရၵျၢၶ်းတင်းလႆ သတိတွင်းမႆႇပုၵ်ႇပဵင်း ပဵၶ်ၵျဵင်း 

ယၺ်ႉလူင် မၢၼ်ႈၶူင်ၵျႅတ်းပၼ်ႁူမ်ႉထူၼ်ႈတႅမ်တၢၼ်း ၵမ်ႉၼွၼ်းဝႆႉ~ မႃးၶဝ်ႈၶႂ်ၶိုင်ႈ ၶႂ်ယဝ်ႉ။ ။ 75။
ပေႉမိူးသတိၶႂ်လိူင် မၢၼ်ႈၶိူင်ၸူႈၵၢၼ်ယဝ်ႉတူဝ်ႈ ထၢင်ႈသျူး တႅမ်မႃးႁူႈပိူင် သိူင်ၵျိူင်ပိူင်းသၢၼ်း ႁူႈလွၵ်းယႂ်~
ႁူႈၸႂ်ႈ ။ – 76။ တီႈၶႂ်ႈသင်ဝႃႈတူဝ်ၵဝ်ႈ ၵၢၼ်ၵဝ်ႈႁူႈၸဝ်ႈၵျႅတ်းသၢင်ႈ ၸူႈမိူးသတိၵႅမ်ၶၢင်ႈလပ်းႁႃႈ
ပုၼ်ႈတႃႈၶိူပ်ႈၶေႃႈၶိုၼ်ႈယၺ်ႈယဝ်ႉတူဝ်ႈလီငၢမ်း ယႃႈပၼ်လုတ်ႈႁၢမ်းလွႆးလၢၼ်ႈ ၵိူင်ႈတၢၼ်ႈဝႆႉယၺ်ႈၶိူၵ်ႉ
လမ်ႈလွင်ႈ ပၼ်တႅၼ်ၶၼ်ႈႁၢဝ်းၵႂႃႈ~ ဝၼ်းၶိုၼ်း ၶမ်ႁိုၼ်း ၶႂ်ယဝ်ႉ။ ။

77။ သတိၶႂ်။ မၢၼ်ႈၶဝ်ႈတၢင်းတိုဝ်းႁူႈလွင်ႈ ႁူႈၵွင်ႈႁူႈယွမ်ႈ ယႃႈၸူႈႁူဝ်လွမ်ႈသတိႁဝ်းလူၼ်။ ပူၼ်ႉပူဝ်ႈ
တိုၼ်းလူဝ်ႈထႅမ်သၺ်ႈၸူႈသူတ်ႈမွၵ်ႈလေးၸႂ်ႈ~ ၶမ်ၵႃႈၵျိုဝ်ၸူႈမၢၼ်းၶမ် ။ – 78။ သတိၶမ်ၵႃႈၵျိုဝ်ၵေႃႈ
လီၵႃႈၶေၼ်။ၸူႈတွင်း တူလ်းၵၢဝ်မူဝ်းၸွင်းႁေႃႈလူတ်။ႁေႃႈၵႃးတၢင်းပႂ် ၶၢဝ်းၵႂ်သၼ်ႈတၢင်း သင်ဝႃႈႁူၼ်းၶပ်း

ၵူၼ်းႁေႃႈလိူမ်းတူဝ်လုတ်ႈဝၢင်း သတိၵၢမ်ႇယိမ်းၵမ်~ တၵ်းလၢင်ႈသုမ်းလူႉတၢႆၶွႆႈ ၵွၼ်ႇယဝ်ႉ၊ ၊ ႗႙ႉ
လႅမ်ၵၢၼ်ၵူၼ်းႁဝ်းမိူင်းၵၢင် ပေႃးမႃးၽိုၼ်ႉသၢင်တူၺ်းထတ်း တႅပ်းတတ်းၵူၼ်းယွင်ႇၵူၼ်းလီ ၵၢရိယႃႇ
သုၼ်သီလႈပုထုၸၼ်ႇသွင်မျႃႁဝ်း ၵႃႈတင်းၶမ်း~ ပႅၵ်ႇပိူင်ႈၵၼ်ႈၵႃႇ ။ – ႘႐ႉ ၵၢၼ်ပႅၼ်ၵူၼ်းယွင်ႇ
ၵၢၼ်ၵမ်ႈၸိုင်ပွင်ႇႁဵတ်းသၢင်ႈ ႁိုင်ႇၵၢင်ႈၼိုင်ႈၵႃႈၼိုင်ႈယွပ်ႇ လွၵ်းၼွပ်ႇငဝ်ႈလႂ်ႉ တိုၼ်းဝႃႈႁၢမ်းဝႆႉသတိငဝ်ႈၶၢမ်ႇ
လႅမ်ၵၢၼ်ဝူတ်ႈၵၢမ်ႇဝိပႃႇၵသွင်ယိုင်ႈမူႇလႃႇ~ ပႅၼ်ငဝ်ႈႁၼ်းလၢင်းမၼ်းယဝ်ႉ။ ။

႘႑ႉ တူၺ်းၵၢဝ်မိူဝ်ႈပၢၼ်ၽြေးပႅၼ်လဝ်ႈၽၵႃဝႃႇ ၵၢၼ်ပႅၼ်ၶေၢင်းပတႃႇလႃႇရီႇၵူၼ်းယွင်ႇတႅမ်တဝ်ႈ မိူဝ်ႈၵၢၼ်ၽႅဝ်ၶဝ်ႈႁၼ်းၵၢၼ်ႇ ငႃႈဝၢင်ႈၶမ်ႇသၢၼ်ႇမၶုသ်သထွမ်ႇၶေႃႈထမ်ႇမႃႇ~ ထမ်းသႅင်၊ – ႘႒ႉ ၵၢၼ်ပႅၼ်မၼ်းၶေၢင်း ပေႃႈငမ်ႈပိၵၢႆႈၶပ်းၶၢင်းတင်းလုမ်း လႅမ်ၽူဝ်လုၵ်ႈလၢႆးတၢႆသႅင်ႈလုမ်းလုမ်းမီးၶၼ်ၶႄ

လင်ႇၵၢၼ်ၵၢဝ်လႅၵ်ႈမၼ်းယိင်း သတိလွႆးတိင်းၵၢမ်ႇႁွမ်းၾိင်~ လႅၵ်ႈၾွၵ်ႈ ၶၶေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 83ႉ ၾိူဝ်ႇထိုင် မၼ်းၶဝ်ႈတူၵ်းထွင် ၵင်ႁွင်ပွႆးတြႃး ၾြေးပိၼ်လဵဝ်ႈဝႃႈ မႃး မႃး လုၵ်ႈယိင်းဢိင်းၵဝ်ႇ ၶဝ်ႈၵၢဝ် သတိလပ်းလႅၵ်ႈသၵ်းၵမ်း ၵင်ၶိင်ႁၢမ်းၶမ်းလဝ်ႈငဝ်းသိင်~ ဝႃႇလၵလၢတ်ႈတေႃႇ ။ – 84ႉ ဝႆးသေမၼ်းၵၢဝ် သတိၵိမ်ၶၢင်ႈ ၶိုၼ်းႁူႉတူဝ်ၸၢင်ႈၵႃႇယႃႇ ၸိုဝ်ႈၵွတ်ႉတပ်ပၶဝ်ႈၾႄႇလွမ်းထိင်ႈ လႆႈလိင်ႈထမ်ႇမတေႇသၶႄႇ ပူၼ်ႉသေပၢၼ်ၶႃႇလႆႈယွင်ႇမႃႈ ၸိင်ၸႃႈၶႆးၶႃႇ~ တတ်းၸၢၵ်ႈႁူဝ်လမ်း မၼ်းယဝ်ႉ။ ။

85ႉ တီႈၶဵႈ ပေးမႃးထတ်းၶႆႈလွၼ်ႉလီႇ ၶဝ်ႈပတႃႇလႃႇရီႇၵူၼ်းယွင်ႇတိမ်တဝ်ႈ ႁွတ်ႈၶဝ်ႈၵၢရိယႃႇ မိူဝ်ႈႁူပ်ႉၾႄဝႃႇမျၢတ်ႈပုတ်ႉထသင်ႇပွၼ်ႈသွၼ်းလေႃႇ~ တိုၼ်းႁၵ်ႈမီးသတီးပွၵ်ႈၵမ်းႁူဝ် ၊ – 86ႉ ၶိုင်ႈဝႃႈ ပေးမီးသတိၶမ်ၶမ် လွတ်ႈယွင်ႇၶမ်ၶမ် ပေးၵၢမ်ႇယိပ်းၵမ်သတိမၼ်ႈရိုမ်း ပိၼ်ၵူၼ်းၵႆႉလိုမ်းႁူဝ်ၸၢင်

ပၵ်းၽေႃင်တၵ်းမိူၼ်ႁူၼ်းယွင်ႇတင်းၵွမ်း တၢင်းၼိုတ်းတၢင်းပွင်တူၵ်းယွမ်း ပလၢတ်ႈလူမ်ႉသူၼ်းတၢၵ်ႇ တင်းတူဝ်~ ၸွႆးသိၼ်ႈလၢၼ်းပိူင်ႈ တေယဝ်ႉ၊ ၊ ႘႗။ ဢၼ်ၼႆႉ ၶဝ်ႈပီၼ်ႁၢမ်းသွၼ်မုၼ်ၶမ်း ၸွႆႈဢၼ် သတိလိူမ်းယမ်းၶႅင်းၵူၼ်းၶႅင်းလႅင် ဝၼ်းၶႅင်ႁူးယၢမ်း တၵ်းမၼ်ၼႆႉၶႅင်းပိူင်သတိပထၢၼ်ႇလွၵ်းမံတွႆးၵျမ်း သိၼ်ႈ ၵၢဝ်းၶူဝ်~ မၢၼ်ႇမၢၼ်ႇ ။ – ႘႘။ လၢင်ႇဝႄႈသတိပထၢၼ်ႇသုတ်ႈၼႆႉ ၵၼ်ဝႆႉလိၼ်မိူဝ်ႈၵူဝ်ၶႄႈတမ်းတၢင်ႇ သႂ်လၢင်ႇၵုမ်ႇထူၼ်ႈ သၢင်သမ်ႉလႆႈၵူႉလမ်းတူၼ်ႈလွၼ်ႉလီ ၵူႉၵႄႈၽွၼ်းလီၶမ်လိူင်ႇပီႇပီႇတေႉဢမ်ႇၵၢတ်ႈ ၼိူင်းထၢတ်ႈၵွၵ်ႇလၢၼ်ႇ~ သုင်ၶိုၼ်ႈတိူဝ်းတွၼ်း ထိုင်ႈယဝ်ႉ။ ။

႘႙။ ဢမ်ႇလိူၵ်ႈႁူၼ်းထဝ်ႈႁူၼ်းၵေႇ တေႇဢဝ်ပၢၼ်မၢဝ်ႇၶၢဝ်ႉၵၢတ်ႈ ဢမ်ႇၵၢတ်ႈၽူႈယိင်ႈမႄႇတုၵႄႇ ဢမ်ႇလိူၵ်ႈပၢႆႇလႄႇၶုၶုမ်ႇၵူၼ်ႈလႆႈတၢၼ်ႇ~ တိုၼ်းမၼ်ၼႆႈလပ်းႁူႈသိၼ်းပၢၼ် ၊ – ႙႐။ မၢၼ်းပီၼ်

ထမ်းၵၢၼ်ႁူႉတေႉ ႁၼ်တေႉၵျၢင်ႉတေႉတူဝ်ထူပ်းတေႉမီးၶေၼ် ၵမ်ႈလႂ်ႈဝႃႈတႃ ၵၢယူႈၸီပၼ်သၢင်ပၼ် ပူင်ဝၢင်း ၵမ်ႈလႂ်ႈၸြေးၸေၢၼ်ႈသုၢင်း ၵေႃႈလႆးၵၢၼ်~ ၸႂ်ၵျၢင်ႉမၼ်းလႆႈ ၶေၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ ၉၁ႉ ပိၼ်ၵၢၼ် လိုၵ်ႉလမ်ႈၵမ်ႈၸီႈၶိုၵ်ႉတွၼ်း လွၼ်ႉမွၼ်းမီးၶမ် ယိုင်းလိုၵ်ႉယိုင်းယမ်ၵႂၢမ်းထမ်း ပေႃးၵၢၼ်ၵမ်းၵမ်း ၵႆႉလႂ်းလိပ်ႈႁၼ်းဝူၼ်ႉၵပ်းသၢၼ်~ တၢင်းႁူႉၵုမ်ႈၵုမ်ႈ ။– ၉၂ႉ သင်ဝႃႈၵဝ်ဝိရိယတင်ႈတေႈ ၼွၵ်းၸေႈၸႂ်ႈႁူႉ တွမ်လူႉပယ်ႈလုႈ လၵ်းတေႈလိပ်ႈႁၼ်းမၵျႈသတိပထၢၼ်ႈလႆၶႈလႆလုပ်ႈ လႆသုပ်ႈၵၢမ်းလိုပ်ႈ ႁူႉၵျႈ တၢင်းႁူႉတၵ်းသိုပ်ႈလိုၵ်ႉလမ်ႈ ၶိုၼ်ႈၵၢမ်းသၢင်ႉၵမ်ႈၵၢတ်ႈၶၼ်းယုမ်ႈ~ ၶမ်တူဝ်း တေႉယဝ်ႉ။ ။

၉၃ႉ ၶင်ႈၵျႈ ၶိူဝ်ႉထမ်းမၵျႈသတိပထၢၼ်ႈ တၵ်းၵၢၼ်ႈဢၶမွၵ်ႈ ႁွၵ်းထွၵ်ႈလွမ်းၶင်ႈပျႈလိ တိၵၢဝ် ၵတ်ႉထၵထျႈတီႈၵျႈ ၵိုၵ်းပျႈသြျႈလူင်လႆလဝ်ႈ လၼ်ၶဝ်ႈႁွမ်းသုံႈ တၼ်မ်ႈလွမ်းပၢၼ်မွႆႈလင်ႈၵျႈရၼ်ႈလၢင်ႈ

ၼင်ႇႁၢင်ႈတၢင်းႁူႉယင်းၼုမ်ႇ~ ၵၢၼ်လိပ်ႈႁဵၼ်းၵေႈယင်းတိုၵ်ႉမီးၽိဝ် ။ – 94. သမ်ႉတေတဵမ်ႈပဵၼ်
လင်ႇၵႃႇၶပ်ႉတမ်း ၼမ်ႉထမ်းႁူဝ်ပိူင်ႈယၢၼ်းလေႃ တၢင်းမေႃဝေႃးႁၢၼ်ပႆႇပႃႈလူင်ႉႁဵင်း တီႈႁိုတ်းတီႈသဵင်း
ပဵၵ်ႇလင်ႇၵႃႇတင်းၵိဝ်~ တိုၼ်းၵၼ်ႇလိူဝ်ယၢၵ်ႈဝႃႈယၢၵ်ႈ တေႉယဝ်ႉ။ ။ 95. ႁႂႆးၵႃႈပဵၼ်ႁိူဝ်ၵေႈလႆး ၼင်ႇၵႃႈ
ယိုၼ်းတၢႆးၵႃမ်ႇလႆႈပႂင်ပဵၼ် ၵဵၼ်ႁဵင်းလွင်ႈတူဝ်ၼေႃမ်းတၢင်း ယႂၼ်းပဵၼ်လိူၵ်ႈသႆႁႂမ်းၶၢင်း ၽၼ်ႈပူၼ်းလိဝ်~
သိုပ်ႇသၢၵ်ႈလင်ႇၵႃႇ ။ – 96. ပိုၼ်းသုတ်ႈမႁႃႇသတိပထၢၼ်ႇ ဝၢႆးသေၽြေးပဵၼ်လဝ်ႈ ၶဝ်ႈသူႇ ပရိၼိပ်ႉပၢၼ်ႇ
ဝိင်းတဵင်ႈ လဝ်ႈမႁႃႇၵတ်သပ ၵႂၼ်ႁူဝ်တင်းသဵင်ႈၼမ်သၢၼ်ႇ လိူၵ်ႈဢၢဝ်ထမ်းမၢၼ်ႇလဝ်ႈပုတ်ႉထႁူမ်ႈၶေႃႈ
ႁဵတ်းသင်ႇၵႃႇယၼေႃႇ~ ၵဵပ်းယုၵ်ႉမႆႇတမ်း ဝႆႉယဝ်ႉ။ ။

၉၇။ မိူဝ်ႈၵၢၼ်ၽြႄးပိၼ်ႇလဝ်ႈယူႇသၢင်ႈ ၶင်ႈတိူင်းႁူႇရူ ၵမ်ႇမႄႇသထမ်ႇမၶဵင်းႁူၶၼ်းၶိူဝ်းႁူႇရူၶၶၼ်ႇ။ ၵိၼ်ႇလဝ်ႈဝႆႈ ၽိၵ်ႇ။ၶဝေးတိ ရ႑ၢၼ်းလႆႈလဝ်ႈ ၵၢၼ်းပူၼ်ႇၶႂင်ၶဝ်ႈသႆႈထူင်ႇ ဝႆႈႁူင်ႇၵျဵဝ်ႇ ထွင်ႇလၢၵ်ႈ တိၼ်ၽႄႇ~ တင်းလႆႈ ၊ – ကောယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ, သောက-ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ, ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ, ဉာယဿ အဓိဂမာယ, နိဗ္ဗာနဿ 68
သစ္ဆိကိရိယာယ, ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။

၉၈။ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ လွင်ႈၵၢၼ်တိုဝ်းၵမ်သိႇယိူင်ႈၵၢၵျင်း ကောယနော မဂ္ဂေါ ၶဝ်ႈပိၼ်ႇ သိၼ်ႈတၢင်းၵၢၼ်လိၵ်ႉ ၵမ်ႇမိးတၢင်ႇၵိဝ်ႉတၵ်းမိူၼ်တၵ်းၶိူင်း မုၼ်ၵျိူင်းတေႇသၶႄႇၵျမ်းသႆႈ~ ၵျေးလၢတ်ႈ

တေႃႉယဝ်ႉ၊ ၊ ႙႙။ လၢပ်ႈလူၺ်ႈသိၼ်ႈတၢင်းၵၢၼ်လိူဝ် ယိူဝ်ပႆႉလိူင်းလွင်ႈလိူင်းၶေႃး သျႉ ၵတ်ႉထၵထျႉပိုတ်ႉပၢၵ်ႈသၽေႏႈၵျူးၵၢၼ် လီၵျၼ်လီလိူင်း လိူင်ႈတွင်းမႂ်~ ငေးယိုင်ႈပၼ်ႉလျႉ ယဝ်ႉ။ –

႑႐႐။ လူဝ်ႈၵူးပႆႉငၶၵျူးယိုင်ႈတီႈၶွင်းၵတ်ႉထၵထျႉ လီၵျူးၵထိပ်ႉပျႉယတ်ႉထ ၵၢၼ်ပိၼ်မၵ်ႉၵေးမၵ်ႉၵ ၵိုင်ႉတၢၼ်ႉ မၵ်ႉၵတီႈၶွင်းသတိပထၢၼ်ႉငၶွင်ႈ ၵမ်ႉလွင်ႈမဂ္ဂဖလအရိယာမၢၵ်ႈၽူဝ်ႉ မၼ်းပိၼ် ပုဗ္ဗဘာဂ 
မဂ်ၵျဝ်းလူဝ်ႉၵျၢင်ႉၵျမ်ႉၽွတ်ႈ တျႉၵျွတ်ႈၶေႉမျႉ~ ပိၼ်မၵ်ႉၵေးသိၼ်ႈသႂ်တၢင်း ၶႅႉယဝ်ႉ။ ။

႑႐႑။ မိူဝ်ႈၵႂ်ႈၵၢၼ်ပိၼ် ဧကောယနော မဂ္ဂေါသိၼ်ႈတၢင်းၵၢၼ်လိူဝ်ၶေမိင်ႉ ၵိုင်ႉသိင်ႉသၽေႏ ႑။ နဒွေဓာပထဘူတောတိ ဝေမတ္တော ဒဠ္ဗော ၵျေႏၵွၵ်ႉ မွၵ်ႉလၢတ်ႈ လီမၢတ်ႈတိုၼ်းဝျႈၵမ်ႉမီး သွင်သိၼ်ႈ

ၸပ်းၵၢပ်ႇ, ၵိူင်ၼႄပ်ႇၵျၢင်ႉပဝ်ႇသုတ်ႈတၢင်းၵူႇ~ မီးသိၼ်ႈတၢင်းၶႆႉၵၢၼ်လီဝ်ႈ ၊ – 102။ 2။ ဧကေနာတိ

ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ဝူပကဋ္ဌေန ပဝိဝိတ္တစိတ္တေန မိင်ႉဝၢင်း သိၼ်ႈတၢင်းတူႈပႆ လွတ်ႈၵၢင်း သိမ်းယႆ

ၵေႃႉၵူၺ်း ၵျၢင်းၵူၺ်းမီးၶၢဝ်း လွတ်ႈၵၢင်းပီႈၶွင်ႉၵျွင်ႉၸၢဝ်မိူဝ်းလွမ်း တိုၼ်းဝႃႈၵေႃႉလီဝ်ႈၵွမ်းပွမ်း ပၢတ်ႇမိူဝ်းၶႅဝ်~ မိဝ်းမွၵ်ႇၵိင်ၵျူႈ ၶၢဝ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 103။ 3။ ဧကဿ အယနော ဧကာယနော, ဧကဿာတိ

သေဋ္ဌဿ မၢၼ်းပိၼ်သိၼ်ႈတၢင်းၸဝ်ႈဝူင်ႉၵၢမ်ႇမီးၽိူင်မိူၼ် ငႃးၶၢင်ႇလုၵ်ႈလိူၼ်လုၵ်ႈဝၼ်း ၵျၢင်းမၢၼ်း

ၵျူၺ်ႇၶိူင်ႈၶေႃၶေႃ လွႆးလေႃမၢႆသွင် ၶႆႉၵေႃႈမၢၼ်းပိၼ်ၶူဝ်းၶွင်ထီးပဝ်း ၽုင်းငဝ်းၸဝ်ႈပူး ၽြူးပုၢင်ႉၶိူင်းဢၵ်ႈ

လေႃးၵပူးလီဝ်~ ထမ်ႇမတေႇသၶူႈ ။ – 104။ 4။ ဧကသ္မိံ အယနောတိ ဧကာယနော, က္ကမသ္မိံ ယေဝ

ၶမ္မပိနယေ ပဝတ္တတိ, န အညတြာတိ ဝုတ္တံ ပေႃတိၶိူဝ်ႈဢမ်ႇၽႄႇလုၵ်ႈၶဝ်ႈ မီးဝႆႉဢႃယူႇဝႃႇတ ၶမ်ၶၼ်ၶဝ်ႇ ၽႄႇသႃႇၶပ်ႉလၢၼ်ၶဝ်ႇလၢႆသၢင်ႉ လုတ်ႈႁၢင်ႈႁၢမ်းပဵၼ်ႇ တိုၼ်းမၼ်ႇတွၼ်ႈသင်ႇပွၼ်ႈ မီးတွၼ်ႈၶွင်ႈပုတ်ႉထ မျၢတ်ႈၽႄႇသႃႇ~ လိူဝ်ၶၢဝ်ႉႁၢမ်းမီး ၶဝ်ႈယဝ်ႉ။ ။

105. 5. အယိတဗ္ဗောတိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗော။ အယန္တိ ဝါ ဧတေနာတိ အယနော, သံသာရတော နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော သၢင်ႈတၢင်းၵၢၼ်ၶဝ်ႈ မၼ်းမီးႁႃႇယဝေတၶႄႇလိတ်ႉတထမ်ႇမႃႇလႆးတူလ်းၵႃႇႁူင်ႇ သီႇၽုင်ႇ လိူၵ်ႈၵဝ်ၵႃႇႁူင်ႇၵၢၼ်လႆႇၶေႈယႃႇ တိုၼ်းဝႃးၽၼ်ဝ်တီးလီဝ်ၶိုင်ႈသေႇၶျႃႇတေႉၵမ်ႇပိူင်ႈ ၵမ်ႇၵိူင်ႈ ၵိူင်းၵူႇ~ မီးၶၢဝ်ႇ ။ – 106. ၶဝ်ႈလမ်ႉလူၵ်ႈၵဝ်ၶွင်းတီႈၵတ်ႉထၵထႃႇသြႃႇတၼ်မ်ႈဝၢင်း တၢင်ႇတီႈ

တၢင်ႇသြုႇၶေးလၢင်ႈသၢင်းလၢင်းၶေထႅင်ႈလႆႈပိူင် မူတ်းၵိူင်တမ်းပႆး ႁဝ်းၵူလ်းယိုၼ်းတႆး လႅၼ်ႇဝၢင်းပၼ်~
ႁုႈၶေုႈ ၵူလ်းယဝ်ႉ၊ ၊ 107ႉ သိၼ်ႈတၢင်းဢၼ်လိၵ်ၼႆႉ ၽြေုးပိၼ်လဝ်ႈႁေုးဝႆႉၽွၼ်းလီၵွၼ်တၢင်း
မၢၼ်ႈဝုႈၵႃႇမၼၢမ်ႇတႆးဝုႈယိုၼ်ယၼ်တမ်းဝၢင်းႁိူဝ်ယၢၼ် သင်ဝုႈႁိတ်းလွမ်းၶေုႈၵၢၼ်တြုး ၽွၼ်းလီ
လိတ်းပုး တၵ်းလုႈႁူပ်ႉထူပ်းႁၼ်~ သိုဝ်ႈၶေုႈထၢင်ႇထၢင်ႇ ။ – 108ႉ ပေုးမုးဝူၼ်ႉႁွၵ်ႈထွၵ်ႈထၢင်ႇ လွၵ်း
ၸၢင်ႇထမ်ႇမ ပုတ်ႉထမႁုႇသတိပထၢၼ်ႇ ပူၼ်ႉတွၼ်းၼမ်သၢၼ်ႇၽေုႇသုႇတၢင်ႇငူၼ်ႈ ဢၼ်ပူၼ်ႈ ႁတ်းပၼ်
ၸၢမ်းမၼ်ႈမီးၵေႉ ၵူလ်းမီးလိၼ်ႇတေႉဢရုႁသူႉၼိူင်ႈႁတ်းတၢင်ႇ~ ယိုၼ်းႁပ်ႉၵွၼ်တၢင်း ၼႆယဝ်ႉ။ ။

109ႉ ၵ်ၶ်ႇလဝ်ႈဝႃႈ လွင်ႈၵျၢင်ႉၵႂႃႇယဝ်ႉတၢၼ်ႇလိတ်ႉတထမ်ႇမႃႇ မၵျႃႇသတိပထၢၼ်ႇၶၵ်ႉ 1ႉ သတ္တာၼႆ
ဝိသုဒ္ဓိယာ, ဝႆႉၸႂ်ႈမိူၼ်ၶၢင်ႇသပ်ႉပျႃႇ သုၵ်ႈလၢင်ႉသတ်တဝႃႇသပၢင်ႇသိင်ႈ ၵိင်ႈၵိူၼ်းသုံလၢင်ႇ~ မူတ်းသီ ။ –
110ႉ ၵျဝ်းၶႃႈတင်းလႆႈ လူဝ်ႇလႆႈတွင်းမႆၢသၵ်းၵမ်း ပုတ်ႉထၽေႃႇသႃႇၶမ်ႉထမ်းယွႆးၽၢင် ၵာဝ်လိူဝ်
ၵ်တ်းပၢၼ်သုၶၵ်ၵၢင်မူၼ်ႉမေး သုၵ်ႈသေးပ်တ်ႈသ်ၼ်မိုၼ်ႇတၢင်းၶီ~ ၶိုၼ်းမၶေႃးထၢတ်ႈ ၶႅၵ်ႉယဝ်ႉ။ ။ 111ႉ 73
ႁွပ်ႈၶႅ ၵ်ဝ်ႇလူလ်ႈလွင်ႈၵၼ်သုၵ်ႈလၢင်ႉသတ်ႉတဝႃႇမူတ်းသုံ မၶ်းပၢၼ်ၵၢင်လိူဝ်ၸႂ်ႈပၢင်ႇလိုၼ်းၶျူး လိူင်လ်ၵ်
လႆႈးလေႃးလ်ၶ်းလမ် ၶမ်လိူဝ်ၶ်ၵ်လိူဝ်မႆႈလိူဝ်တ်ပ်းပုတ်း ဝႆႈသုတ်းပိုၵ်ႉမၶ်းလီ~ လွတ်ႈယွင်ႇ ။ – 112ႉ
ၵျဝ်းၶႃႈတင်းသိင်ႈ ပတ်းၵိင်ႈယုံႇၵွၼ်ႇ ၵိူဝ်ၵွၼ်ႇၵႂႉမုင်ႈ ယုင်ႈၶိုၼ်းလေႃးၽတေႃးသမေႃးၵျလပ်းသိင်ႇ

လပ်းၵိင်ႇတၶၼ်ႇႁႃႇမႃႇၶတေတိတ်ႉထိ တိတ်ႇၵိင်ႈၵၢၼ်ပ်ႇၵုမ်ႈ ၵဝ်ၵမ်ႈမၶၼ်းပွင်ႇ~ တၢင်းဝူၶၼ်ႉတၢင်းလၢတ်ႈ
ၸိတ်းႁွႆး မၶၼ်းယဝ်ႉ။ ။

113။ ႁူၶၼ်းႁဝ်းသၢင်ႈသဝ်းၶူဝ်လူၵ်ႈၵမ်ႇၸေႇတၢင်းသိင်ႈ ၵႆႉဝႃႈၵေႃႉၶၶေႃႉၵေႃႉၶႆႁူဝ်လွင်ႈသွင်ၵိင်ႈၶၢဝ်ႁူႇ မေႃယူႇမေႃသၢင်ႈ သူပ်းလၢင်ႈႁၢင်ႈလွမ်းႁူႈၶိင်ႇ ၵၢင်လွင်ႈၵမ်ႇသမ်ႉလပ်းသိင်ႇႁႆႉမူၵ်ႈမွင်ႈ တၢင်းတွင်ႈတၢင်းႁွင်ႇ~ 74
ၵွၶၼ်ယွင်ႈယေႃးပၶၼ် ၊ - 114။ ပုတ်ႉထမုၶၼ်သုင်ၸႄး ၵျေးမႃးႁူဝ်လွင်ႈၶၢဝ်သွင်ႈ ၵမ်ႇမူၶၼ်ပုထုလိၶၼ်ႇ
ႁူၶၼ်းႁဝ်းဝၶၼ်းၶင်ၵၢမ်းၵေႃး မၶၼ်းပိၶၼ်ႁူဝ်လွင်ႈၵရိယႃႇၶၢဝ်သွင်ႈမူတ်းၶျူး ဝၢင်းပေႃးၵမ်ႇၶိုၶၼ်းၵၶၼ်~
ၵဝ်ႇသဝ်ႈ ထိင်ႈယဝ်ႉ၊ ၊ 115။ မူၶၼ်ၶေင်ႇၵရိယႃႇသေႃးတႃႇပၢၶၼ်ႇၶၢဝ်သွင်ႈ တိုၶၼ်းဝႃႈဝၢင်းလွင်ႈ ၵပေႇသိႇပႃး
ႁူဝ်လွင်ႈတြႃးတိမ်ယွင် တိတ်ႉထိဝိလိၵိတ်ႉသႃႇတၢင်းသွင်သိင်ႈဝႆး ၵၢင်လွင်ႈၶင်းထႆး လွတ်ႈငမ်းတၶၼ်~

လွင်ႈယူပ်ႇ ။ – 116ႉ တၵ်းဝႆႈသၵ်ႉၵတႃႇၵၢမ်ႇ ဢၶႄႇၵၢမ်ႇ သႂ်ၵၢမ်ႇလႂ်သိူၼ်ႈ ဢမ်ႇတႅၼ်ႈလွမ်း ၵႃႇမဢႃႇၵိုင်ႇ ပျႃႇပႃႇတတေႃးသထိင်းလုင်ႇဢမ်ႇၶဝ်ႈ ၵၢၵ်ႈငဝ်ႈၵူဝ်လမ်ႇ ပီလမ်ႇပိူၼ်ႈဢမ်ႇသွမ်ႈ ၽုၵ်ႇဢွမ်ႈ ၶိုၼ်းတုမ်ႇ~ ပိၼ်မိၼ်း ထိင်ႈၶႄႈ။ ။

117ႉ ဢၶ်ဝႃႈဢရၵ်တ်ႉတရၵၢၼ်းတႃႇၶဝ်လဝ်ႈ တိုၼ်းဝႃႈတိမ်တဝ်ႈတၢင်းၽိူၵ်ႇ ဢမ်ႇဢိူၵ်ႇသေၵီႈ 75
လိုၵ်ႈတူဝ်းသႃႇ တိုၼ်းပိၼ်ထႃႇဝရသႃႇယႃႇၵိုင်ႈပၢင်ႇၵိုၼ်ႈ လိုၼ်ႈဝႃႈလိုၼ်ႈတိမ်ၵုမ်ႇ~ သုတ်းတီႈသုတ်းလိၼ်
ယဝ်ႉ၊ – 118ႉ ၶင်ႇၵိုဝ်တေပိၼ်ၵူဝ်လိုၵ်သိုၵ်ၶႃဝ်လိုင်ႉၶႆ တၢင်းပႆသတိပထၢၼ်ႇၵႂ်ႈၽိုၵ်း ၵွမ်းၵိုၵ်းၶမ်ၶမ်
ၵျၢင်ႉၵမ်လွမ်းတၢင်း တၵ်းသႂ်သၢင်းဝၢင်း ၵတ်ႉတယမ်ႇဢွၵ်းၵိၼ်~ ယုမ်ႇမၢတ်ႈ– ၽြေႃးလဝ်ႈၵဝ်းလၢတ်ႈ

ၶႆယဝ်ႉ၊ ၊ 119ႉ သေႃၵ-ပရိဒေဝါၼႆႉ သမတိၵ္ကမႃယ, ၵႃရျူဝ်းလႃမ်းတႃမ် သွင်သႃမ်ပွင်းလေႈ သေႃးၵႃသဢေႃးပွင်ႇဝူႈမႆႈလွႆ ၶမ်လွႆပိတ်ႉလေး ၶူဝ်းၶွင်ၵျူၶ်းယေး လုၵ်ႈလၢင်းၶၢင်းမေးလႃၶ်ႉသိင်းသ်ၶ်~ ဝူၶ်ႉဝူၶ်ႉမႆႈမႆႈမဝ်ႇသူႇ ။ – 120ႉ ပေႃးဝူႈသေႃးၵမႃးယဝ်ႉၵေႈ ပရိတေႇဝတိုၶ်းတေႃႈလပ်းၵႆႇ ၸၢႆႇတႆးႁွင်ႉၵႆႈၶမ်ႉတူတူၵ်း မူၵ်းတူယွႆႉမဝ်ႇထႃတ်ႇ လိပ်းမႃတ်ႇလူၵ်ႉပွတ်ႇသႆႈ လွင်ႈမႆႈႁွင်ႉၵႆႈပရိတေႇဝူႇ~ 76
ၶမ်ရိုၶ်း ဝၶ်းၶိုၶ်း ၶၶ်ႉယဝ်ႉ။ ။

121ႉ ၵဝ်းၶူႈလႃမ်းမူးဝူၶ်ႉလူထတ်းသွၶ်ႇ မူဝ်ႈႁူပ်ႉလေႃးၵထမ်ႇယွႆႇၵွၶ်ႇလီလူႉ မူဝ်ႈလူး ပျူသၶ ၵူႈယူိင်ႈတိၵ်းၵိပ်ႇ လွႆးမိပ်ႇၸိုၶ်ႉယႃပ်ႇယုင်ႈ ၵဝ်းမုင်ႈၵၶ်ၶူႇ~ ၶႆးတူ ၊ – 122ႉ မူဝ်ႈယႃမ်း

ႁူပ်ႉလွင်ႈလီတေႉၵမ်ႇပေႃးပဵၼ်ႁိူဝ် မိူဝ်ႈယၢမ်းတၢင်းလႅႉထဝ်ႁိူဝ်တူၵ်းၵိၼ်း ငိၼ်းပဵၼ်တၢၼ်လႆႈ ယိုင်ႈဝူၼ်ႉ ယိုင်ႈမႂ်ႈ ႁွင်ႉႁွႆႈၶမ်ၼ်လႆႈပၼ်းမေး ၵူဝ်ၶေးမိူင်းၵၢင် ငိၼ်းလၢင်တူၵ်ႉၶေႃး ၵ်ၼ်ႇၶမ်ၶေ~ ႁူဝ်သုၵ်ႉႁူဝ်ယုင်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 123ႉ တႃႇၸိူင်ႉပူၼ်ႉလႆႈၵၼ်ႁဝ်းႁွင်ႉႁွႆႈမႂ်ႈလႆႈ မၼ်းၽႂ်သွၵ်ႈႁႃႁူႈပႆး လွၵ်းလၢႆးလီလူင် ဝၢင်းပူင်တၢင်းၶိတၢင်းၵ်ၼ်း သတိပထၢၼ်ႇယပၼ်လိၵ်ႉႁႂ်ၢလိၵ်ႉၼ်ၼ်း ႁဝ်းလီလႆႈႁ်ၼ်း ၵျၢင်ႉၽိုၵ်းႁႃ~ ႁူႈမိူဝ်ႈတႃႇသေႇ ။ – 124ႉ သိုပ်ႇထႅင်ႈ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္တင်္ဂမာယ, ၽွၼ်းလီမႂ်ၢသိူဝ်ႇမႂ်ၢႁႃႈ သင်ဝႃႈ ၵျၢင်ႉၵမ်း[တ]ႃးသတိပထၢၼ်ႇ ၵေႇၵၢၼ်ႇတၵ်းလႆႈႁပ်ႉလၢမ်ႇ သိုႁၢမ်ႇၽွၼ်းၽလေၵမ်ႇၵၢတ်ႈၵႃႇယေႇ~ ၵၢင်းလွႆး ၶဵႉယဝ်ႉ။ ။

125. တုၵ်ႉၶပွင်ႇဝႆႈ ၵႃႇယိၵတူဝ်တုၵ်ႉၶ လိမ်မိူဝ်ႈတေႃႇတင်းၽဝၼွင်းတွင်ႉမႃႇတႃႇ တေႃႇပေႃးမရၼေႃႇ သိင်ႈသႃၵ်ႈ တႃင်းပဵၼ်ၼိၵ်ႈလႃၵ်ႈရေးၵႃႇ ၼမ်ၼေႃႇလွင်ႈတုၵ်ႉၶလဵၼ်ႇပိူၵ်ႈ ဢမ်ႇလိူၵ်ႈၼုမ်ႇငၵႇ~ ပေႃးဝႆႈ မီးလၵ်ႉမီးတူဝ် ၊ – 126. ဢၼ်ႁဝ်းလႆႈမီးၶၼ်ႇထႃႇႁႃႈပႃး ၽျေးပဵၼ်လဝ်ႈတိုၼ်းဝႆႈတုၵ်ႉၶထၢင်ႇသျူးမၢၵ်းမႂ်ႇ တီႈၼင်ႈထိၼ်ဝ်သႂ်ႇထမ်ႇမလၵ်ႉၵျူႇသုတ်ႈၶျေး ပၼ်ႇလဝၵ်ႉၵီႇၶျူႈမုၼ် လိၼ်းလၵ်ႉလိၼ်းလေး တိုၼ်ႇငိၼ်းႁူဝ်~ သၢင်ႇဝေႇၵလၵ်ႉၶဝ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 127. တေႃးမၶသဵဝ်သလမ်ႉ မႂ်ထိုင်ၼေႇတသိၵတုၵ်ႉၶလၵ်ႉၶၢၼ်လၵ်ႉ မိဝ်းလၵ်ႉၶွၵ်ႈလႆႈဢမ်ႇလႆႈပဵၼ်ၽႅဝ်းပဵၼ်ၽိုၼ်း လုၵ်ႉၵိုၼ်းလူဝ်ပဵၼ် သဵၼ်ပူင်ၶပ်ႉပႂ်း ၼင်းထႂ်းၵၢင်ၵွင် ပဵၼ်ႁွင်လၵ်ႉမူၵ်း လိပ်းဢူၵ်းၵျၢင်ႈတၵ်းၶွၵ်ႈလိမ်းတူဝ်~ မဝ်ႇမူၼ်ႈမဝ်ႇပျူႇ ။ – 128. ႁူၼ်းၵျဝ်းမီးတူဝ်မီးလၵ်ႉၼႅင်ႉ တိုၼ်းဝႆႈၶမ်ဝႆႉၼင်းတီႈတုၵ်ႉၶသီႇယူင်ႈ ၼူင်ႈ–သေႃႇၵမ်ႈလၵ်ႉ သွင်–ပရိတေႃႇဝၵျွင်ႉၵျႂ်ႈ သၢမ်–တုၵ်ႉၶၵျူဝ်ၶိုၼ်ႈ

ၵျူဝ်ၶႆႈ ၶိူဝ်ႉမႆႈရေႊးႁႃႉတိၵ်းမၢပ်ႉ သီႉ–တေႃးမၶသ်သ ယူႉယၢပ်ႉငိၶ်းမႆႈ ၶႂ်ႈလႆႈၵၢမ်ႉလႆႈ မိူၶ်ၶင်ႉ လိၵ်ႈသၶ်ႉတယွႆႉၵၢင်ႈသူၶ်းသေႉ~ တၢင်းတုၵ်ႉတၢင်းမႆႈၵွႆးၵွႆး ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

129။ ၶႂ်းၶဝ်သီႉယိူင်ႈသီႉလုမ်ႉ ၶုမ်ႉငႁႉၵူၶ်းလီၵူၶ်းမိူၵ်ႈ ၽွင်ၵၢမ်ႉတၵ်းၵျူၵ်ႈလပ်းတွႆႉ ပေႃးၶႂ်ႈတမ်းပွႆႉ လုၶ်ႉၽေႃတ်ႉၽေႃၵ်ႈတၢင်းပူၵ်ႉတၢင်းၵျေႃ~ ႁႃးယၢၶ် ၊ – 130။ ၵျွင်ႈၵၢဝ်သတိပထၢၶ်ႉယိပ်းတိုဝ်း လပ်းမိုဝ်း 
ၵ်မ်တူဝ် လိူဝ်းၵူဝ်တုၵ်ႉၶသီႉပႃး ပုတ်ႉထၽြေႊးရျေႃးၶေ တၵ်းတေယပၶ်လိူဝ်းၶ်ၶ်း တွၶ်းပူၶ်ႉၶမ်ႉလႆ လေႃးသ်ၶ်း ႁႃႈၶၶ်ယွႆႉသုၵ်းမၢၶ်~ တေႉတေႉဝႃႈဝႃႈ ၶႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ 131။ သိုပ်ႉထိၶ်ႈမႆၵျူၵ်းၵၢမ်းယႆ ညယသ အၶိၵမၢယ, ၶေၶေႃရျေႃးတမ်း ၵွတ်ႈထိုၶ်တီႈၶိူဝ်သ်ၶ်ႈတၢင်းမိူင်းၶမ်းလီလီ လိၵ်းသၢၶ်

လွမ်ၽီၽုင်းငဝ်း ထီးပဝ်းလဝ်ႈၵိူဝ်းသွၼ်ႉၵပ်းသၢၼ်~ သိုပ်ႇတၢင်ႇ ။ – 132ႉ တႃႇတေၵႂ်ႈၵွတ်ႈ ထိုင်ၶိူဝ်သိၼ်ႈတၢင်းမၢၵ်ႈၶၢင်ႇ ယႃႇထၢင်ႇမၼ်းငၢႆႈ မိူၼ်ယိူင်ႈႁဝ်းလၢႆႈၶူဝ်းၵွၼ်ႇ ၶိုပ်ႉပၢၼ်ႇၼၼ်ႉ ၵမ်ႇလႂ်ႈမဵဝ်းၵွၼ်ႇယွၼ်းလႆႈယဝ်ႉပွင်ႇၵွတ်ႈ ပွင်ႉတွတ်ႈတွတ်ႈၵၢမ်းလၢင်ႇ~ ပေၵၢင်ႈတႂ်းၵိူဝ်း– တိုၼ်းမဝ်ႇ ထိုင်မိူဝ်း ႁွႆးၶႄႈ။ ။

80

133ႉ တႃႇတေလႆႈၵွတ်ႈၶိုပ်ႉပၢၼ်ႇ လၢႆႈတၢၼ်ႇၶူဝ်းၶိုင်ႈ မၢၵ်ႈၶၢင်ႇပႅတ်ႇယိူင်ႈသၢမ်လုမ်ႇ[22] ၵႂ်ႈပေးတႅမ်ႁုမ်ႇ သွၼ်ႉထၢပ်ႈ ထိူၵ်ႈၵၢပ်ႇယင်ယႆႇ ထိုင်ၵွတ်ႈလပ်းတႆႇမၵ်ႉၵ ပထႃႇရသိၼ်ႈသိုဝ်ႈလွၵ်းၶႂၢင်ႇ~ မၼ်းယၢၵ်ႈ လိူဝ်တူင် ၊ – 134ႉ ၵူလ်းၵျႈ သင်ဝျႈၵံႉၽိုၵ်းၵံႉၵျ တႃၵၢၼ်သတိပထၢၼ်ႇသိၼ်ႈတၢင်း မၼ်းတၵ်း

[22] မၢၵ်ႇၶၢင်ႇပႅတ်ႇယိူင်ႈ မႆႈထိုင် မၢၵ်ႈၶၢင်ႇပႅတ်ႇပႃး ၊ သၢမ်လုမ်ႇ မႆႈထိုင် သီႇလ သမႃႇထိ ပၺ်ႇၺႃႇ

ယုၵ်ႉဝၢင်းလုင်လၶၼ် ၵျွၼ်ႈၵၢၼ်လဵဝ်ထိုင်ၶိူဝ်ၵြိူဝ်း တၢင်းမူဝ်းမၵ်ႉၵၶေႇမျႇၽုင်ႇဝဵင်းၵြူင်~ ၵြိူဝ်ယၢပ်ႇၵြိူဝ်ယၢၵ်ႈ
တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 135ႉ မၢႆလဵဝ်တၢ်းၵမ်းလိုၶၼ်း နိဗ္ဗာနသဿ သစ္ဆိကိရိယာယ,သွၶၼ်ႉၶိုၶၼ်းၵွင်းၵျၢမ် ပွင်ႇဝျႈ
တၢမ်တူဝ်လႆႈထူပ်းၶိပ်ႉပၢၶၼ်ႇမဝ်ႇလွႆး ပေျးၵျဝ်းလွမ်းၵွႆးသတိပထၢၶၼ်ႇမီးၶၶေၼ် တၵ်းၵျၶၼ်တၵ်းလျုး တူဝ်ၵျုး
မဝ်ႇလွႆးၵူင်~ ၵွတ်ႈပွင်ႇ ။ – 136ႉ သတိပထၢၶၼ်ႇၶႆႉ ၵၢမ်ႇလွင်ႈၵွမ်ႉၵူလုံးသူင်ႇၵွတ်ႈၶူဝ်တၢင်းမၵ်ႉၵ 81
သလ်သိဂိရိယတၢမ်တူဝ်ထူပ်းပူပ်ႉၵြူပ်ႉသွင်ႇထၢင်ႇထၢင်ႇ သွင်လၢင်ႇသိုဝ်ႈၶျေႈ ၵၢမ်ႇလွင်ႈၵြူပ်ႉၶွင်းတၢင်းဝျႈ
တၢင်းၵုပ်ႇ လိၶၼ်ႉၵၢမ်ႇမီးလုပ်ႇၵျႈၶွင်ႈလၢတ်ႈမၶၼ်းၵွင်ႇ~ ထိုင်ၶိပ်ႉပၢၶၼ်းလႆႈလႆၢပွၵ်ႈလႆၢၶျုး ၶၶေၼ်ႉၶျေႈ။ ။

137. တိုခ်းဝုႈတူဝ်တေႉထူပ်းရူပ်ႉၵမၢခ်ႇ ၵမ်ႇလွ်င်ႈꩡြေးꩡေခ်ႇꩡီꩭ်ႈ တီႈလွ်င်ႈတၢမ်တူဝ်လႆႈꩡျင်ႉ တၢမ်တူဝ်ၵမ်ႇရၢင်ႉလႆႈလၢမ်ႇ ၵမ်ႇလွ်င်ႈၵွၵ်းꩡျမ်ႇဝူခ်ႉထၢင်ႇရွတ်ႈထိုင်ပွင်ႇ~ မူိခ်ခခ်ေ । – 138. ꩡပ်ႈရဝ်းယၢမ်းခ်ႆ လႆႈငိခ်းမခ်းပႆရွတ်ႈထိုင်မၢၵ်ႇꩡူဝ်ႇသွင်ပွၵ်ႈသၢမ်ꩤုး တြုးလပ်းတူဝ် သိင်ခူဝ်ခခ်းမေး ပေးထၢမ်သတိပထၢခ်ႇသမ်ႉဝုႈပိခ်သင်လမ်းခေ်း ၵမ်ႇလိင်းရခ်~ ပိခ်သင်ၵီႈသင်ခိုင်ႈ ခ်ႆႉယဝ်ႉ। । 82
139. လိူဝ်းၵခ်ရွတ်ႈခိပ်ႉပၢခ်ႇ ၵမ်ႇရူႉသတိပထၢခ်ႇဝုႈမုး တိုခ်းပိခ်လꩭုးꩡၢမ်းပူလ် လိုခ်းသူလ် ꩡိတ်းတၢင်း ꩡၢမ်းမဝ်ꩡၢမ်းꩡျင်း မေးꩤၢင်းꩣꩭႈသူပ်းꩭုႈမခ်းလခ်~ လၢတ်ႈၵွၵ်ႇ ॥ – 140. သူပ်းတေႉ မေဝုႈ ရဝ်းတူလ်းပိခ်လူႉ သတိပထၢခ်ႇသမ်ႉလိုင်ၵမ်ႇရူႉၵွၵ်ႇပၢၵ်ႇ လွမ်းꩡၢၵ်ႇလ်ခိုင်ႈ ခ်ႈလိုင်ႈ လေးꩭꩭမ်ႇꩡေႇ ခမ်ခေႇလွင်ႈဝုႇတယုမ်ႇမၢတ်ႈ ꩤေးꩡွၵ်ႇ~ လႆၢယူိင်ႈထုၵ်းခမ်း ခ်ႆႉယဝ်ႉ॥ ॥

141ႉ တူဝ်တေႉပုတ်ႉထၸေျႇသျႇခေျႇမေႇၶၢမ်ႇ ၵဝ်းၵပ်ႉၵၢဝ်လိုဝ်ႈယဝ်ႉႉႉ တီႈသိုဝ်ႈမခ်ေးပိခ်မိယူဝ်း ၸလေျႇ ပုတ်ႉထၸေျႇသျႇထၢခ်ေႈတွ်ႈ တီႈလွ်ႈၵမ်ႇပွင်ႇ လွင်ႈယုမ်ႇၸိတ်းဝွင်ႇႁွခ်းႁူင်ႈ လၢႆႉၵျူင်ႈလူခ်းၵၢႆႇ လပ်းၸၢႆႇလွင်ႈဝျႇတတၢင်ႇလွင်ႈ ၵမ်ႇမ်ခ်ေႈဝွင်ႈထမ်ႇမျႇ~ လၢခ်းသၢႆ ၊ – 142ႉ ခိပ်ႉပၢခ်ေႇခ်ေႉ တၢင်းယူင်း ၵၢခ်းလူင် ပုတ်ႉထၸေျႇသျႇသၢႆၵျူင်တင်းလုမ်း လွင်ႈၵျူႉတၢင်းၵခ်ယျႇၵျွ်ႈၶဝ်ႈယုမ်းလမ်တခ်ေ လၢမ်းၵခ် ၸိတ်းလွႆး မခ်ေးမီးသတိပထၢခ်ေႇတၢင်းလိဝ်ခ်ေႆႉႁွႆး ၵမ်ႇၵၢမ်းလၢႆ~ တၵ်းပွင်ႇထိုင်တဝ်ႈ လႆႈယဝ်ႉ၊ ၊ 143ႉ ၵျႈခ်ေႆႈသတိပထၢခ်ေႇၸွခ်းလီၵၢၵျူဝ်း လိတ်းမျူဝ်းသမ်းယႆ တၢင်းပႆၵၢခ်လိဝ်မၵ်ႉၵေျး ႁူလုံးမီး သင်လၢဝ်ပုတ်ႉထေျး ၵတ်းၵေျးတၵ်ႉၵျၢမ်းမၢႆ~ ၵျႇမၶၢမ်ႇ ။ – 144ႉ ခ်ုင်းၵျႈၵၢၵျူဝ်းလိတ်းပူင်ခ်ေႆႉ

ၵၢၼ်ဝႆႉသွင်လွင်ႈသွင်ယၢင်ႇ သၽေႃင်ႇပၢင်မူႇ သဝ်းယူႇၵျူမ်ႈထွမ်ႇ သၢင်းလွမ်ႇမၶသေႃဢိၵူႉရသိၼ်ႈလိၵ်ႈ ၸေႃးၶေႃမ်ႇ~ မီးဝႆႉသွင်လွင်ႈသွင်တၢင်း ၶဵဝ်ႉယဝ်ႉ။

145ႉ ယၢင်ႇၶိူင်ႈ ၼဝ်ႈပိၼ်တၢင်းလူႉ ၵၢၼ်ဝူႈသေႃးဢပရိတေႇဝတုၵ်ႉၼတေႃးမၶသ်သသီႇတၢၼ်ႇ သတိပထၢၼ်ႇယၵ်ုၸ်ႈၶ်ၼ်းသူႇၵူးၽေၢၵ်ႈ လိမ်ၵၢၵ်ႈၵျူဝ်လမ်ႇ ပီႇလမ်ႇလတုတ်ႉထသီႇယိူင်ႈမိဝ်းတၢမ်ႇ~ ၵၢင်းၵႆ 84
ယဝ်ႉ၊ – 146ႉ ယၢင်ႇၶိူင်ႈထ်မ်ၵ်င်းတၢင်းလီ ပွတ်ႈသီၵျူဝ်လွ်သွ်ၼၢဝ်သၢင်းၶျေႃး လွႆႈထ်မ်ထိုင်ၶိူဝ် မၵ်ႉၵေႃးၵွင်းၵၢမ် တၢမ်တူဝ်ထူပ်းၵၢၼ်ၶိပ်ႉပၢၼ်း သၢမ်ပိူင်တွႆးတၢၼ်းလ်ၼ်ႇၼၢင်းယႆ~ မီးလွင်ႈလီမျၢတ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 147ႉ လိူဝ်သေမၵျႇသတိပထၢၼ်ႇသ်ၼ်ႈလၢၼ်း ယူႇၵၢၼ်းတၵ်းမီးၵၢၼ်မိူၼ် ပေႃးၶၼ်ႇ လုၵ်ႈလိူၼ်တင်းဝၼ်း လုၵ်ႈလ်ဝ်ၵူလ်းမၼ်းၶေႃၶေႃ လွႆးလေႃၵျၢမ်းမီးထ်င်ႈလႆႇလုၵ်ႈသ်မ်းယႆ~ မိူၼ်ၶၼ်

ၼင်ႇၵဝ်ႇ ။ – 148ႉ လင်ႇဝႆႈ ယတိ လတ်ႉတႃႇရေူး သတိပတ်ႉထႃၼေႃႇ သတိပထၢၼ်ႇသီႇယိူင်ႈ
ပဵၼ်ၼိူင်ႈဢၼ်လႆႈၽွၼ်းလီလႅတ်းယၢင်ႇ ဢေႇၵုႇယၼေႃး ဢယမ်မၵ်ႉရေႃး မီးဢဝ်သႅၼ်ႈလႅဝ်ထၢင်ႇထၢင်ႇ
ၵူဝ်းၵဝ်ႈၵူင်ႇတၢင်ႇဢၵျႃလဝ်ႈမျႃတ်ႈသွၼ်းလဝ်ႇ~ ရျေးမုး ၼႆယဝ်ႉ။ ။

149ႉ ၵုႈၼႆႈမႃႇသတိပထၢၼ်ႇ ဢေႇၵၢၼ်ႇၽွၼ်းလီလႅတ်းယိူင်ႈ ဢမ်ႇပိူင်ႈႁၢမ်းပဝ်ႇ သီးလဝ်ႇလွင်ႈၵဝ်ႇ 85
ၵႆႉယုမ်ႇမၢတ်ႈထတ်းသွၼ်ႇ~ လီလီ ၊ – 150ႉ ၼွင်းလေးၵၼ်ႉ တိုၼ်းဝုႈၼေၢၼ်းႁၢၼ် လွင်ႈပၼ်
ဢႃႇမၼၢမ်ႇၼေႈၵၢမ်း လႆးလၢမ်းႁၢမ်ႉၼမ် ၵိုဝ်မိူၼ်လႆးၵမ်တိုဝ်းၵျၢင်း သတိပထၢၼ်ႇမူတ်းသီ~ ရေးဢၵျူဝ်း
ဝဵႉၵွၼ်ၼေႈ ၼႆႉယဝ်ႉ၊ ၊151ႉ ဢၼ်ပဵၼ်သတိပထၢၼ်ႇသီႇပႃး မၼ်းပဵၼ်တႃးဢၼ်လိူဝ် မုၼ်သိုဝ်ပုတ်ႉထေႃး

ၵႂၢမ်းၶမ်းတမ်းၵျေုးမဝ်ႉလွႆးၶီ~ ပၼ်ပရိသၢတ်ႈသီႉလုင်ႉ ။ – ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

152ႉ လတ်ႉတျေႃ ၵၢၼ်ပိူၼ်သတိပထၢၼ်ႇတြုးသီႇယိူင်ႈ ပိူၼ်ၶိူင်ႈသိူၼ်ႇတၢင်းၵိဝ်ၶိုင်ႈ တီႈပိုင်ႈ
လွင်ႈၶွပ်ႇ ၶေႃႈထၢမ်ၶိုၼ်းၵွပ်ႇယုၵ်ႉၵၢၼ်ႇၶေႃႈ ၶႅၼ်းငၢႈၵၢင်ၽိူင်ႇ~ ႁူၼ်းႁၵ်ႉတိုင်းတြုး ၶႄႉယဝ်ႉ။ ။
153ႉ ၵိၼ်ႇလဝ်ႈဝႃႈ သတိပထၢၼ်ႇသီႇယိူင်ႈၶႄႉ ပိူၼ်ဝႆႉၵၢၼ်လိူဝ်သိူဝ်လၢင်ႇ ၶိုၼ်းတၢင်ႇၶေႃႈထၢမ် ၵတမေႇ
လီလိူဝ်ႈၶႄႈလေႇၵူႉပွင်ႇ ၶႅၼ်းဝွင်ႇပုၼ်ႉသၵိၼ်ႇလဝ်ႈပၵ်းပုင်ႇ~ လႆၢးထၢမ် ၊ - 154ႉ လၢပ်ႈလူလိူၼ်ႈ 87
ၶေႃႈထၢမ်ႇၵတမေႇၶၢမ်းသႆၢ တွင်းမႆၢၶႅၼ်းထႆၢး ပိူၼ်လႆၢးၶေႃႈထၢမ်တၵ်းတွပ်ႇလၵ်းၽႄ ပွင်ႇဝႃႈထၢမ်ယဝ်ႉ
တၵ်းငၶသေပ်းလိူင်း လႆၢးထၢမ်ပွတ်းပိူင်း ၵထေႇတုၵမျူႉတႃႇတေႇသၶေႇလၢမ်းတၢမ်~ လီၵူႉတွင်းမၢတ်ႈ
တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 155ႉ ၽိၵ်ႉၶု- ဝႃႈတီႈရႁၢၼ်းတင်းလႆၢ တင်းၵၢၼ်ပိူၼ်သႆၢပရိသၢတ်ႈသီႇပႃး
ၽူႈၵၢၼ်ၶတ်းလိူဝ်ၵၢၼ်တြုးၶမ်လိူဝ် ပၵ်းလိူဝ်တုင်းလၢမ်း ၶၢမ်းထမ်းၶူဝ်ႈပၢၼ်းလၢမ်~ ပိူဝ်ႉထွမ်ႇ ။ - 156ႉ

ၼိၵ်ႉၶဝေ– ၵျၢၼ်းတင်းသိင်ႇ၊ ၵိထ– ပတ်းၵိင်ႇၶင်ႈပုတ်ႉထသု႕သၶေ႕၊ ၵု႕တု႕ပီ႕– မီးတၢင်းၶတ်းၸႂ် ၵမ်႕ၼေုႈၵမ်႕ယွၼ်႕ ၵိုဝ်ၵွၼ်႕ၶျူႉၵွၼ်႕ၵူၼ်ႈ ဝိရိယသမ်႕မပ်ႉပထၢၼ်႕တင်ႈတူၼ်ႈပၵ်းလွမ်႕~ ထမ်ႇၼိူမ်ႉ တၢင်းၵျိင်း ၶေႉယဝ်ႉ။ ။

157ႉ သမ်ပလုၶေး ၵျေးသႂ်႕ထၢပ်ႈထိင်ႈ လီလႆႈပွင်႕လိင်ႈလိင်းၵူ႕ မၶၼ်းပိၼ်ပလႆ႕လု႕ လူင်ႉလိၼ်႕ 88
ၵတ်းၼ်ၶၼ်႕ဝႆးၶၼ်ၶၼ်႕ယၵ်ႉမုင်ႈယိမ်ႈ လုၢၼ်႕သိမ်ႈၵျိင်းတွမ်႕~ လိတ်းၼေႃ ၊ – 158ႉ သတိမု႕ တင်ႈလၵ်းသတိၵျိင်းၵျိင်း ပႂ်ႉသိင်းထတ်းသၢင် ၵူဝ်ၵျၢင်တူလႆးလွမ်း ၵမ်႕ပၶၼ်မၶၼ်းယွမ်းမၶၼ်းပိၼ် ၶင်ႈလိၼ်လွၵ်းထမ်း ၵမ်းၵမ်းၵိၼ်႕တွင်းမႂ်~ ၵျူပ်ႈၵျူပ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 159ႉ တီႈၶႆႈ လီၵၢၼ် ပွင်႕လိင်ႈသၵ်းသႂ်႕ ၵု႕တု႕ပီ႕မၶၼ်းပိၼ်သမ်႕မု႕ဝု႕ယု႕မၶတ်းၸႂ်မၢၼ်႕မိၼ်ႈမဝ်႕လႆွး သမ်႕ပလုၶေး

မၼ်းပဵၼ်သမ်ႇမႃႇတိတ်ႉထိတၢင်းႁၼ်ၽၢၼ်ႇမႅၼ်ႈၸွမ်းႁွႆးၵၢၼ်လဵဝ် ယႃႇတၢပ်ႈထိူမ်ယဵဝ်ငမ်းငဝ်း ပိူင်ႈလၢၼ်း
သၢႆ~ ယႃင်ႈသွတ်ႇ ။ – 160ႉ သတိမႃႇၵေႈမၼ်းပဵၼ်သမ်ႇမႃႇသတိမၢၵ်ႈၵၢင်ႇ သမ်ႇမႃႇသမႃႇထိင်လႈ
သမ်ႇမႃႇသင်ႇၵပ်ႉပသွင်ယၢင်ႇတိုၼ်းတေႈပႃးဝႆႉ ၶဝ်ၶႆႉတိုၼ်းပဵၼ်လုမ်းလဵဝ်သႂ်လၢင်ႇ ဝိပသ်သၼႃႇ
မၢၵ်ႈၵၢင်ႇႁွင်ႉႁူမ်းႁွတ်ႇ~ ႁဵတ်းၶေႈၵၢၼ်တြႃး ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

161ႉ ႁွႆးၵႃႈ ၵႃႈၶႆႉပထမၵၼ်ႇတ ပထမပရိတ်ႉသေတမ်ႇ ထမ်ႇမမ်ႇတြႃးလဝ်ႈ တွၼ်ႈငဝ်ႈ တၵ်းယွၼ်ႇ
လိုဝ်ႈႁွၼ်ႇၵၼ်ၶိူင်ႈ ၵဝ်ယိူင်ႈငဝ်းလုၵ်ႈသူႇရိယႃႇ ၵၶႃႇဝၼ်းဝႆႇလႆႉၶိင်ႇၶမ်ႈ ယၢမ်းႁႃႈမွင်းပေႉထွင်းတွႆႇ~
လမ်လပ်ႉတူၼ်းလွႆ ၊ – 162ႉ ၵႃႈပဵၼ်မႅၼ်းၵုင်း ပတုင်းတူဝ်တႅၼ် ငွၵ်ႈႁဵၼ်တၢင်းမိူဝ်း လူမ်းသိူဝ်းၶွၼ်းၶိုင်

ၼိုင်ႁျုၼိုၶ်းႁျူင်း လေႃးၵုၶ်ၶူင်း ၶေႃးၽွင်တူၵ်းလူင်း ယွတ်ႇၽႅၶ်းၵွ်~ ထွၵ်ႇႁျိုဝ်ႈ– ၶႃၶ်းၶိူင်ႈ တၵ်းလိုဝ်ႈ ႁွၶ်ႇယဝ်ႉ၊ ၊

သူၵိူလ်း... သူၶေႃး...

သႃႇထု သႃႇထု သႃႇထု

ၵၶ်ၶိူင်ႈသုတ်းယဝ်ႉ။

# တွၼ်ႈၵၼ်သွင်

163. ၼႝငေလႈလႝႈလင် ယင်ယႝယိုၼ်းယၢၼ်း ငဝ်ႈၼၢၼ်းသုတ်းၵၼ် ၼိုၼ်းဢၼ်မၼ်းၸုတ်း ၼုတ်းမျႈ တွင်ယွင် ၵၼ်သွင်ၼိုၼ်းၵၢမ်း ၷၢမ်းလၢမ်းမဝ်ႉယိုတ်းထွႝ~ လိုဝ်ႈယွၼ်ႉ ။ – 164. တၵ်းဢဝ် ယိူင်ႈၼင်ႉပုပ်ႇၸမွၵ်ႉၼုမ်ႉ တုမ်ႉမၼ်းတၵ်းၵီႈ မ်ႄင်းၸိုင်ႈဝီႈဝီႈလွမ်းပၼ်ႉ သၼ်ႉပိၵ်ႉလူင်းလုပ်ႉ လုပ်ႉဢဝ် 91

ရသျႉ ဢုပမျႉတုလၢမ်ႉတႄၵ်ႈယႅ်ႉဢွၼ်ႉ~ ဢွၼ်ပႅ်ႇတုင်းထမ်း ၼႝႇယဝ်ႇ။ ။

165. ဝျႈတီႈထမ်ႉမသဝၼျေႉ သူလဝ်ႈၷဝ်းၼျႈဢူလုႝ်း... ရၷၢၼ်းဢမ်ႉဝျႈ ၷူၼ်းၷူၼ်းဢမ်ႉဝျႈ ၵျႈပီၼ် ၷူၼ်းယၵ်ႇၵၢၼ်တြျးသတိပထၢၼ်ႉ သင်မီးဢျႉတျႉပီႉသမ်ႉပလျႉၼေျးသတိမျႉ သၢမ်တၢၼ်ႉၷႄင်းၼၢမ်ႉၸွမ်ႇ

ႁုမ်ႈထူၼ်ႈလိဝ်ၸွတ်ႇ~ ၵမ်းၵႂၼ် ၼၼ်ႉ၊ – 166။ ကာယေ ကာယာနုပဿီ- ၸိုၼ်းဢၼ်ၵမ်းၵမ်း
ယၵ်ႉတူၺ်းတီႈၼိူဝ်တူဝ်ၵၢႆႇလႄႈသင် ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ–ၵမ်းၵမ်းယၵ်ႉတူၺ်းတီႈၼိူဝ်
ဝေႇတၼႃႇၼၼ်ႉလႄႈသင် ၵျင်းလူင်သၢမ်ဢၼ်သိမ်းၽင်တမ်းပၵ်း ဢမ်ႇယိုတ်းထွၼ်~ ယၵ်ႉယႅမ်ႈ
ၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 167။ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ–ၵမ်းၵမ်းယၵ်ႉတူၺ်းတီႈၼိူဝ်ၸိူဝ်ၼၼ်ႉလႄႈသင် ဓမ္မေသု 92
ဓမ္မာနုပဿီ– ၵမ်းၵမ်းယၵ်ႉတူၺ်းတီႈထမ်ႇမၼၼ်ႉလႄႈသင် ၵျင်းလူင်သၢမ်ဢၼ်သိမ်းၽင် တမ်းပၵ်း
သင်ႉလၵ်းမွၼ်~ ယၵ်ႉမုင်ႈဢမ်ႇထၢတ်ႇ ။ – 168။ လၢႆးတူၺ်းၵၢႆႇဝေႇတၼႃႇ ၸိတ်တ ထမ်ႇမႃႇသီႇတၢၼ်ႇ

ၶဝ်ႈပဵၼ်သတိပထၢၼ်ႇၽြေႃးပဵၼ်လဝ်ႈ လိၼ်းတဝ်ႈသွၼ်းမဵင်ႇ မၼ်းသဵင်ႇႁူၼ်းႁူႈၵေႃႉ ႁိုင်ႇထိုၵ်ႈ ဢမ်ႇလိုၵ်ႈ
တတ်းၶၢတ်ႇ~ ၶိုဝ်းႁူၼ်း ၶႅႉယဝ်ႉ။ ။

169။ ႁူၼ်းၵေႃႉၽူႈဢၼ်ၵိုတ်းသၢင်ႈၶႄႃႈၵၢၼ်သတိပထၢၼ်ႇ ယၵ်ႉတူလ်းသီႇတၢၼ်ႇၵႃႇယဝႄႇတၼႄႃႇ
လိတ်တထမ်ႇမႃႇတႃႇသေႇ လေႃးၵေႇ–ၶၢင်းတီႈသတ်ႉတလေႃးၵၶူင်းၽုင်ႇၶႅႉယူႇသၢင်ႈၼလႇၵၢတ်ႇ~ မီးတူဝ် 93
မီးလွင် ။ – 170။ ဝိၶေႇယျ– မၼ်းတၵ်းၼပႇပၢၵ်ႈငၢၵ်ႈၵၢင်း ဢၽိလ်ႉသႃႇတေႃးမၶသ်သလွၼ်ၽျေႃင်းႁိသ်ၼ်
ဝိၵ်ၵရတိ– လႅႈသဝ်းၵတ်းၵတ်းယဵၼ်ယဵၼ်သိုဝ်းသၢၼ်း ၶိင်ႇဝၼ်းၶင်~ ဢမ်ႇၵၢတ်ႈ တေႉယဝ်ႉ။ ။ 171။
ဢၼ်ပဵၼ်သတိပထၢၼ်ႇတြႃး ဢႃႇရိုင်ႇသီႇပႃးသီႇၵူဝ် ၵႃႇယတူၼ်တူဝ်ဝေႇတၼႄႃႇလိတ်ႉတထမ်ႇမႃႇထၢင်ႇသျႃး
သတိတွင်းမၢ်ၵွမ်းပႃး ဝၼ်းမႃးႁိႉၽိုၵ်းပိုၵ်ႉမၼ်းၽင်~ တူလ်းသျႃႉမၢၼ်ႇမၢၼ်ႇ ။ – 172။ ဢဝ်တင်း

ၵျင်းၶတ်းလွၵ်ႈ ၵျင်းပလ်ႈလုၵ်ႈ ၵျင်းသတိတမ်းတၢင်ႈ ပေးတူလ်းၵႃႈယၶၢဝ်ၵျေႃးႁွင်ႈတူလ်းၵႃႈယၵၢၶ်လိၵ်
ထၢင်ႈထၢင်ႈသၽေႃး ယႃႈလေးဝေႈတၶျေႈလိတ်တထမ်ႈမႃႈ တူလ်းၵၢၶ်လွၵ်ၵျေႃးယႃႈ ႁွင်ႈသျူႉၶၶေႉ
လိတ်းလိတ်း ၵၢၶ်ၶိူင်းၵျေႃႈၵၢၶ်~ ပေႁွင်းၵဝ်ၶဝ်း– ပေႁွင်းၶူၶ်းၶဝ်း ၶေႉယဝ်ႉ။ ။

173။ တီးၶဵ လီးလိုးသတိယွင်ႈယွင်ႈ ၽွင်းမိူဝ်းတူလ်းသွင်ႈၵႃႈရူင်ႈသီႈမူႈ ၶမ်ယူႈၶုၵ်းၶူၶ်ႉ ၵမ်ႈတၢပ်း 94
လူဝ်ႈဝူၶ်ႉၵဝ်တူလ်းၵႃႈရူင်ႈၵၢၶ်ၶၶေႉၵၢၶ်ၶေႉတၢတ်းၶိူင်ႈ ၵူဝ်ၵၢၶ်သမႃႈထိၵျင်းၶိူင်ႈလိူဝ်ႉ တၢၵ်ႈၵျေႃး
ၶွင်းသိၶ်းလၢၶ်းသတိပထၢၶ်ႈ~ ၵဝ်သတီးပွႆႉၶမ်ၶမ် ။ – 174။ ၵထိၵပိူင်လူင်ၵျဝ်းတူလ်းၵႃႈရူင်ႈ
ၵၢၶ်လွၵ်ၵျေႃးလီ ယႃႈႁွင်းတၢင်းဝူၶ်ႉၶႃႉၶီလွႆးၵႃး ၵူဝ်သမႃႈထိတြူးၵျဝ်းလိၵ် ၵမ်ႈလူဝ်ႈ ဝူၶ်ႉၽိဝ်ၵဝ်ၶေႉ
တူလ်းၵႃႈယၶပယ်သၶျေႈဝေႈတၶျေႈၶပယ်သၶျေႈ ၼတႈၵူႈၵႃႈရူင်ႈသီႈပႃး ယႃႈပၶ် တၢင်းဝူၶ်ႉၵၢၶ်ၶေႉ

ၶွင်းမႃးၽေႃႇၼူၼ်းလိမ်~ ၶိုင်းငၢႆႈၵၢင်ၵၼ်ၶႆႈ ၶႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ 175။ ႁူၼ်းဢၼ်တူၺ်းယၢၵ်ႉ သတိ
ပထၢၼ်ႇ[တြႃး]ၵွတ်းၶႆ ငပႇငၢၵ်ႈပၢၵ်ႈၵႆႈဢၼ်ၽိလ်ႉသႃႇတေႃးမၶသ်ႇသမ်ႇမျူၺ်းၵဝ်း ဢၼ်သဝ်းၶိုင်းတူဝ် မိူၼ်
တင်းပၢၵ်ႈလႆႈၶီႇဝရၶေႁႃးႁူဝ်လေးၶမ်း ဢၼ်ၸၢင်ႈငၢႉတၢႆမုင်းငမ်း ၸၢင်ႈမႃးၵိမ်~ သမႃႇထိလူႉတၢၼ်ႇ ။ –
176။ ၶီဝရၶပွင်ႇဝႃးဢၼ်ငၢႉဢၼ်ၵဝ်ႈ မူဝ်ႈၶဝ်ႈၵွတ်းၵၢၼ်ဝိပသ်သၶေႃႇ မၼ်းၸၢင်ႈမႃးၽေႃႇယႃႉၵဝ်း 95
ၵုၼ်ႈၵုဝ်းၶၢၼ်းလိူင်ႈသၽေႃႇဝလၵ်ႉၼၶေႃႇ သတိပထၢၼ်ႇၶႆႉငပႇၼူႉလူႉယၢတ်ႇၵူင်ႈလိူဝ်လိူၵ်ႇ~ ၵိုဝ်ၸၢင်ႈမႃးၵဝ်း
ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

177။ ပေးဝႃးယႃႉလႆႈဢၼ်ငၢႉဢၼ်ၵဝ်ႈမိူၺ်းတိုတ်ႇ ၶီႇဝရၶလွၵ်ႇၽိုတ်ႇၵၢႆႇၵိုင်ႈ တၵ်းလိူင်ႈသၽေႃႇဝ
လၵ်ႉၼၶေႃႇ တီႈဢၼ်ၵႃႇယဝေႇတၶေႃႇလိတ်ႉတထမ်ႇမႃႇၶၶေႉသီႇယူင်ႈ တူၵ်းတီႈတူၵ်းဢၵ်ႉ~ ႁၼ်လွင်ႈ

ၵၢၼ်တေႉသၵ်းသုၺ် ၊ – 178ႉ စိတ္တံ နိဝါရေန္တိ ပရိယောနန္ဓန္တီတိ နီဝရဏာနိ[23]ပါဠိဝိၵျူဝ်ႇပူင်ၺႃး သၸေႊ

မိူၼ်ၵျူဝ်ႉမီးၶဝ်ႈ မၼ်းမေႃၺႃႉၺၢမ်ႈၵိုတ်းတၼ်လႆၺဝ်းႁူႈယၢမ်း ၵၢဝ်လုတ်ႈၵၢဝ်ၺၢမ်း မိူဝ်ႈၵၼ်ပွင်ၵၢၼ်

တၢင်းငၢမ်း ၶဵဝ်ႇဝရၶၵွင်ႉတၢင်ႇၶၢမ်ႇလေႃးလႆ~ မိူၼ်ၵျူဝ်ႉၺႃးထၢပ်ႈ ၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 179ႉ ၶဵဝ်ႇဝရၶ

မၼ်းမီးၺႃးပိူင်ၺႃးပႃး မုၼ်ၶမ်းဢြေးၺႃးပၼ် ၁.ၵာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ ၂.ဗျာပါဒနီဝရဏ ၃.ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ

၄.ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ ၅.ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏတၢမ်းၵၼ်ငေးပႃး မၼ်းမေႃၵဝ်းလႆၺဝ်းၺႃး မိူဝ်ႈယၢမ်း မထၢၼ်း

ၶမ်ႈဝၼ်းၶႆ~ လႆးသုၵ်ႉလႆးယုင်ႈၶၼ်ၶၼ်ႇၶျေႇ။ – 180ႉ မၼ်းမေႃၵ်တ်းၵႂ်ႈၵ်င်းလၢၼ်ႇၵူၼ်ႈၵွၼ်ႇ ယွၼ်ႇ

[23] ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ။ နှာ- ၂၁၀

လူင်းၶိုၵ်းထိုင်ႉ မိုင်ႉဝူၼ်ႉၼူၼ်ႉၵျမ်ႈ ၵၢၼ်ၼၢမ်ႈၵၢၵုသူဝ်ႈ မဝ်ႈလူဝ်ႈၶိပ်ႉပၢၼ်ႈ တၢင်းမၢၼ်ႈငၵ်ႉမ်တ်ႈပိုင်ႈ ႁူႈယိူင်ႈပီၼ်ၶိူင်ႈၵဝ်းၽႄႈ~ လုၵ်မထၢၼ်းႁဝ်း ၶႄႉယဝ်ႉ။ ။

181ႉ ၽြေးပီၼ်လဝ်ႈၽၵေဝႈ ၵၢပမႈငၶပျ ၼုၼ်ႁေႃၼမ်းၵၢလႈတသတ်ႉတရျ်ႈလၵျူဝ်ႈ ၁.ကာမစ္ဆန္ဒ-နီဝရဏမိူၼ်ၶင်ႈႁူၼ်းၽူႈပုၵ်ႉႁူဝ်ႈမၢတ်ႈၶီး ၂.ဗျာပါဒနီဝရဏမိူၼ်ႁူၼ်းႁူဝ်လုၵ်ၵၢမ်ႈၵိႈၶိုႈၽွၵ်းၶိုႈယွင်ႈ ၃.ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ မိူၼ်ၶင်ႈႁူၼ်းၵၢၼ်တူၵ်းၼွၵ်းတူၵ်းထွင်ႈၽေႁ်တ်ႈလွမ်ႉႁူႈပႈ မွၵ်ႈဝႈၵၢပမႈ~ မိူၼ်ၶင်ယဝ်ႉ၊ – 182ႉ ၵၢပမေႈယျတ်ၵ်းတိူင်း ၄.ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ မၢၼ်ႈဝႈ–ၵျန် တီးဝႈၼႈလုၵ်ႉယိူင်ႈၶိူင်း

တမ်းၵၶ ၅.ဝိစိကိစ္ဆာၼီဝရၼ-မိူၼ်ႁူၼ်းထိုင်တီႈတၢင်းၵၸႂ်သွင်ၵၢၼ်လုၵ်းသဝ်း ငမ်းငဝ်းႁၢင်တၢင်း ၸြူး
ပႅၼ်ၵဝ်ႈသၢင်းလၢင်း မိင်ႈၼေပေၼ်~ လီႁူႉလီမၢတ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 183။ ၼႆႉလမ်းၵူပမေႈယျထီးပဝ်း
ၼီႈဝရၼယေႃင်ႈၵဝ်းၼူၼ်းလိဝ် ၸူင်ႉပိဝ်ႁူႈတၢင်း ၵဝ်းယုႉၼုၼ်ၼေၢင်းဝၼ်းပၢၼ် မိူဝ်ႈယၢမ်းႁဵတ်းၵၢၼ်တြုး
ထိုင်ႉပိင်းတၼ်~ ၵမ်ႈလိူင်ႈသၸျေႈဝထမ်ႈမျႈ ။ – 184။ အဘိဇ္ဈာတီႈၼႆႈၼိုင်ႈဝျႈ ကာမစ္ဆန္ဒ-နီဝရဏ 98
ဒေါမနဿသမ်ႉပိၼ်ဗျာပါဒနီဝရဏမဝ်ႈလၢၼ်ႈ ၼီႈဝရၼၵျေႈတၢၼ်ႈထုၵ်းၵမ်ႉ ပိၵ်ႉသမ်ႉၵမ်ႈၼေ
လေႉလွတ်ႈ ႁွမ်းႁွတ်ႈပုၼ်းႁူမ်ႈဝံႉႁျုႈၼေႈ မျူဝ်းယေႈရေးၵျႈ~ ၼင်းလိၵ်းလွင်ႈလေး– ပိၼ်ငဝ်ႈတုၵ်ႉၼေး
ၼႆႉယဝ်ႉ။ ။

185ႉ ၽြႄးပိၵ်ႈလဝ်ႈၼႄဝႄႉ, ႁွပ်ႇၼိုင်ႈယၢၵ်ႈၸေႃးၵႃႉၶဵင်ႉၼလႈ ၵိူဝ်ႈပေႃးမေႃၼဝ်ႈလိူဝ်ယွၵ်ႈလိူဝ်ယူင်ႇ, ၵ်ၶင်ႉလဝ်ႈ ဝၢင်းသူင်ႇမၵျႃႉၵျူၶႄႉ, သတိပထၢၼ်ႇတေႇသၶႄႇၽႄင်ႉၽုလ်ႇငၢၵ်ႈထမ်ႇမႃႇ~ ၵျေးသွၼ် । – 186ႉ လင်ႇတၵ်းပိၵ်မႃး သတိပထၢၼ်ႇသီႇပႃးတြႃးယၢဝၢၼ် ယၢၽၢၼ်ၶင်းလိူဝ်လိၵ်ႉၶၼ်း ယၢလီၽြႄးၵျူပ်းၵ်ၶင်း ၽႄႇထူၵ်းထွၼ်~ တိုၼ်းလွတ်ႈမီးတီႈၽိတ်းပိူင်ႈ တေႉယဝ်ႉ। । 187ႉ ၵၢၼ်ၽြႄးပိၵ်ႈလဝ်ႈၽႄႇလၢပ်ႈ ယၢလီပၼ်မႃး မၼ်းမီးသီႇပႃးၵမ်ႇယွမ်းၵမ်ႇလိူဝ် 1ႉ ၵျႃႇယၢႇၶုပယ်သၶႄႇ 2ႉဝေႇတၶႄႇၶုပယ်သၶႄႇ 3ႉလိတ်တႃႇၶုပယ်သၶႄႇ 4ႉထမ်ႇမႃၶုပယ်သၶႄႇ လၵ်းထိုင်မီးလေး လေးမျိူဝ်းၶပ်ႉၵျွင်းမွၼ်~ လတု ၵႃႇၵျူင်ႇ ॥ – 188ႉ ၵျႈပိၵ်ႈၵႃႇၵျူင်ႇတင်းသိင်ႈ ပတ်းၵိင်ႈတၼ်းၶင်းလေးၵ တိုၼ်းဝႃႈၶဝ်ႈၶင်း

ၵႃႈယဝ့်ႉတၢင်ႉလိတ်ႉတထမ်ႇမႃႇ ယွၼ်ႉသင်သမ်ႉၵျေးသီႇၽျႃႇသီႇၵၢၼ်ႈ ပုၼ်ႈတၢင်ႈပုၵ်ႉႁူဝ်ႇမဵဝ်းထၢၼ်ႈ လႅင်လႃႇ လီၵူႉသူၼ်လႅင်ၶႄႇၶႄႇတေႉၶင်ႇဝႃႈ ယမ်ယုင်ႇ~ ပိူင်လႆး မၼ်းယဝ်ႉ။ ။

189ႉ တီႈၶႆႈ□ေးပဵၼ်လဝ်ႈၽေဝႃႇ တေႇသၶႄႇၽၢင်ႉၽူလ်း ႁူလ်းမီးသီႇၵၼ်လတု ၵႂ်ႈပေးလဵင်းၵူႉ လႅင်ႈႁူႇ ၶင်းတီႈၵတ်ႉထၵထႃႇ □ႃႇသပ်းတႅၵ်ႇဝႆႉၵမ်ႇၵၢတ်ႈ လီမၢတ်ႈလွမ်းပုင်ႇ~ ၶင်းလႅင် ၊ – 190ႉ 100
ၶင်းၵႃႈသတ်ႉတဝႃႇတင်းၶမ်ႇသတူဝ်း တေမီး1ႉ တၵျႃစရိတ မၼ္တသႃ[24] ငလႈ တၵျႃစရိတ တိၵ္ခသႃ[25]

---

24 ႁူၼ်းၵၢင်ႉတၼ်ႇၶႄႇယွႆႇ လၢၼ်ႇထိုင်ႉ

25 ႁူၼ်းၵၢင်ႉတၼ်ႇၶႄႇယွႆႇ လၢၼ်ႇၽဵဝ်

သွင်မျူဝ်း 2ႉ ဒိဋ္ဌိစရိတ မန္ဒဿ[26] လႄႈ ဒိဋ္ဌိစရိတ တိက္ခဿ[27]သွင်မျူဝ်းမိူၼ်ၵၼ် ၼိူင်ႈၵၼ် သွင်ထၢၼ်ႈၼပ်ႉပႆး ယိင်းလႆးလူင်ႉလႅင်းႁုႇမၼ်းၽိုၼ်~ ၵွၼ်ၶေႈ လူးၶေး၊ ၊ 191ႉ 1ႉမန္ဒဿ တဏှာစရိတဿ ဩဠာရိကံ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ၊ ပေးဝုႇၵေႃႉၵၢၼ်ၵျၢင်ႉ တၢၼ်ႈႁုႇၼမ်လႆႈ ပလွႆႉလုႇၵမ်ႉၽႆႈထိုင်ႉၶိုၵ်း ႁုႇယုႇၼုပယ်သၼေႇ မၼ်းပိၼ်တၢင်းၽိုၵ်း သိၼ်ႈ တၢင်းသိုၼ်~ မ်ၶၼ်ႈငၢမ်ႉ ။ – 192ႉ တိက္ခဿ တဏှာစရိတဿ သုခုမံ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ

---

[26] ၵူၼ်းၵျၢင်ႉတၢင်းႁူႉၼွႆႉ, လၢၼ်ႉထိုင်ႉ

[27] ၵူၼ်းၵျၢင်ႉတၢင်းႁူႉၼွႆႉ, လၢၼ်ႉၽႂ်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပေုးဝုႇၵေုႉၵၼ်ၵျင်ႉတၼ်ႇၡျႇ ပလုႇလ်တ်းထူၼ်ႇ တၢင်းတူလုံးဝေႇတၼေုႇ
ၼုပယ်သၼေုႇၵၼ်ၵူၼ်ႇၵၼ်ၵွၼ်ႇ လီလွၼ်ႇၼ်မ်ႉထုၵ်ႇလ်ပ်ႇတိုဝ်းၼၢမ်ႇ~ ပိၼ်သီၼ်ႇတၢင်းမၼ်း
ၼႄႉယဝ်ႉ॥ ॥

193၊ 2၊ ဒိဋ္ဌိစရိတ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတံ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, ပေုးပိၼ် 102
တိတ်ႉထိလရိတလၢၼ်ႇထိုင်ႉပုၵ်ႉႁူဝ်ႇ လိတ်တုႇၼုပယ်သၼေုႇၼႄႉမၼ်းမ်ၼ်ႇၵလူဝ်ႇၼဝ်ၵျင်ႉ မ်ၼ်ႇတၢင်ႉ
သၢင်ႇတေုႇ ၽေဝုႇထုၵ်ႇၽေုႇၸူင်ႇၵၢၼ်ၼၢမ်ႇ~ သ်ၼ်းၼဝ် ၊ – 194၊ တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတံ
ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပေုးပိၼ်တိတ်ႉၼလရိတလၢၼ်ၽေ ထမ်ႇမုႇၼုပယ်သၼေုႇ

ခမ်လႆၢၵႃပျႃး ထမ်ႇမၵႃႉရူင်ႉတြူးထိင်ဝ်မႆ မ်ခင်ႈလပ်းတၢင်းပႆမထၢခ်း တိတ်ထိလရိတပုၵ်ႉရူဝ်ႉသၢင်ႉတၢခ်း မၢခ်ႉၵွႆးထဝ်~ လပ်းမ်ခ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊195ႉ လႆၢးခိူင်ႈ ပႆးလိမ် 1ႉ သမထယာနိကာဿ မန္ဒသ[28] ငလႈ သမထယာနိကာဿ တိက္ခသ[29] သွင်မျူဝ်းသွင်ပိူင် 2ႉ ဝိပဿနာယာနိကာဿ မန္ဒသ[30] ငလႈ ဝိပဿနာယာနိကာဿ တိက္ခသ[31] သွင်မျူဝ်းသွင်ပိူင်မဝ်ႉလွႆး လၵ်းခေဖေႈၽွႆးလိင်ႈလိင်းၵဝ်~

---

[28] ၵဝ်လႆၢးသမထပဵခ်ပိူင်ယွႆႉ, လုၢခ်ႉထိုင်ႉ

[29] ၵဝ်လႆၢးသမထပဵခ်ပိူင်ယွႆႉ, လုၢခ်ႉၸႆၢ

[30] ၵဝ်လႆၢးဝိပသ်သချေႉပိူင်ယွႆႉ, လုၢခ်ႉထိုင်ႉ

[31] ၵဝ်လႆၢးဝိပသ်သချေႉပိူင်ယွႆႉ, လုၢခ်ႉၸႆၢ

သမထယာနိကဿဧလႈဝိပဿနာယာနိကဿ သွင်ယိူင်ႈ သီႇလုမ်ႇ ॥ – 196။ 1။သမထယာနိကဿ

စ မန္ဒဿ အကိစ္ဆေန အဓိဂန္တဗ္ဗနိမိတ္တံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, ပေႃးပိၼ်ၶ်

သမထယႃႇၶိူၵ်ႈမၼ်ႇတပုၵ်ႉၵူဝ်ႇ လူဝ်ႇၵျင်ႉၵႃႇၵူင်ႇၶိူမိၵ်ႈ မ်ၶ်ၼ်ႈလိၵ်ႈၶူပ်းလီႇ မၶ်ႈပိၼ်ၶ်ၵျႇယ

ၶုပယ်သၶျေႇမႂ်ၶိူင်ႈ ၶပ်ႉလီႇၼ်မ်ႉ ထုၵ်ႇၵႃပ်ႈတီမ်ၵုမ်ႇ~ ၶဝ်မဝ်ႇပေႃးသီတ်ႈလိူဝ်ၵ်ႈၼ်း ၶ်ႉယဝ်ႉ။ ॥ 

197။ တိက္ခဿ ဩဠာရိကာရမ္မဏော အသဏ္ဌဟနတော ဒုတိယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပေႃးပိၼ်ၶ်လိူဝ်ႈၶဝ်

သထမယႃႇၶိူၵ်တိၵ်ႉၶလႃၶ်ႇသွႆႇ ၵိင်ၵွႆႇဝေႇတၶျေႇမႂ်သွင်တူလ်ႈသျူႉ ပႃးၵျူႉတၵ်ႈမ်ၶ်ၼ်ႈသၢင်ႇတေႃႇ

သီၶ်ႇလျေႇလၢၶ်ႈမၵ်ႉၵလၢင်ႇလိုၶ်ၼ်ႈယမ်ယုမ်ႇ~ လီလီ ၊ – 198။ 2။ဝိပဿနာယာနိကဿပိ မန္ဒဿ

ၼႃတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ တတိယံ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပေႉပဵၼ်ဝိပႆသၼႃႇ ယႃႇၶိၵႃႇမၼ်ႉတသၢင်ႇတႃႇၶိူင်း
လိတ်တႃႇၶုပ်ႈပႆသၼႃႇ ႁႃႇႁူင်ႉမထႃၶိူင်းၸွႆႈထဝ် မ်ၶိူင်ႈၶဝ်လပ်းတိတ်း ၵိုဝ်ၸိတ်းပိူင်ႈႁိူင်း ၸေႃတ်ႉၵႅႈၶီ~
ထုၵ်ႉလိပ်ႈ တေႃႉယဝ်ႉ၊ ၊ 199။ တိၵ္ခသေ အတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ စတုတ္ထံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ
ပေႉပဵၼ်ဝိပႆသၼႃႇ ယႃႇၶိၵႃႇတိၵ်ႉၶလႃၶိူင်ႉၸႅၢ် ၵိူင်ႈၵႃၶိူင်လွမ်းသႂ်ထမ်ႉမႃႇၶုပ်ႈပႆသၼႃႇမႂ်သီႉသၢင်ႇတႃႇၶိူင်း 105
ႁႃႇႁူင်ႉမထႃၶိူင်းလိူဝ်ၶဝ် လီၵႃဝ်ယိပ်းတိုဝ်း လပ်းမိုဝ်းႁူႈဝၶိူင်းပီ~ ဝိပႆသၼႃႇ ယႃႇၶိၵႃတၢင်း
ထမ်ႉမႃႇၶုပ်ႈပႆသၼႃႇ ။ – 200။ သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပဟာနတ္ထံ ဝေဒိတဗ္ဗံလီၵႃႉ

ယိူင်းၵၢၼ်းလတုသတိပထၢၼ်ႇ တၢင်းႁၼ်ၽိတ်းပိူင်ႈပွင်းပျၢၼ်ႇလွၼ်ႉၼုၺ်ႇငၢၵ်ႈ ပၢၵ်ႈပ်ၵ်တ်ႈၵိုၺ်ႇ~ ယၢၼ်ၵႄး
တေႉယဝ်ႉ။ ။

201. ၵုႇယုႇၼုပသ်သၼေႇ ပႁုႇယပၢၵ်ႈပ်ၵ်တ်ႈတၢင်းထၢင်ႇသုၽႄ ဝေတၼေႇၼုပသ်သၼေႇ ပႁုႇယ
ပၢၵ်ႈပ်ၵ်တ်ႈတၢင်းထၢင်ႇသုၼ လိတ်ႉတုႇၼုပသ်သၼေႇ ပႁုႇယပၢၵ်ႈပ်ၵ်တ်ႈတၢင်းထၢင်ႇၼိလ်ႉလ ထမ်ႇမုႇ 106
ၼုပသ်သၼေႇ ပႁုႇယပၢၵ်ႈပ်ၵ်တ်ႈတၢင်းထၢင်ႇၵတ်ႉတ ဝိပၼ်ႇလုႇသႁုႈယိူင်ႈ လူတ်းၼုႇ~ ပျူးၼေ ၊ – 202.
ၼ်ႉပ်ၼ်ၵတ်ႉထၵထုႇ□သုႇၽုလ်ႇငၢၵ်ႈပိူင်းပၼ် လွင်ႈၵၼ်□ၽေးပ်ၼ်လဝ်ႈလ်ႈႁေး ၸိူင်ႈပေးသၢင်ႇထုၵ်ႇ
မ်ၼ်ႈထဝ် ၵၵျင်ႉၵူၼ်းၼဝ်ၵူႈလၼ်ႉၼပ်ႉပၢႆး ပိူင်လၢႆးပွင်ႇလွင်သေ~ ၵျမ်ႇလိူၵ်ႈ ၵဝ်တုႇ၊ ၊ 203.
ၵၼ်လႆႈလၢပ်ႈလၢမ်း ၼပ်ႉတၢမ်းလိဝ်ၵ်ၼ် မၼ်းပ်ၼ်မႁုႇသတိပထၢၼ်ႇ တီႈၵ်ပ်ႈတီႈၵိၼ်း တီႈလီၵျူႉဝိၼ်း

တူင်းလူ ၵုဝ်းသူတင်းလိုဝ်း လီၵႂၢမ်းမိုင်းမိူဝ်း ၵိုမ်းၵျူႈၵုမ်တွမ်းတိုဝ်း သမ်ႉတၢၵ်းတေ~ လိင်းလိင်း
ယဵႁ်ႈယဵႁ်ႈ ။ – 204ႉ သိုပ်ႈၶႅမ်ႉ တၢၵ်းလႆႈမိုဝ်းတေႉၼႆႈသူင်ႈ တူင်ႈတၢႆးသျမ လိတ်တျႈၶုပသ်သၶႄႈ
ပုၼ်ႈတျႈငၢၼ်းလႆႈ တၢင်းမႂ်ႈၵႂၢမ်းၶႅမ်း သ်ၶႅမ်းၶဝ်တိတ်ႉထိ လရိတမၶႅမ်ႈတငလႈဝိပသ်သၶႄႈယျႈၶိၵမၶႅမ်ႈတ
ထၢင်ႈထၢင်ႈ တ်မ်းႈတၢင်ႈၶပ်ႉမွၵ်ႈၼႆႈၵိုဝ်ၾင်ႈ~ ၾိုၶ်ထမ်း ပႆးတမ်း ႁွၶ်ႈယဝ်ႉ။ ။ 107
205ႉ ပိုင်ၶိူင်းသေၵေႈ တေႈၵၢၶ်တူလ်းၵျႈယဝေႈတၶႄႈထမ်ႈမျႈ လႆးတူလ်းလိတ်တျႈၶု
ပသ်သၶႄႈၶႅမ်ႉ ၵုၶ်ဝႆႉၼ်မ်ႉလိပ်းသၢင်ႈတေႈ ၵႂၢမ်သၢင်းၵုမ်းၵေႈသွၶ်ႉၵႂၢႈ တၢင်းၾၢႆႈၶႅမ်ႉလုပ်ႈယိုင်း
လ်ုသ်ႈ~ ထိင်းလ်ုမေးလ်ု ၊ – 206ႉ ထိင်ႈပိုင်ၶိူင်း စိတ္တံ ၵုတ္တံ သုၶါဝဟံပျူႉမႃး သင်ဝျႈၵုဝ်းၵျူး

ထိင်းလႆႈသိၼ်ၼႄႈၸႂ် တၵ်းသႂ်သိူဝ်းသၢၼ်း တေႇသၼ်ႄႇပၢတ်ႈတၢၼ်းမုၼ်သိၼ်ႇ မိူးၾိၼ်ထမ်ႇမပတပၢတ်ႈထမ်း
ၼုၼ်သိၼ်ၶွင်းထမ်းမၢတ်ႈတွင်းႁူဝ်ႇမၼ်းၾိုၼ်~ ၾိုၼ်ထိင်းလွင်ႈလႆႈ မၼ်းပူၼ်ႉတၢင်းမႆႈ ၼႆယဝ်ႉ။ ။ 207။ စိတ္တ
စိတ္တာနုပႿီ ၵဝ်လွင်ႁမ်းႁမ်းမိုၼ်းယၵ်ႉတူလုၵ်းလွင် ၵမ်ႇၼၼ်ႉ ၵဝ်လွင်မိုၼ်းတူလုၵ်းလွင်မိုၼ်း ႁုၵ်ႈႁုၼ်သၾႄႇဝ
ငဝ်ႈတိုၼ်းၵၢၼ်ပိၼ်ႇ ႁွင်ႉဝူႈ လိတ်ႉတူႇၼုပသ်သၼ်ႄႇႁိုဝ်သိၼ်ၽိတ်းလွႆး လၵ်းပွႆးႁွႆႈငိၼ်းၼဝ်ႈႁူထၢတ်ႈ 108
သေႃးသႂ်~ တွင်းဝႆႉၵၼ်ႇၵၼ်ႇ ။ - 208။ လွင်မိုၼ်းတူလုၵ်းလွင်ၼႆႉ ပိၼ်လိတ်ႉတူႇၼုပသ်သၼ်ႄႇႁွင်ႉတၢင်ႇ
သၾေႃင်ႇလဝ်ႈၼူႈ လူဝ်ႈႁူႈပႆႇၼႆႈလိတ်ႉတူႇၼုပသ်သၼ်ႄႇ လွင်ၼႆႉပိၼ်ၵီႈသင်လူႇ ၾႄႇသူႇတၵ်းပိၼ်ႇ
ၵိင်သိၼ်ႇၼိုင်းပူႇလိမီႇပိုင်ႈၼပ်းလိၼ်ႇ~ ၵၢၼ်ဝူႈလွင်လေႃး ၼႆႉႁွၼ်ႇ။ ။

209။ အာရမ္မဏံ စိန္တေတီတိ စိတ္တံ ၵၢၼ်လေႃင်ႈဝူၼ်ႉၵျႃမ်ႈၵႃႈႁူင်ႈၵၢမ်ႈၽေႈ ၸႂင်ႉဝႆႉလွၵ်းလွၵ်းၶၢၼ်သူဝ်ႈ
ဝိၵျူဝ်ႈဝိၵ်ႉၵႃ ဝိလ်ႈလႃႈၶႃႈၵၢႆႇၽဝ်ႈ ပဵၼ်လွင်ၶဝ်ႈၵဝ်ႈ ၵၢထိပ်ႉပႃႈယတ်ႉထၢမ်ႈၵျိင်း တူဝ်ပိူင်ႈလၢႆးၸၼ်ႈ~
လၢႆးတၵ်ႉမ်ႈလၢႆးၸႂင်ႉၶျူးၵၢၼ် ။ – 210။ မၶေ ထိတ်ႉတ ဝိလ်ႈလႃႈၶ လွၵ် မၢၼ်းပဵၼ်ၵၢၼ်လီဝ်
ဝူၼ်ႉၵျႃမ်ႈၵူႉၵၼ်ၵႃႈႁူင်ႈၵျူၵ်းပဵၼ်ၵျူၵ်းပႃး 1။တႃငလႈၵႃငႈၵူပ်ႉလႃးၶိူင်ႈၵၢၼ် 2။ၵူငလႈသိင်ႈၵူပ်ႉလႃး
ၶိူင်ႈၵၢၼ် 3။ၶူႈလငငလႈသိဝ်ၵၢႆၵူပ်ႉလႃးၶိူင်ႈၵၢၼ်လေးတၢၼ်း ၶိုၼ်းဝၼ်းၶွတ်ႈတိုတ်းထၼ်~ ပဵၼ်ႁူႈ
ပဵၼ်ႁူႈ ဝႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ 211။ 4။လိၼ်ႉငလႈရသၵူပ်ႉလႃးၶိူင်ႈၵၢၼ် 5။တူဝ်ငလႈလွင်ႈတုမ်ႉတိူဝ်ႉ
ၵူပ်ႉလႃးၶိူင်ႈၵၢၼ် 6။မၶေႈတွႃႈရငလႈထမ်ႈမႃႈႁူင်ႈၵူပ်ႉလႃးၶိူင်ႈၵၢၼ် ပိူၼ်ၶေၶေမီးမႃး မၢၼ်းပဵၼ်
ၵၢၵျင်းတြႃးၵမ်ႉၸႂင်းပၼ်~ တႃႈၵူဝ်ႈလွၵ်ပေႃႈ ။ – 212။ လွၵ်ၶဝ်ႉၵၢမ်ႈမီးတူဝ်ၵႃငႈ မၢၼ်းလေႃင်ႈပေႃႈၵီႈ

ၵျူၵ်ႈတီႈၼၶႄႈ မၢၼ်ႇဝႆႈတည်ရာဝတ္ထုႉ ၵျူႉယဝ်ႉသမ်ႉလူႉ ပိၼ်ယဝ်ႉသမ်ႉလူႉၵႂႃႇပၢင်ႇ သႂၢႆႈဝ လၵ်ႉၶၢႆႈ ၵျွင်ႉတၢင်ႇၵိၵ်ႈၼၶေႃႈ~ ပႃႈၽြႃးလဝ်ႈသွၼ်ၵျႃး ဝႆႉယဝ်ႉ။ ။

203ႉ ၸွႆႉမၢၼ်းမူၼ်ႁူၼ်းၵၼ်ၵိၼ်ၵျွင်းလူတ်းသွၼ်ႇ ၵူၼ်ႈၵွၼ်ႇလူင်ဝႆႉ လႆႈၸွႆႉမႆႉတဝ်ႉ ထွၵ်ႈၶိၼ်ႇ လင်ႇၼိင်ႇယၢင်ႈႁႂ်ႇယုၵ်ႉၽႆႈယၢင်ႈ တူဝ်ၵျၢင်ႈၵႂ်ႇယႂ်ႇ~ တၵ်းႁွႆႈလုၵ်းလႆႈလီလီ ၊ – 204ႉ ၵုပမႂ်ႇၸွႆႉၵျဝ်းမူၼ်ၶၶဵၼ် ၵႂ်ႇႁူင်ႇသမ်ႉၵၼ်မူၼ်တင်းၼွၼ်ႉတဝ်ႉလူၵ်ႈၵျၢဝ်း တၢဝ်းႁႂူႈၸွႆႉၵျဝ်းလုၵ်ႉလႆႈ ၽႆႈၶိုင် ထိုင်ထွင်ႁူႈတၢင်း ပေႃးၵၼ်ၸွႆႉႁူလ်းၶၢင်းၶၢင်း ယၢပ်ႇၵိၼ်းၼီ~ ၵျူဝ်လၢင်ႈပိၼ်လႆႈ ၶိူဝ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊205ႉ

ကမ္မသ္မိံ သတိ ကမ္မံ ဟောတိ, ကမ္မဿုပ္ပါဒါ ကမ္မံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ[32]ပႃႇလိၵႂၢမ်းၵႄႈ ပေႃးမီးၵၢၼ်ၼၼ်ႉ
ၸင်ႇမီးၵၢၼ်ၼၼ်ၼၼ်ႉပိူင်ၼၼ် လႆႈၵေႃႈပေႃးမီးၵႃႈႁိုင်ႈတူဝ်ႉပၼ်ၸင်ႇပဵၼ်ထၢင်ႇသိုဝ်း ၵၼ်ၵႂၢမ်းၵၢၼ်ႁၢင်းတြႃး
လွႆးၸႃးပိူင်ႈၵႂၢမ်းၼီ~ ၵႂၢမ်းလွတ်ႈပႃႇလႃႇ ။ – 206ႉ ၼၢင်းလေႃးၵၼ်ႉ ၵၼ်ၵႂၢမ်းၵၢၼ်ႁၢင်း တြႃးၵမ်ႇမီးမႃၼ်ႇယႃႇ
တႃႁဝ်းမိူဝ်းၽွႆႇၵႃႇႁိုင်ႈတူင်ႉတဵၼ်ႈ လႆႈသဵၼ်ႈလင်ႇပေႃႇ ၵႃႇႁိုင်ႈၵူႈယိူင်ႈ မိူဝ်းတေႃႇတူမ်ႉလေႃႇၽၢင်ႈ 111
တင်းၼွၵ်ႉတွႃႇဢႃႇ~ လႆႈၵေႃႈပိၼ်တီႈၵူၵ်းၵူး ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

[32] မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ နှာ- ၃၂၉

207ႉ လၢပ်ႈလူလ်ႈလွ်ႈႁူႉၵျူႇရူင်ႇ မၶင်ႈမီႈလၢ်ၸုင်ႇလၢ်သၢင်ႉ ၵတ်ႉထၵထူႇသြူႇၸုလ်ႇငၢင်ႉတီႈပွင်ႇ ၶင်ႈတီႈၸိုၶ်လွင်ႇဝိသုတ်ႉထိမၵ်ႉၵတီႈလွ်ႈ မွၵ်ႇႁွ်ႈတွင်ႈႁူႇ~ မၶင်ႈၸွ် ၊ – 208ႉ လွင်ႈႁူႉၶဵ်ႉ မၶင်ႈမီႈ သၢမ်သၢင်ႉသၢမ်လၢ်ႈ 1ႉသလ်ႇလျူႇႁူႉ 2ႉဝိလ်ႇလျူႇၶၡူႉ 3ႉပလ်ႇလျူႇႁူႉယိုၶင်ႈတၢ်ႈဥၶပေၶ် လီႁျၶ်တွင်ႈလ်င်ႈ ၶင်ႈဝ်င်ႈလွင်ႈႁူႉၷပ်ႉတမ်ႈ ၵ်ၶ်ႇၶမ်လွ်~ ၼ်ၶင်ႈပွင်ႇလွ်ႁူႈလဝ်ႈလဝ်ႈ ၶဵ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊209ႉ 1ႉသလ်ႇလျူႇႁူႉၶဵ်ႉ 112
မၶင်ႈပ်ၶ်လွင်ႈၵၶ်တွင်ႈႁူႉ ၵုပမူႇမူၶ်ၶင်ႇလုၵ်ႈၵွၶ်ႇၶင်ႇၶၶ် ပေႈႁျၶ်မ်တ်ႉထေႈမူဝ်ႈႁွၶ်ႇ မျူဝ်ႈႁူၶ်ႈ ၶင်ႈတၢၶ်ႈလွ်ႁူလ်ႈႁျၶ်မူၶ်ႈမူၶ်ႈမ်တ်ႉငိုၶ်ႈမ်~ လူဝ်ၶၶ်ႉၵမ်ႇႁူႉၵမ်ႇပွင်ႇ ။ – 230ႉ သလ်ႇလျူႇႁူႉၶဵ်ႉၵျေႈ တိုၶ်ႈတေျႈမူၶ်ၶင်ႇလုၵ်ႈၵွၶ်ႇ ဝူၶ်ႉသွၶ်ႇလွ်ၵဝ်ႇ ပေႈႁျၶ်မ်တ်ႉၵွၶ်ႇ

မူၼ်းမူၼ်းႁူႈၽဝ်ႇမဝ်ႇၽေႈ တၢင်းဝႃႈမိူၼ်ႉငိုၼ်းမၢၼ်ႇမၢၼ်ႇ ၶမ်သၢၼ်ႇတၢင်းလွင်ႈၶူႉလၢင်ႈၶိူင်ႈ လၢင်ႈပိူင်ႈ ၽိတ်းဝွင်ႇ~ ပိူင်သၽေႈတြႈ ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

231၊ 2၊ဝိလ်ႇလျႇၶၵူႉၶၼ်ႉ တွၼ်းပူၼ်ႉလုၵ်ႈၵွၼ်ႇ မေႃသွၼ်ႇမေႃလၢႆႇ တၢင်းၽၢႆႇၵႃႈၶၼ်မိူၼ်ႉငိုၼ်း ၵူႉတိုၼ်းလူင်ႉလႅၼ်ႇ ၵတ်ႉၼ်ၶၼ်ႇၵူႉလွတ်ႇသိင်ႈလၢႆလွႆႉလၢႆတွင်ႇ~ လၢႆၶၼ် ၊ – 232၊ ၵႃႈပိၼ်မိူၼ်ႉၶၼ် 113
မိၼ်ႉပျႃး ထၢင်ႇသျႃးၵူႉလီ ဝၼ်းပီမေႃတိုဝ်းမေႃတူလ်း မေႃယူလ်းမေႃသၢင် ဝိလ်ႇလျႇၶၵူႉၶၼ်ႉပၵ်းၽၢင် မိူၼ်ၶၼ်သၽေႈ လွင်ႈၵူႉၵၢင်လွၼ်ၵိုၼ်းလေႃးမၢၼ်ႇမီးၶေၼ်~ မိူၼ်ယိူင်ႈၵူၼ်းၵႃႉမေႃလၢင်ႈ ၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 233၊
3၊ပလ်ႇလျႇၵူႉၶၼ်ႉလမ်း မၼ်းမိူၼ်လၢင်ႈၶမ်းလုမ်းၶဝ် မေႃၽဝ်မေႃလေႃး တၢႇၵွၼ်ႈပိၼ်မႃးမိူၼ်ႉၶျႃးၼ်ပ်းမၢင် ၶဝ်ၵူႉၵူဝ်ၵၢင်လေႃးလေႃး ၵႃႈၶၼ်ငိုၼ်းမူး ငိုၼ်းပေႃးၵေႃႈၶဝ်ၵူႉလိၼ်းၵၼ်~ လေႃႉလုင်ႇ ။ – 244၊

လႂ်းလၢပ်ႈလႂ်းၵၢဝ်ႇမေႃတၢတ်ႈ ထၢတ်ႈလဵၵ်းထၢတ်ႈတွင်းလိူဝ်းၶႂ်ႉ ပႃးဝႆႉၵျႃးႁိူဝ်ၶႂ်ၵေႃး တိုၼ်းတေႃးၶူႉလွတ်ႇ ပတ်းၶွတ်ႇႁူႈၶိူင်ႈ ပလ်ႇလျႇၶူႉၶႂ်ႉ မူၼ်ယိူင်ႈလၢင်ႈၶမ်းၶႂ်ၶေႃႇ ၵတ်ႉထၵထႃႇသြႃႇပျလၢတ်ႈၸႂ်ႈပၵ်းပုင်ႇ~ မီးလိူင်ႉၶႂ်မေႃး ယဝ်ႉ။ ။

235။ သလ်ႇလျႇၶူႉၶႂ်ႉမူၼ်ၶင်ႇလုၵ်ႈၵွၼ်ႇ ဝိလျႇၶႄႉၶႂ်ႉမူၼ်ၶင်ႇႁူၼ်းၵႃႉမေႃသွၼ်ႇမေႃသၢင်ႈ 114
မေႃလၢင်ႈသိူဝ်ႉလႂ်ႇ ၵပ်းၵႂ်ႇပလ်ႇလျႇ မူၼ်ၶင်ႇလၢင်ႈၶမ်းမေႃၽေႃႇပွင်းထၢတ်ႈလုၵေႃႇၶွၼ်ႈ လႂ်ယိူင်ႈ လႂ်ၽုင်ႇ~ မေႃတူမ်ႈမေႃၽဝ် ၊ – 236။ ၶွင်းၶဝ်သၢမ်သၢင်ႉသၢမ်လႂ်း လႂ်းၶူႉသလ်ႇလျႇလၢမ်ႉသုတ်းၵွႆႇၵျၢင် ဝိလ်ႇလျႇၶထႃၶႅၼ်ႈၵၢင်မႂ်သွင် ပလ်ႇလျႇမၶႅၼ်းၶွင်သုင်လိူဝ်သုတ်းတိုၼ်း ၵုပမျႇငၶပေၶၼ်ၶႅပ်းငိုၼ်း ပွင်ႇလႅင်းၵၢဝ်~ ၶွင်းဝိသုတ်ႉထိမၢၵ်ႈ ၶႂ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 237။ ၶွင်းၶင်ႇလွင်ႈၶူႉသၢမ်ပိူင်သၢမ်ၵွင် လႂ်းၶူႉ

ဝိလ်ႇလျုႇခမေႃသွင်လင်ႇပိ်ခ်လွၵ်ႉ ႁူလ်းႁျုႈလွၵ်ႉခႆႉမခ်းမီးခမေ်လ်ၢၶပ်ႉပႂ်း ပေျးၵၢဝ်ၵၢဢိထမ်ႇမျႇ
လၵ်းၶႂ်းတမ်းငဢ ငခဝေႉပ်ႄတ်ႇသိပ်းၵဝ်ႈ(89)ခပေ်ႉပွင်း ပင်ႁွင်ပွႂ်းခွင်းလဝ်ႈၵျဝ်းၶဝ်~ ႁျူႉၵူျႇ ။ – 238ႉ
ခင်းၵျႈလွၵ်ႉပ်ႄတ်ႇသိပ်းပႂ်ၵဝ်ႈ ၶဝ်ႈပျးလွၵ်ႉသၢခ်ႇ ၵၢရိယျႇတူခ်မၢခ်ႇၶဝ်လဝ်ႈ လွၵ်ႉၵၢခ်ၽေုတ်းတဝ်ႈ
ႁူႈဝခ်းၶိင်ႇၶျႇ ခင်းၵျႇမဢုင်ႇၵျဝ်းၶျႈ ႁူလ်းမီး(45)သီႇသိပ်းပႂ်ၵျႈပိ်ခ်ပျေႇ မချေႇလွၵ်ႉလိၵ်ႈ တိၵျိၵ်ႈ ပုၵ်ႉႁူဝ်ႇ 115
မေျသၢင်ႈၵုသူဝ်ႇၵၢၵုသူဝ်ႇလီငလႈမူိၵ်ႈသဢျေႇဝထမ်ႇမျႇ~ ခင်းတီႈၶူင်းႁူခ်း ခႆႉယဝ်ႉ။

239ႉ ခင်းၵျႈလွၵ်ႉသီႇသိပ်းပႂ်ၵျႈ ၵၢခ်ဝျႈလွၵ်ႉၵၢၵုသူဝ်ႇခႆႉ မီးဝႆႉ12သိပ်းသွင်သေႇၶျူႇ လေျးဢ
တေျးသမေျးၵျသၢမ်ထျႇၵျိတ်းငဝ်ႈ ၵွခ်သဝ်ႈဝဝ်းသွမ်ႇ လိမ်လွမ်ႇသူခ်းႁွုႈလျႉမၢပ်ႇမူိၵ်ႈ ပွင်ၶူိၵ်ႈပျႇလျႇ~
ၵၢခ်ၶိ ၊ – 240ႉ လွၵ်ႉလေျးဢပ်ႄတ်ႇၵၢခ် တေျးသသွင်ၵၢခ် မေျးၵျသွင်ၵၢခ် ပွင်းၵခ်ပိ်ခ်ႁွင်

သိပ်းသွင်တီမ်ႁွၵ်း ၵဝ်းၸႂ်ႈထၢႆးယွၵ်း တွၵ်းယိင်းငၢၼ်းၶမ် လိုၼ်ၵၢၼ်ဝဝ်းလမ်မွင်ၵျူၼ်း မၼ်းမေႃၵီးသူၼ်း ၶိင်ႇဝၼ်းပီ~ ပွင်ၵျၢႆႉတၢင်းမူၵ်ႈ တေႉယဝ်ႉ။ ။ 241ႉ ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော[33] သၽေႃးလိူင်လိူင် ဝၼ်းၶိုင်ၵႂ်ႉသဝ်း တီႈတမ်ႈၵၢၼ်သူပ်ႇမျူပ်းၵဝ်းဝဝ်းမွင် ၵႂ်ႉထွင်တိတ်းလပ်းၵပ်းႁွမ်း မူၼ်ႈလွမ်းမဝ်ႇလွႆးၶီ~ ႁူႈမိူဝ်ႈတႃႇသေႇ ယဝ်ႉ။ – 242ႉ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ မနောသေဌာ မနော မယာ[34] ၽေႃႇသျႃႇပျႃႇလိတိၵွၵ်ႇ ၶိုၼ်းၶွၵ်ႇ 

[33] ဓမ္မပဒပါဠိ၊ ၼႃႈ- ၃၀

[34] ဓမ္မပဒပါဠိ၊ ၼႃႈ- ၁၃

သၽေႃႉဝထမ်ႇမၵႃႈဝႃႈ လိူၼ်ၶႅမ်ႉၶေႃမ်ႈၶေႃႈၵဝ်ႇမုၼ်ႇ ၵူဝ်ၶေႃႈယႂ်ႇပိူၼ်ႈသိုင်ႈ ၵႂၢၼ်သၢင်ႈၵႂၢၼ်တေႃႈ~ ၵၢၼ်ၵူႈ လိူဝ်ႈလိူဝ်ႈ ၶႅယဝ်ႉ။ ။

243ႉ သမ်ႉထိုင်ႈတီႈၶွင်ႈ သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ္တပါဠိ စိတ္တသုတ္တံ ဘဂဝံၸဝ်ႈပိၼ်ႇလဝ်ႈ လိၵ်ႈတဝ်ႈ တေႃႈသၶေႃႉ စိတ္တေန နီယတိ လောကော စိတ္တေနပရိကဿတိ၊ စိတ္တဿ ဧကဓမ္မဿ, သဗ္ဗေဝ ဝသမန္ဝဂူ[35] သယမ်ႇၽူႈမျႃတ်ႈပုတ်ႉထလၢင်ႇလႅတ်ႈ သပ်းတၵ်ႉတၵ်ႈထမ်ႇမေႃႈ~ ၶိူဝ်းလိူဝ် ၊ – 244ႉ လေးၵ လူင်ၶႅ မၢၼ်ႈပူႈလွမ်ႈလိူဝ် ဝၢၼ်ႈၶွင်တိုတ်ႉလၢၼ်တၢဝ်းသွႈ သၢၼ်ပိူင်မီးတီႈလိူဝ်ႁဵဝ်ႈၵွႈၶပေၼ် ၵွပ်ႈၶေၼ်

[35] သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ္တပါဠိ။ ၼႃ-၃၆

လီၵၢၼ်ၶတ်းၸိူင်း ဝၼ်းလိူင်းလူဝ်ႇသီသွင်~ လွင်ႈသိူၼ်ႈ တေႉယဝ်ႉ။ ။ 245ႉ လွင်ႈၶႆႉ လွင်ႈယွင်ႇသုတ်းထီး လီမီးလွင်ႈၼၢဝ်ၶမ်ၶမ် လီၵမ်ထိင်းပွင်း ယႃႇၸႂ်ႈမီးၶိူင်းလွင်ႈၵိူၵ်းလွင်ႈယွၵ်း လီလႆႈတူၺ်းလွမ်း ႁူႈပိုင်ႁူႈလွၵ်း ၼမ်ႈဝၼ်းၶွင်~ ပိူၼ်တေႃႇဝူၼ်ႉယွင်ႇ ။ – 246ႉ ႁူၼ်းႁဝ်းၵႆႉပွႆႇလွင်ႈႁဝ်းဝၢၼ်ႈပိူဝ်ႉ လလိူဝ်ႈ လလႃႈၵမ်ႈတေႃႇ မူၼ်ႈၶျေႃႇလိုမ်းႁၢင်ႈ ၵိုဝ်လၢင်ႈလွမ်းၵူႉ ဝႆးမႃးၵၢဝ်ပိူၼ်လွင်ႈလူႉငိၼ်းတိုပ်ႇ ပိူၼ်ယွၼ်ႉႁဝ်းၵၢမ်ႇတိူၵ်းႁိုပ်ႇ 118
ပလိၵ်ႈႁတ်ႉယွၼ်ႉၽေႃႈ သတိဝ်ႉပွႆႇၵႃႈၵၢမ်ႇသွင်ႇ~ လွင်ပွင်ႉထိင်းတူၺ်း ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

247ႉ ၵၼ်ၶႆႉၵၢမ်ႇမိူၼ်ႈၵၢမ်ႇမၢၼ်ႇ ႁူဝ်ပိူၼ်ၽေးၵျၢၼ်ႇတူဝ်ႁၢင်ႈ ႁိုင်ႇလၢင်ႈလီႈလႆႈမူၼ်ႉမေး လွင်ႈၵဝ်ႇ ႁူႈၽဝ်ႇၽိုၵ်ႇလၢင်ႇ ႁၼ်ထၢင်ႇလွၵ်းထမ်ႇမမၢၼ်ႇမိူၼ်ႈ တႆႇတိူၼ်ႈသွင်မွင်ႇ~ ၵၢင်းသဝ်ႈဝဝ်းမွင် ။ – 248ႉ လႆးၵၼ်တေမူၼ်ႉမေးလွင်ႈ တႃႇၸႂ်ႈလိုၼ်ႈသွင်ထူးသၢၼ်း လိတ်ႉတႃႇၶုပႆၢ်သၶျေႃႇၵမ်ႇမထၢၼ်းလႆးပႆ ထီးဝႆ

ပုတ်ႉထေႃး လင်ႇၵၢၼ်ပူင်ပၢၼ်မိူင်းႁေႃး တႃႇၶိုၼ်ပွင်~ လွင်ႈႁႂ်ႈမူတ်းလိုၼ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 249ႉ လိတ်ႉတႃႇ
ၼုပၺ်သၼေ့ၵၢဝ်လွင်ႈၵမ်းၵမ်းၶိုၼ်းတူၺ်းလွင်ႈ ၵမ်ႇၼၼ် လွင်ႈႁဝ်းၶိုၼ်းတူၺ်းလွင်ႈႁဝ်း ႁႂ်ႈႁၼ်လႅင်းငဝ်း
သၽႄႇဝထမ်ႇမတိုၼ်းပိၼ် ၵၢၼ်ၼၼ်ႉၼဝ်ႈပိၼ်သေႃးၼၼ်သိသ်လွင်လီသၢင်းၼျူး လိုၼ်ႈၽူင်းၽွင်~ ပိဝ်ႇႁႃႇ
ယဝ်ႉ။ – 250ႉ လႆႈၼႆႉၽႄးပိၼ်လဝ်ႈလိူၵ်ႇဝႆႉသိပ်ႈႁူၵ်းလွင်ႈ ၶူင်ႈၼွင်ႈသွင်ၵၢၼ်တၢမ်ႇၶုမ်ႇ ပၢတ်ႇလုမ်ႇ 119
လေးၼၵ်ႉ ၵမ်ႇလွင်ႈတေလႆႈတူၺ်းယၵ်ႉပတ်းၼွတ်ႇ လေႉလွတ်ႇယေႇၽုၺ်ႇယၽိင်ႇၽိၵ်ႈမူတ်းၵႃႇ~ လွင်လၢင်ႈ
ပိၼ်မီး ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။

251။ ၁.သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ‘သရာဂံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝီတရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝီတရာဂံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ ပုႇလိမၵၼထ ၵႃပေႃးလၵျေႃးၵွၵ်ႇ, တၵ်းပိၼ်ႇငၶမွၵ်ႇၶူၼ်ႉၶႆႈၶေႃႈၵူမ်းသုႇမၵွတ်ႉတုႇ~ တႆးႁူႉလိၼ်းၵျၼ် ၊ – 252။ ပိၼ်လွင်ႈရူႇၵဝ်ႉၶႆေၵႃႈ ၸႂ်ႈလႆႈႁူႉလွမ်းပိၼ်လွင်ႈရူႇၵမီးၶႆ ရူႇၵၢင်းၶဝ်ႉၶႆေၵႃႈ ၸႂ်ႈလႆႈႁူႉလွမ်း ဝုႈရူႇၵၢင်းၵ်ယၢၶ်ၵႃး ၵူႈမူဝ်ႈၵူႈၶၢဝ်းၵူႈၶႃး ႁူႉလွမ်းၵုႇမီးၶၶၼ်~ မၢၼ်မၢတ်ႈ ၶဝ်ႉယဝ်ႉ၊ ၊ 253။ ၂. သဒေါသံ 120
ဝါ စိတ္တံ ‘သဒေါသံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝီတဒေါသံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝီတဒေါသံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ၊ ပုႇလိသၶေႃး ၵျဝ်းတၵ်းမေးပိၼ်ၵူမ်းၶျေႃး ယုႉလူၵ်းပၼ်~ တီႈပွင်ႇ။ – 254။ လွင်ပိၼ်ဝဵႉတေႃးသၵႃႈ ၸႂ်ႈႁူႉလွင်ပိၼ်ဝဵႉ

တေႃးသ လႆႈႁၢင်းဝႆႉတေႃးသၼ်ႁေႈ တိုၼ်းတေႃႇၸႂ်ႇၵူႉသေႇၸူႈ ႁၢင်းၸူႈလႆႈတေႃးသတ်ႁၵ်ႉၵၢႈ ၽေႈပ်ႉတၵ်ႈ ႁိၼ်ႉၸွင်ႉ~ ၵူႉမၢတ်ႈတွင်းလွမ်း ၼႆႉယဝ်ႉ။ ။

255. ၃.သမောဟံ ဝါ စိတ္တံ ‘သမောဟံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝီတမောဟံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝီတမောဟံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ၊ တီႈၵွၼ်ႈ တၢၼ်းမွၼ်ႉၶပ်ႉလိၵ်ႈၶၼ်ႉလၢပ်ႈလၼ်လွင်ႉ~ တမ်းၶေ ၊ – 256. လႆႈပိၼ်ႈဝႆႉမေႃးၵၼ်ႁေႈ လႆႈၼႆႉပိၼ်ႈဝႆႉမေႃးၵၶၢင်းၶၢင်း လႆႈၵဝ်းမၼ်းႁၢင်းမေႃးၵတိုမ်တၼ် ပလႃႉၶေႃႉတိၵူႉၵၼ်လႅင်းလူင်း မေႃးၵ ယၢၼ်ႁၢင်းယူႉၼႆႉသေ~ ၵူႉလွမ်းႁူႈပွၵ်ႈ ၼႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ 257. ၄.သံခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘သံခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝိက္ခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝိက္ခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ၊ ပႃႉလိၽိုၼ်ထမ်း ပႆႈတမ်းသမ်ႉတၢၵ်းတေ~ ဝႆႉပိၼ်ႉ ။ –

258။ သံခိတ္တံလူမ်ၶဝ်ႈ မၢႆထိုင်လွင်ႈလဝ်ႈထိၼၸိတ်ႉထၼၢၼ်ႉၵိူၼ် မိူၼ်ၼင်ႇငဝ်လပ်း ၼႄႉၵေႃႈၵူႉလပ်း သေႇၸူႇ လွင်ၼႄႉၽူင်ႉပိဝ်ဝိၵူၼ်ႇၼႄၵေႃႈ တိုၼ်းတေႃႈၵူႉလႅင်ႈလွမ်းၵူႇ သတိယူၼ်ႇမတ်ႉၼွတ်ႇၵိူမ်ႈ ၵိင်သိၼ်ႇ~ တိတ်းလပ်းၵပ်းၵိုမ်း တေႉယဝ်ႉ။ ။

257။ ၅.မဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ ‘မဟဂ္ဂတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, အမဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ ‘အမဟဂ္ဂတံ စိတ္တ’န္တိ 122
ပဇာနာတိ၊ ပႇလိမွၵ်ႇဝႇ မၢႆၵူႈၼပ်ႉလၼ်ႇ တၵ်းလၼ်ႇပျၵ်ႈလႅင်ႈၼိုၼ်းဝိၼ်ႇ~ လၢမ်းတၢမ် ၊ – 256။ ပိၼ်ႇၵွပ်ႈၵၼ်ၵိုင်းသမႇထိလၼ်လုင် မၵ်ႉၵုတ်ႈလွၼ်ႉမျတ်ႈသုင်မီးငဝ်း ၵွႈၵဝ်းၵူႉလွမ်းတွင်းမၢႆ လွၼ် ၵၢမ်းလၢႆမျတ်ႈသုင်တိုဝ်းတွၼ်း ၵမၵ်ႉၵုတ်ၵၢမ်းၽွၼ်း သတိၼမ်လီလွၼ်းလွၼ်း တၼ်ႇၵွင်းၵၢမ်~

ႁူႉလွမ်းလွင်ႈသိၼ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 257ႉ ၆. သဥတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ ‘သဥတ္တရံ စိတ္တ’ၼ္တိ ပဇာနာတိ, အနုတ္တရံ ဝါ

စိတ္တံ ‘အနုတ္တရံ စိတ္တ’ၼ္တိ ပဇာနာတိ၊ ပုႇလိမ်ႈႁူၵ်း ပူၵ်းပိၼ်ၵိၼ်လိဝ် သၢမ်ၵိဝ်ၵႂၢမ်းပွတ်း သမ်ႉတၵ်းငၢမ်~

ဝၵ်ႉသူင်ႇ ။ – 258ႉ လွင်ၵၢၼ်ပေႃႉၽုတ်း ၵမ်ႇလွင်ႈလၼ်ႉၵၢၼ်သုင်သုတ်းၼႆၶေႃႈ တိုၼ်းတေႃႈႁူႉလီၼ်ႈ

သမ်ႉထိၼ်ႈလွင်ၼႆႉ ပိၼ်ဝႆႉလၼ်ႉသုင်သုတ်းယွတ်ႈ လွမ်းႁွတ်ႈႁူႉလွမ်းထၢင်ႇထၢင်ႇ အနုတ္တရံၵမ်ႇလွင်ႈ

ၼင်းၼၢင်ႇလေႃႇၵုတ်ႈတၢင်ထွတ်ႈမျႃတ်ႈဝူင်းတူင်ႇ~ မႂ်ႇတွင်း ၶျႈတႃႉ။ ။

259။ ၇.သမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ ‘သမာဟိတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, အသမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ ‘အသမာဟိတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ၊ ပျႇလိထမ်ႇမ သတ်ႉတမၵ်ိတ်းလုမ်ႇ ပႆႇႁုမ်ႇသွၼ်ႉၶိုႇထၢပ်ႈပိၼ်လူင်ႇ~ သွင်ၵၢၼ် ။ –

260။ လိူၵ်ႈၵၢၼ်မီးဝႆႉသမျႇထိၵူမ်ႈၵွမ်း ၵူႉလွမ်းလိူဝ်ႁဝ်းသမျႇထိတိမ်ႈတူင် သင်သမ်ႉသမျႇထိလွႆးၼူင်ႁၢမ်းႁိူး ၵူႉဝျႈလိူဝ်သမျႇထိၵၢမ်ႇမီး သတီးၵိုမ်းၵိုမ်းၵျမ်ႇတူလုၺ်းပၼ်~ ႁူးမိူဝ်း ႁူးမိူဝ်း ၶႆႉယဝ်ႉ၊ ၊ 261။ ၈.ဝိမုတ္တံ ဝါ 

စိတ္တံ ‘ဝိမုတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, အဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘အဝိမုတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ၊ၽျႇသျႇပျႇလိၵွႆႇႁၢင် ယူလုၺ်းသၢင်တမ်းပႆႈ ယိုၼ်းတၢႆးပိင်ႈတၢင်းၵူႉႁဝ်းႁၼ်~ ထၢပ်ႈၵႆႇ ။ – 262။ လိူၵ်ႈၵၢၼ်ပူၼ်ႉလွတ်ႈၶႆႉၵျႈ

ၵူႈဝၼ်းလွင်ႈၵၢၼ်ပူၼ်ႉလွတ်ႈဝိမုတ်ႉတ          လွင်ႈၵၢၼ်ၵၢမ်ႇပူၼ်ႉလွတ်ႈၶႂ်ၵေႃႈၵူႈဝၼ်းလွင်ႈၵၢၼ်ၵၢမ်ႇပူၼ်ႉလွတ်ႈ ၵဝိမုတ်ႉတတႃႇသေႇ သတိၶိမ်ႇတေႃႇသွၼ်ႉထႅပ်ႈပိူၵ်ႈလေးၸႂ်ႇ~ ထိမ်ၵူၺ်းၵိုၼ်းၵိုၼ်း ၶႂ်ႉယဝ်ႉ။ ။

263။ ၵၼ်းၶႂ်ႈၶေမေးပဵတ်ႇလုမ်ႇသိပ်းၵူၵ်းယိူင်ႈ ပဵၼ်ၶိူင်ႈလိတ်ႉတႃႇၶုပ်ႇသၶႄႇ ၸႄႇဝၶႄႇၵျပ်ႈၵျပ်ႈ ၵမ်ႇလွင်ႈတေလႆႈသျူႉတူလ်းၵူႈထႅပ်ႈၵၢမ်းလၢၼ်ႇ ၵၢၼ်ႁဝ်းလူဝ်ႇၶၢၼ်ႇ တိုၼ်းၵၢၼ်ႇလီသူႇယၵ်ႉလူမုင်ႈ တူလ်းဝႆႉ~ လေးၸတေႃးသမေးႁသၢမ်တူဝ် ၊ – 264။ ပေးဝၼ်းလိုဝ်းၶဝ်သၢမ်ၵၢၼ် ၸုတ်းလၼ်ပၼ်မၼ်း ၵူၺ်းႁဝ်းႁၢင်ႈၵၢၼ်းသတိၶမ်ၶမ် တူလ်းၵူၺ်းယမ်ယမ်လၢင်ႈလၢင်း ပေပၼ်မီးႁၢင်း လီးတၢင်းတေႇၵွၼ်ႁူဝ်~ ပွင်လွင်ႈတၢင်းမိူၵ်ႈ မၼ်းၶႄႇ ၊ 265။ လေးၸလေမ်ႇမၢၵ်ႈၵၢမ်ႇတိူၵ်ႈၵၢမ်ႇပေး မၵ်ႉမေးလွႆးၵၢဝ် ပၼ်ႈၵဝ်ၵတ်ႉတတင်းၵွမ်း မၼ်းၵိူဝ်ၶုႆႈၵၢၼ်ပွင်းၵွမ်း ပၼ်ႈႁၢင်းပိူၼ်ႈသိူဝ်းၶူဝ်~ ၵွႆးၵူႉၵွပ်ႇသႂ်ႇတူဝ်ၵဝ်ႇ 125

ယဝ်ႉ॥ – 266ႉ လေႃးၽလေမ်ႇမၢၵ်ႈၶႂ်ႈလႆႈ မဝ်ႇလႆႈယဵၼ်းပဵၼ်တေႃးသတၢင်းမႂ်ႈၽႂ်းၵဝ်ႇ မႂ်ႈၵဝ်တူဝ်ၵဝ်ႇ မဝ်ႇၵုး ၵိုၵ်းပုးၵျိမ်းၵျွမ်းဝိူင်းတူင်ႇ ၵၢဝ်သူင်ႇလွင်ႈတၢင်းတုၵ်ႉမၢပ်ႇမိူၵ်ႈ ၶိူၵ်ႈတိူဝ်ႉသူၼ်းသဝ်ႇ~ ပဵၼ်မုၵ်ႉ ပဵၼ်ၽႂ်း ၶႅႉယဝ်ႉ॥ ॥

267ႉ မေႃးၵျၵၢၼ်လႄႉၵၢၼ်လီမဝ်ႇၵျူႉ ၵၢၼ်လူႉထၢင်ႇၵွင်ႇ မိဝ်းယွင်ႇမိဝ်းမေႈ ၵႅၼ်ႇဝုႈလွင်ႈၽိတ်း 126
လွင်ႈမၢၼ်ႇ ၵွၵ်းလုၢၼ်ႇဝိပၼ်ႇလုႇသထၢင်ႇၵျူင်ႈ ၵဝ်ပူင်ႈတူၵ်းၵျူလ်ႈတူၵ်းလဝ်ႇ~ ပုးလူႉသုမ်းလႆၢ। – 268ႉ လိူဝ်းၶဝ်သၢမ်ပိူင်ၶႅႉ ၶဝ်ႈပဵၼ်ၵျေႇတုငဝ်ႈၵျွင်း ၵၢၵျွင်းတၢင်းမွင် ပွင်ၵျႈၵိၼ်းၽေႃၼ် ပွင်ၵၢၼ်မိူၵ်ႈလိူင်း ပွင်ၵျႈဝၢၼ်ႇမိူင်းပဵၼ်ၽႂ်းဝၼ်းၶၼ် ၵဝ်လိုၼ်လွႆးတိတ်း ပုႇပတၢင်းၽိတ်း တၢၼ်ႇလဵဝ်းၽႆၢ~ တဵၼ်းလူၵ်ႉထိုင်သႆႈ– တိုၼ်းၵျွၼ်ႉၶိမ်ႈ တေႉယဝ်ႉ। । 269ႉ လိူဝ်းၶဝ်သၢမ်တူဝ် ၵွၼ်ၵျူဝ်တူၵ်းထိုင်ငႆၢး ဝၼ်းငၢႆးငိၼ်းၽေႃၼ်

ၶၢင်လွင်ႈၵႃးလႄးပႃးလႄး ငဝ်ႈမၼ်းတိုၼ်းပိၼ်လေႃးၽႄးတေႃးသႃးမေႃးၶႃး လိုၵ်ႈၶိဝ်းဝႆ~ ၶတ်ႉၶူင်ႉ ။ –
270။ လိုဝ်းၶႅင်ႉမၼ်းပိၼ်သၽႄႉဝတြႃး ၽြႄးပိၼ်လဝ်ႈၶႃးၽေႉ၊ ႁူလ်းၵူႈၵၢမ်ႉလွင်ႈထႃႉဝရမၼ်ႈၸေႉ၊
ၶိမ်ႈတိင်ႈ လၢင်ႈမေယူတ်းသိင်ႈမူတ်းလၢင်ႉ၊ လႆႈၵၢဝ်သတိၵွင်းတၢင်ႉ၊ ပွႆႉၵိတ်ႉလွမ်ႉႁူႈမိူဝ်ႈတၢင်ႉတူင်ႉ~
ယၢမ်းမိူဝ်ႈမၼ်းၵိုမ်ႈမၼ်းၵၢင်း ၶႅင်ႉယဝ်ႉ။ ။

271။ ၶင်ႉၵိူဝ်လေးၽတေႃးသမေႃးၶၵၢႁူသိုဝ်ႉၶႆသိင်ႈ မႆႈလွင်ႈၶၢင်လွင်ႈတူၵ်ႉလွင်ႈယူတ်းၵိင်ႈမူတ်းလၢင်ႉ၊
လွင်ႈတၢင်းမွင်းမၢင်ႉသုၶသိူဝ်းသႃႉ ပုၼ်ႈတႃႉလႆႈလၢမ်ႉ ငုၼ်းၶၢမ်ႉၵူဝ်မူႉလၶၢၵ်ႈငဝ်ႈ ပုတ်ႉထလဝ်ႈၶဝ်းသူင်ႉ~
ပၼ်ထိုင် ။ – 272။ ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကုသလာ ကုသလ ဘာဂိယာ ကုသလပက္ခိတာ

သဗ္ဗေတေ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာရျေးတမ်း မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ ဒုတိယကုသလ
သုတ္တၸိုၼ်ထမ်း လၢင်ႈၶလေမ်းလမ်း ၵူၺ်ႉတူၺ်းလိုင်~ ၶႄႈလိၵ်ႈပဵတ်ႉသိပ်းပၢ်ၶိုင်ႈ(81) ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။
273ႉ ပြေးပိၼ်ၶဝ်ႈဝႃႈ ရျၢၼ်းတၢင်းလႆ ၵၼ်ပိၼ်ငဝ်ႈၵျၢၵ်ႈၵုသူဝ်ႉၶမ်လႆၾွၼ်းၵျူင် လွင်ႈတၢင်းသိူဝ်းသူင်
လိုၵ်ၶေႃး ၵၢၵ်ႉသေႃးမွင်းၶၼ်ၶၼ် မၶၼ်းပိၼ်လွင်ႈဝႆႉလိုၵ်လီလိုၵ်ငၢမ်း ၵျူဝ်းပၢမ်းဝူၼ်ႉၼပ်းၼိုင်~ ယေႃၶိသေႃး
မၶသေိၵ်ႉရမူႉလၵ်ႉ ။ – 274ႉ ယေႃးၶိသေႃးမၶသေိၵ်ႉရလွင်ႈယိုၼ်ႉ ပေႃးမေႃဝူၼ်ႉသိုၼ်ႉၵျၼ်သိုၼ်ႉ လွင်ႈလီၵူႈလ
တိုၼ်းပိၼ်ၵုသလသိူဝ်းၵိူဝ်ႈ မူႉလမီးတီႈလိုၵ်ၵျဝ်းမၢၼ်ႉမၢၼ်ႉ ၵႆႉၵႆႉၶုၵ်ႉၶူၼ်ႉဝူၼ်ႉၵျၼ်လွင်ႈလီ ၶမ်သၢၼ်ႉၶႆႉ
ငဝ်ႈၵျၢၵ်ႈ တၢင်းမၢၵ်ႈသိူဝ်းသုႉ~ ပိၼ်ပိုၼ်ႉထၢၼ်မၶၼ်း ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

275။ ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလာဓမ္မာ, သဗ္ဗေတေ အယောနိသောမနသိကာရမူလကာ ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာသာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ[36]တေႃႈၵူႈၶႅၼ်ႇၽုၺ်ႇပၢၵ်ႇ ငဝ်ႈၵၢၼ်ႈဢကုသလႃႉ~ ၶမ်ၼ်လွၵ်ႈ ယဝ်ႉ။ – 276။ ၸြေးပိၼ်ၶႅင်လႄငဝ်ႈဝၢႆႈ ၶၵႃၶႅင်းတၢင်းလ ၵႃ မူႇလငဝ်ႈၵၢၵ်ႈဢကုသူဝ်ႇၶိူဝ်းသေႃလမ်ဝဝ်း မိူးတိူဝ်ႈ ၸွင်ၵုဝ်းမိူၶႅၼ်ၷၶင် သင်ၵမ်ႇမေျၵၶင်တၢင်းလီ ၵမ်ႇသီၵူဝ်လွင်သွၶင်းယမ်း ဝူၶင်ႉၵၶင်ၵၶင်လေႉလမ်းလမ်း 129
ၵမ်ႇသၢၶင်းသွ်~ ပိၼ်ငဝ်ႈၵွင်းဢၵျင်းလွင်ႈတၢင်းမိူၵ်ႈ ၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ 277။ ဝၢႆႈတိူဝ်ႈ ၵူၶင်းၵူၶင်း ၵူဝ်မူၶင်းမိူၶႅၼ်ၷၶင် တၢင်းဝူၶင်ႉတၢင်းၵၶင်ပိူင်ႈတိင်း ယိင်းလေႃးၵဝ်းၶဝ် သင်မေျတူလ်းၵဝ်တၢင်းလေႉ

[36] ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ၊ နှာ- ၁၄၀။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ နှာ- ၁၃၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ (၃)- ၁၇၄။

လုမ်းလုမ်း လိုင်းသုမ်ၽေႃးၶုမ်း တီႈၶိုင်းလိုဝ်~ ႁူႈမိူဝ်ႈႁူႈၶုႈ ။ – 278. ၽိင်ႉၽိူၵ်ႉ ၶၢင်းၵိူၵ်ႉၸွႆးလမ်ၶိူင်ႈမိတ်ႉ
လိတ်ႉသမ်ႉၵမ်ႉလူၶိင်ႉ မူၶိင်ႉဝႆႉၵွၶိင်ႉၵီႈ ၸဝ်းၶုႈၵမ်ႉၶမ်ႉတူလ်းတီႈမိတ်ႉလမ်ပိၶ်ယိူင်ႉ ဝူၶိင်ႉသိူင်ႉ
ၽိင်ႉၽိူၵ်ႉၶၶိင်ႉတမ်ႉယေႈလူင်ၵုၺ်ႉ~ တၢေႉတူလ်းလွင်ႈတၢင်းလေႉႁူလ်းႁူလ်း ၶၶိင်ႉယဝ်ႉ။ ။

279. သိင်ႈႁႈမိတ်ႉလမ်တၢၶိင်ႉၶိႈမိင်းမုၶိင်းၶၶိင်ႉလိတ်ႈလိတ်ႈ ၸဝ်းလိုင်လိုမ်းပိတ်ႈၵၶိင်ၽိူၵ်ႉၶမ်ႉယိူင်ႉ 130
ဝူၶိင်ႉသိူင်ႉတူလ်းသိူင်ႉမိတ်ႉလမ်ၵၶိင်ၵိူၵ်ႉ ၶၢင်းႁိူၵ်ႉၵိတ်းၵီႈၶၶိင်ႉယိူင်ႉမႈ ၸဝ်းၶုႈယွမ်းယေၶိသေးမၶ
သိႁုရု~ တၢင်းဝူၶိင်ႉၵၶိင်လီ ၊ – 280. ၸဝ်းၸုးၵမ်ႉၶမ်ႉ ယိပ်းၵမ်ဝုတ လွင်ႈဝူၶိင်ႉတၢင်းၸၶိင်ၵၶိင်လေႉ
ႁွႆးႁွႆး ၵၶိင်ၶိင်ႉပိူင်ႈလွႆးလူင်လၢင် ၸဝ်းလီထတ်းသၢင်တၢင်းဝူၶိင်ႉတၢင်းတူလ်း ပိူင်သင်ၸိူႈမေၸၶိင်လီဝူၶိင်ႉလီ
ႁူလ်းႁူလ်း လူဝ်ႉမေးသီ~ ၶမ်ႉသိူင်လိူင်သိၶိင်ႈ ၸဝ်းယဝ်ႉ၊ ၊ 281. လၢပ်ႈလူလ်ႈလွင်ႈတၢင်းၸၶိင်လီ

သီလိူင်မူၼ်ႉမေး လဝ်ႈသုႇရိပုတ်ႉတရူႇသင်ႇသွၼ်လုၵ်ႈၶွင်ႉတပေးလုမ်းၶဝ် လီၵဝ်ၵိတ်းပိၼ်ၵႃၼ်သွၼ် ၵဝ်းၵူး ၸိူႈမေမိူးလိူင်တြူး ပၢၵ်ႈၵူးၶီ~ တၢင်းလူႉသဝ်ႈၵမ်ႇ ။ – 282ႉ တိၸ်ႈၶိူင်းအင်္ဂုတ္တရနိကာယ ပဉ္စကနိပါတ အာဃာတဝဂ္ဂ ဒုတိယအာဃာတပဋိဝိနိယသုတ္တန်[37] ၵမၢၼ်ႇၼၶဝေႉ ငဝ်ႈလဵႉလႂ်းမွတ်ႇ လိူင်ၶွတ်ႇပၼ်းၸၼ်ႈလူႉမၢပ်ႇမူၵ်ႈမျူဝ်းတမ်ႇ~ ၵၼ်လူႉၵၼ်လင်း ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ။ 131

283ႉ မိူးဝေႉၵေႉၶူင်ႈလဵႂ်းၵႂ်ႈၵူၼ်းမၢဝ်ႇ မၼ်းတၢဝ်ႇၶေႈယုမ်ႉပေႉသေႉ တၵေႉတၵၢၼ်ႇ ပႈၵဝ် လႂ်တၢၼ်ႇၵေႇလူႇၵူႈၶင်ႇပေႉတိင်ႇလႂ်ႈလႂ်သမ်ႇ~ ၶဝ်ႈၶမ်ႉတၢင်းၵိၼ် ၊ – 284ႉ ယူင်းၵၢၼ်းပႂ်ႇထိင်

[37]အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ ပဉ္စကနိပါတပါဠိ၊ နှာ- ၁၆၄။

ၶၢဝ်းႁိူင်ပွတ်းတၢင်း တၢင်းၵႅဝ်ႉၶဝ်ႈၶမ်ႉမူတ်းၵႂၢႆ တူဝ်လၢႆသွင်တိၼ်ၵူၼ်းၵႂႃး ၸွႆးမႄးၸွႆႈပႆ တူၵ်းၵႂႃႇၶၢဝ်းတၢင်း ႁၢင်တွင်ႉႁူင်ႉယွၼ်းမႄးၶၢင်း တွင်ႉမႆႈသႆႈလိူတ်ႇယၢပ်ႇၵိၼ်းၶိၼ်~ ၶႄးၵုင်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 285ႉ ပႆလိူဝ် တွင်ႉမႆႈၶႄးၵုင်ႈၵုင်းၵုင်း လၵ်တ်ႇမႆႈတင်းတင်းၶိူဝ်ႁူဝ် ၵုင်းတူဝ်ၵုင်းၸွႆႈၵိၼ်ၶမ်ႉၽွင်း လိူၵ်ႈလိူၵ်ႈတီႈၵၢၼ် ႁုင်းႁွင်း မီးၵၢဝ်ၵေးၶွင်းဝၢင်ႈလွၵ်းလိၼ်~ ပိၼ်ၶမ်ႉမေႇၵွၼ်ႇ ။ – 286ႉ တၢင်းၽေႃႇၶိူဝ်ၶမ်ႉ 
သမ်ႉမီးၽွင်မႆႉတူၵ်းသႂ်ႇ ၶမ်ယႂ်ႇမုၼ်ႈၽွင်ၶီႈၶႃႇ လူင်းႁူႃႇမိုဝ်းပၢၵ်ႈ လၢၵ်ႈပႆႇသႆႇႁူပ်ႇ ၶိုၼ်းႁွပ်ႇၽွင်းသႂ်ႇ ၵိုၵ်ႉသႂ်ႇသႆႈ တွင်ႉမႆႈၶႄးၵုင်ႈယွမ်းယွၼ်ႇ~ မီးၵၢၼ်မီးၵုင်း ၶိုၼ်းယဝ်ႉ။ ။

287ႉ မိူၼ်ၶၼ်ႇၶၼ်ၶႃႈယဝ်ႉ ၶႄႉပႃႈလုင်းပူႇ ယူႇၶွင်ႈလေႃးၵ ၽဝေလႆႈၵေႇ ယႃႇႁုမ်ႇတူၺ်းမျႃႇ ၵပ်တ်ႈၵိတ်းၵီႈ လိူၵ်ႈၵၢဝ်ၵၢၼ်တီႈသၢင်ႇတေႃႇ ယိူင်ႈၶၼ်ႇပၢၵ်ႈပ်တ်ႈၶႆးၶႃႇ လႆႈၵိၼ်ၶမ်ႉမေႇ

ၽွင်းလေႃႈၶၢႆႈ တွင်ႉမႆႈလူတ်းသွၼ်ႇ~ ပိူင်ၶၶေၼ် ။ – 288။ ယႃႇၵၢပ်လေးၽႃႇတေႃးသမေးႁၢၶေႃမၢ်းၶေႈ

သေတူလ်ုး သၢင်ႇၵမ်ႇတေႃႇတၢင်းမႆႈတၢင်းတုၵ်ႉႁူလ်ုးႁူလ်ုးပိၼ်ပူၵ်ႉပိၼ်ႁွင် မႂ်းထွင်တူၵ်းႁဝ်း လီၵၢပ်

ယေႃးၶိသေႃးမၶသေၵႃႇရလွၵ်ႇလီသ်ႇသီမီးငဝ်း ၵေႃႇၵုမ်းပၼ်~ ပၢၼ်လၢတ်ႈ ႁဝ်းယဝ်ႉ။ ။ 289။ ပေႃးပိၼ်

ယေႃးၶိသေႃးမၶသေၵႃႇရယဝ်ႉလမ်း ၵလေႃးၽၵေတေႃးသၵမေႃးႁၶိုၼ်းတမ်းပိၼ်ႁွင် ပူၵ်းပွင်မိတ်ႉတႃႇ

ၵရူၶေႃႇမုတိတႃႇၵုပိၵ်ႉၶႃႇၶမ်ၶမ်ဂိုၼ်းဂိုၼ်း တၢင်းဝူၼ်ႉတၢင်းႁၢၼ်ႁဝ်းၶိုၼ်း လၢပ်ႈၵပ်းၵၼ်~ တူလ်ုးမုင်ႈ

ၵမ်ႇၽေႃႇ ။ – 290။ ၵဝ်ႁၢၼ်လေႃႉမွင်းၵေႃႈၵမ်ႇလီ မွင်းႁၢၼ်လေႃႉၵဝ်ၵေႃႈၵမ်ႇၼမ်ႉၵမ်ႇထုၵ်ႇ သွမ်ႈၽုၵ်ႇလွၵ်ႇၵၢၼ်

ၽိင်ႇၽိင်ႇ ယႃႇၵႂ်ႈယၢၼ်းလိင်ႇၵေႃႈပႃႈ တိုၼ်းဝႃႈမီးတူဝ်မီးလွၵ်ႇလူင်ယူႇ ပိၼ်မူႇသဝ်းၵျူမ်ႈၽွမ်ႉၵျူမ်ႈလိုဝ်ႈ

တၢင်ႇလိုဝ်ႈသတ်ႉတဝႃႇ~ ၵျူဝ်လွၵ်ႈပိၼ်ၵဝ်ပိၼ်မွင်း ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

291။ ႁွပ်ႈၶၼ် ၶၼ်ႇၵိူဝ်လေးၽတေႃးသမေးႁပေးတေႃၵ်ႈၵေႃႉ, ၸူႈၵၢဝ်သတိပၵ်းတေႉၶေႃမ်းၶေႁႈ သၢင်ႈၸူႈၵလေးၽၵေႃတေႃးသၵမေးႁႁဝ်းၶိူဝ်ႈၶမေယွႆႉ, တၼ်ၶၼ်းသွႆႉထၢပ်ႈသွႆႉယဝ်ႉထၢပ်ႈထၼ်ႈ ၵၽိၵ်ႉသိူဝ်ႉ တေႃးမၶသိူဝ်သၵ်ိဝ်ၵ်ိင်ႈ ၶၼ်ႉယဝ်ႉလဝ်ႈလၼ်ႈလိတ်တိူဝ်ႉၶုပသ်သၶိူဝ်ႉ~ လႆးမူၶၼ်ႉမေးလွႆႉ ། – 292။ သုဒ္ဒသံ, သုနိပုဏံ, ယတ္ထကာမနိပါတိနံ၊ စိတ္တံ ရက္ခေထ မေဓာဝီ, စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ[38] ၽၵေဝမ်ႉ[ၽြေး] 134
ၵျေးမေးပိၼ်ထဝ် လိၵဝ်တွင်းၵိုမ်းပၢတ်ႈၵိူဝ်ႉထိူဝ်ႉသၢၶၼ်းသွႆႉ~ ထွမ်ႉမၢတ်ႈ လူးတ။ ། 293။ ၵၶဝ်ၵိူဝ်ႈ ၵၶၼ်ယၢပ်ႉလၼ်ႈလၼ်း ၵူၶၼ်ႈၵွၶၼ်ႉၵၼ်းၵၼ်းလိုၶၼ်ႈၶူး ၵၶၼ်လၢင်ႈၵူိူဝ်ႉလူးၵိူဝ်ႉၵူင်ႉတင်းၶမေ ၵူမ်ႈလမ်

---

[38] ဓမ္မပဒပါဠိ။ နှာ- ၁၈

မၵ်ႉမေႃး သၽေႃးလွင်ႈမိဝ်းလိူဝ်~ ပႆႇလုႇသိၶဝ်လဝ်ႈပိူင်ႉပုးၵမ်ႇထၢတ်ႇ ။ – 294။ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ ၵေႃႉၵၢၼ်ပွင်ႉပုးလိူင်လႆႈ တိုၼ်းလႆႈၵတ်းယိၼ်ထႃင်ႇထႃင်ႇ ၵေႃႉၽူႈမွတ်ႇပဵတ်ႈလေႃးၽႃတေႃးသမေႃးႁႃ မူတ်းလၢင်ႇ ၵၢၼ်ဝႃႈတၢင်းတုၵ်ႉတၢင်းမႆႈႁႆႈပၢင်ႇၵၢၼ်ႉလူၼ်ႇႁူင်ႈတူၵ်းယၢတ်ႇ~ သေမိင်း ႁဝ်းယဝ်ႉ။ ။



295။ ယေ စိတ္တံ သံယမေဿန္တိ, မောက္ခန္တိ မာရဗန္ဓနာ[39] ၼႆၵွႆႈ တီႈလိူဝ်ႈၵေႃႉၽူႈပွင်ႉတူလ်းလိူဝ်ၵဝ်ႇ ႁူႈၽဝ်ႇမဝ်ႇၵၢတ်ႈ ၶိုင်းၶွၵ်ႈမၢၼ်ႇၶေတ်ႈၶိမ်းၶွၵ်ႇ လွတ်ႈၵွၵ်ႇမွၵ်ႉၶၼ်ႇတိပူၼ်ႉလႆႈယၢၼ်ၽေတ်ႇ~ ၶုၼ်သူင် ယဝ်ႉ၊ – 296။ မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန, ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊ တတော နံ ဒုက္ခမန္ဝေတိ, စက္ကံဝ

[39] ဓမ္မပဒပါဠိ။ နႃ- ၁၈

ဝဟတော ပဒံ။[40]ၵေႃးတမ်း ၽိုၼ်ထမ်းၶေပေၼ် ၵဝ်တင်းလႆၵၼ်ၸၼ်လေႃႇၸၼ်ၽိတ်းတိတ်းၽေင် သင်သမ်ႉ ၸိတ်းၸူႈလၢတ်ႈၸူႈၵူႈယၢမ်း သတိၵဝ်ၸၢမ်းၸူႈဝၢင်းပူင်~ ပွင်ဝူတ်ႈ ၶၼ်ၶၼ်ႉလမ်ႉ၊ ၊ 297ႉ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ။ တၵ်းမိူၼ်မၢၵ်ႇလေႃႉၵိူမ်ႈၵွမ်း ၵိင်ႈလွမ်းတိၼ်ဝူဝ်းလၢၵ်ႈပႂ် ၵႃႇသူဝ်ႇမိူၼ်ၶႂ်တေႃႇတိူင်း သင်မီး လႆယွၵ်းလႆလိူင်းၶပ်းၼိူင် လွင်ႈတုၵ်ႉလွင်ႈမႂ်ႈတၵ်းထိူင်ၸဝ်းၼိူၼ်း သိင်ႈမူတ်းႁူင်~ မိူၼ်မၢၵ်ႇလေႃႉၵိင်ႈပၼ်ႈ ယဝ်ႉ။ – **298ႉ** မနသာ စေ ပသန္နေန, ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊ တတော နံ သုခမန္ဝေတိ, ဆာယာဝ 136

[40] ဓမ္မပဒပါဠိ။ ၼႃႈ- ၁၃

အနပါယိနီ။[41] ၶပ်ႉလီႉလၢတ်ႈသူင်ႉ ပေုးဝုႈၵၢဝ်တင်းလွင်ႈလီၺ်ဝ်းလူင်ႉၸၢင်ႈၸၢင်ႈ ၺ်တ်းသၢင်ႈလၢတ်ႈလုၵူႈၽေဝ်ႉ ယေႃနိသော မနသိကာရလွင်ႈၵဝ်ႉသၢခ်ႉပၢင်ႉလိုခ်ႈခ်ခ်လခ်ႉ~ ပိခ်လိမ်ႈသေုးတိုဝ်း ၺဝ်းယဝ်ႉ။ ။

299ႉ ခငေ်ႉၵုႈတၢင်းၺ်တ်းတၢင်းသၢင်ႈ ၽွခ်းပၢင်ႈၵုသူဝ်ႉ တၵ်းလူဝ်ႉမိူခ်ခငေ်ႉၵေုးငဝ်းတုႉသေႉ ၺဝ်းၸုႉ ၺွခ်ႈလေႉတီႈလိုၵ်ေုႈယုႉ တၵ်းၸုႉလွမ်းသူႉငၺ်ႉသုမ်ႉၵင်ႈမုင်းယခ်ႉ~ ၵတ်းလွင်ႈယိခ်လွင် ། – 300ႉ ၵထိၵပိူင်လူင်သုတ်းမခ်း လွင်ၺဝ်းပိခ်ငဝ်ႈပိခ်ၵခ်းခေပေခ် ယုႉၺင်ႈမခ်းလခ်လွႆးတိတ်း ယုႉၺွမ်း လေုးၽေတေုးသမေုးၺၺခ်ၽိတ်းပူခ်ႉၽိတ်းမၢင်မဝ် ၺင်ႈၵၢဝ်သတိလွမ်းပုး လိတ်ႉတုႉခုပေသ်သခေုႉ

---

[41] ဓမ္မပဒပါဠိ။ နှာ- ၁၃

ၵျေးမႃးတႃႇမၢၼ်းၽိူင်~ ၽိူၵ်ႈသၢင်ႈ ၶႄႉတႃႉ। ।301။ ၵ္ကတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ,
ပႃႇလိပၢတ်ႈထမ်း ၵမ်းၵမ်းယၵ်ႉမုင်ႈတူလ်းပၼ် တီႈဢၼ်လွင်ႈၵဝ်ႇႁူႈယၢမ်း သတိဢိင်ၵၢမ်း ၸိူဝ်ႉၵျၢမ်း
တီႈၶိုင်းလွင်ႈ~ လဝ်ႈၵဝ်ႇ ॥ – 302။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ,လႅၵ်းငိူၼ်ႈ တီႈတမ်ႈ
လွင်ႈပိူၼ်ႈတၢင်ႇတၵ်ႉ တူလ်းယၵ်ႉတႃႇသေႇ သတိၶိမ်တေႃႇႁိမ်းမၢၼ်ႈ ပၼ်ႈၵ်ၶၼ်ႇၵျတ်ႉႁူႈမိူဝ်ႈ ဢမ်ႇၸူႈ
ဝၢင်ႇပိူဝ်ႈတူၵ်းလဝ်ႇ~ ပဵၼ်ဝႂ်ႉလွင်ႈသိုၼ်ႈလွၵ်ႈၵျေႈၸူႉလႅမ်း ၶႄႉယဝ်ႉ॥ ॥ 303။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ စိတ္တေ
စိတ္တာပဿီ ဝိဟရတိ॥ ပႃႇလိတေႇသၶေႇ လၵ်းၽေႇတူလ်းသျူႉ ၸူႉလႅမ်းၸိူင်းငိူၼ်ႈ လွင်ႈၵျဝ်းလွင်ႈပိူၼ်ႈ
အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ လေးၽေႃးသမေးၵျလၵူႇ ပဵၼ်လွင်ႈသၢင်လႃႇတူလ်းၸူႈၸူႉဢမ်ႇၵၢတ်ႈ သတိႁႅမ်ႇမၢတ်ႈ 138

ၽေႃးႁူႉယၢမ်းၽဝ်ႇ~ ထတ်းသၢင် ၊ – 304။ တီႈလွၵ်ႇလဝ်ႈၵဝ်ႇၼႄႈသင် လွၵ်ႇပိူၼ်ႈၼႄႈသင် သတိပၢႆးယင် လွမ်းလင်ၽူလုၺ်းၽူလုၺ်း လွမ်းတူလုၺ်းလွမ်းလူႁူႉယၢမ်း သၽေႃႇဝထမ်ႇမတိုၼ်းပိၼ်ၽိူင်ႈငၢမ်း ႁူႉလွမ်းႁူၺ်ႉ ပၵ်းၽၢင်~ ၵၼ်တေႉၵၼ်လႅတ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 305။ ၵိတ်းၶႆႈပေႃးဝႃႈသတိလပ်းႁူၺ်ႉတီႈၶိုဝ် ၵၢႆႇႁူင်ႇၽေႃးလွၵ်ႇ ႁူႉလွမ်းပိူင်လွၵ်ႇသၽေႃး သၽေႃႇဝလၵ်ႉၶၢႆႇတႅတ်ႈတေႃးတိုၼ်းပိၼ် ႁွမ်းၵိၼ်ဝိပသ်သၶၢႆႇ သိူၼ်ႈတၢင်း ႁူႉလႅၼ်ႈလိၼ်းႁၼ်သၢင်းလၢင်း ၵူႈၶွင်းပၢင်~ သၽေႃႇဝထမ်ႇမႃႉ ။ – 306။ သတိပစ္စုပဌ္ဌိတၢ သတိတင်ႈပၵ်းၵိုမ်းႁူၺ်ႉ ယၢဝဒဝ ၺၢယမတ္တၢယ ပုၼ်ႈတႃႇလၢၼ်ႇသွႆႇလွၵ်းပိူင်ႇ သတိၵႅင်းၶိူင်ႇ လုၵ်းမၼ်ႈဝႆႉၵၢမ်ႇသုတ်ႈ ၵၢမ်ႇလုတ်ႈယၢၼ်ယႃႇ~ ၵႅင်းၵမ်ႉထႅမ်ၵွင်း ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။

307။ ပဋိသတိမတ္တာယ ၵႃထိပ်ႉပႂ်ႈယတ်ႉထၵပ်းၵႂ်ႇ တၢင်းၼႄႈသတိပွတ်းပိၼ်ႈ ၸူႉလိၼ်ႈလိၼ်းပၢင်ႈ
သၼေႃႈဝလွၼ်ႈလိၵ်ႈထၢင်ႈထၢင်ႈပေႃႈပေႃႈ တူၺ်းမျေႃႈလူင်ႉပိုတ်ႈၵီႈ ထိုင်တီႈသၢင်ႉၶိုၼ်ႈသုင်ၵူႈ~ မီးၶႅၼ်ႈ ၊ –
308။ ထိုင်တီႈၸူႉၶၢၼ်လိၼ်းလုၢင်း သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ စိတ္တသ္မိံ ဝိဟရတိ,ၵႃၵျွင်းငဝ်ႈလၢင်းၸုဝ်သိၼ်
လွင်ႈတၢင်းလုၵ်ႉပိူၼ်ၶၢင်းလုၵ်ႉထၢင်ႈသျူး ထမ်ႈမသၼေႃး▯ူးလိၼ်ၶၼ်ႈလွၵ်းယိုဝ်~ ၸူႉလိၼ်ႈ တေႉယဝ်ႉ၊ ၊ 309။
ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ စိတ္တသ္မိံ ဝိဟရတိ, ၶေႉၵၢၼ်မီးဝိုံသတိၸွမ်းပဝ်း သၼေႃးလွင်ႈလုၵ်ႉၸဝ်းလူႉၸၢႆႇၸွႆႇ
ၵမ်ႈၵိုတ်းသေၸွႆႈလွၶၼ်ႉမွၶၼ်း ၵၶတ်ႉတမၶၼ်းၸုဝ်တၵ်းႁွၶၼ်းၵုပ်ႉမၶၼ်းလႆႈတၢင်းပႆႈ~ လူႉၵူႈ ။ – 310။
သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ စိတ္တသ္မိံ ဝိဟရတိ။ၵပ်းၵႂ်ႇ တၢင်းၼႄႈလုၵ်ႉပိူၼ်လုၵ်ႉလူႉ ပိူၼ်ယဝ်ႉလိၼ်လူႉ

ႁူႉလွမ်းႁူႈမိူဝ်ႈၼိင်ႇၶႃႈ သတိတၢင်ႇမႃႇၵိတ်းယႂ်ႇ ၵၢင်သႂ်ႇသၽေးလၵ်ႉၶၼေႇပိၼ်ယဝ်ႉသမ်ႉၵိၵ်ႇလူႉၵူႈလႅင်ႈ ပွတ်းပႅင်ႈ သမုဒယဝယမ္မာ~ ထမ်းတိုၼ်း ၶႅဝ်ယဝ်ႉ။ ။

311။ ပေႊဝႃႈသတိၵိတ်းငဝ်ႈ ထိုင်ၶဝ်ႈႁူႉလႅင်ႈလွင်ႈပိၼ်လွင်ႈလူႉသေႇၶျူႇ ဝိပႆသၼေႇလၢၼ်ႇ ၶိုၼ်ႈသၢင်ႉ တူၵ်းတၢင်ႉတူၵ်းၵႅၵ်ႇ လၵ်းထႅၵ်ႇလူင်ႉႁွတ်ႈပိုၼ်ႉငဝ်ႈၵၢၵ်ႈ သၽေႇဝလၵ်ႉၶၼေႇ~ တၢင်းပႃႈ ၶိူင်းလိူဝ် ယဝ်ႉ། – 312။ အနိသိတော စ ဝိပဟရတိ ၵပ်းၵႂႇလူလ်ႈလိူဝ် ဝၼ်းၶိူင်လွင်ႈပူၼ်ႉသွၵ်ႈလွမ်း ႁွမ်းပႃႇတိတ်ႉထိတၢင်းၵၢၼ် လမ်တၼ်ၽိတ်းတၢင်း တၼ်ႇၶေႇတိတ်းႁွႆႈပူင်ဝၢင်း လၢင်ႇမူတ်းသႂ်~ ၽိူၵ်ႇလိုၼ်ႈ တေႉယဝ်ႉ། ། 313။ န စ ကိဉ္စိ လောကော ဥပါဒိယတိ ၵႃႈပိၼ်ၶူဝ်းၶွင်ၶိူင်းၵၼ်လေႊၵၶူင်းၵၢင်

ၵမ်ႇၶၶေ်ပၵ်းၽၢင်ၶိုင်းလိူဝ်ႈႁပ်းႁုး ၵၢၶ်လၢင်းၶွင်ႇၸႂ်ႈတိုတ်ႉလၶ်လွမ်းပုး မိဝ်းမွင်သပ်းသုး မဝ်ႇမုးမ်ႈ~
တိုတ်းၶၢတ်ႇ ။ – 314ႉ ႁွပ်ႈၶ်ႈ ပေႃဝုႈၵၢၶ်ၶွင်ႇၵၢၶ်ၶၢတ်ႈ ပၢတ်ႈၶၶ်းႁႂ်ႈပၢင်ႇ ၵုႈၶိုင်းလွၵ်းၶိုင်ႇလေႃးၵ
ၵၢၶ်ပၶ်ၵေႃဂုသလႁူဝ်ၵၢမ်ႇ ငဝ်ႈၶၢမ်ႇတၢင်းလွင်ႈႁွၶ်ႉလိုတ်ႇမႆႈၵၢင်းၽေႃတ်ႇ~ ၶိုင်းတီႈလႆႈႁပ်း ၶႆႉယဝ်ႉ။ ။
315ႉ ၶန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိဂါထာ ဥပါဒါပရိတဿနာ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈတိတ်းၸႂ်ႈၶွင်ႇၶၢတ်ႈ ၵဝ်ပၶ်ၵေႃပၢတ်ႈ 142
တၢင်းမႆႈၵိုတ်ႇၵဝ်ႇ ပေးဝုႈသတိတူလုၺ်းသႂ်ႇႁူႈၽေဝ်ႇၶပ်ႉလၶ်ႇပိူၵ်ႈ ၵိူဝ်ယွႆႉတူၵ်းယၢတ်ႇ~ တူလုၺ်းပၶ်
ထိင်းပၶ် လိုင်၊ – 316ႉ အနုပါဒါအပရိတဿနာ ၸႂ်းထဝ် ၵမ်ႇၶိုႈလႆႈၵမ်ႇၶိုႈၵဝ် ၵမ်ႇဝႆႉၵဝ်ၵဝ်ဝၶ်းမုး
လေးၽေးတေႃးသုးမေးႁုးႁႂ်မၢင် ၵၶ်ၵၢင်လိုႁပ်း သုၶၵတ်းယၶ်သိူဝ်းယဝ်း ထုႇဝရသုၶၵတ်းယၶ်

ထီးပဝ်းပွင်ႉထူပ်းၵျခ်~ သိုဝ်ႇချေႇ တေႉယဝ်ႉ། ။ 317ႉ ၵွပ်ႇခႆ လီၽိုၵ်းသတိခမ်ခမ် ယိပ်းဢမ်ၵိုမ်းၵိုမ်း လိုမ်းၼဝ်ႇဝခ်းခင်ႇ ဢဝ်လွင်တူလ်းလွင်ၵျဝ်းၼိုခ်း မခ်းတိုခ်းဢၢင်းမႆႇတၢင်းၽၢခ် ဢၢင်းယၢခ်တုၵ်ႉၼျေး သျေးၵျေးၵျူးၵျေးလွတ်ႇမီးခခ်~ လိုခ်ႇလၢင်ႉ ။ – 318ႉ ဢမ်ႉဝုႇခင်းဢၢခ်လေျးၵ ယုႉၵျင်ႇၵျခ်လျေႉ ၵျခ်လီတုႉသေႉ တမ်းတေႉလွင်လီၼုၵ်းၼူခ်ႉ ဝူခ်ႉလွမ်းဢၢခ်လီၵူႇၼုႉ တွခ်ႇတုႉပိုခ်ႉၼၢမ်ႉ လွင်ခၢမ်ႉ 143
မီးသတိၼွတ်ႉပခ်ႇ မခ်ႇမခ်ႇတိင်တၢင်ႉ~ ဝခ်းၼိုခ်း ၵိုခ်းခွင်း ခႆႉတုႉ။ ။

319ႉ ၵုႇခႆႇ□ုးထမ်းလဝ်ႇ ၵပ်းသိုပ်ႉလိတ်ႉတုႉခုပယ်သချေႉတီႇၵ်ပ်ႇ ခင်ႉလ်ပ်ႇလျၢခ်ႉသွႆႉ တမ်းပွႆႉ ၵွႆးမိခ်ႉၽွခ်ႉၼႆႉတ်မ်ႇလွမ်းၼၢင်ႉ~ လွၵ်းၽိုခ် ། – 320ႉ လႆႇမုးၵပ်းသိုပ်ႉပႆးၽေ ခေပခ်ပႆးလွင်ပုတ်ႉထ မုခ်သုင်□ျေး ဢမ်ႉလွင်ႇ□ုးလွခ်ႉၵ်ခ် ခင်းလ်ခ်ၽိဝ်ခင်ဢိတ်းဢွတ်း ပိတ်းပွတ်း လ်ၵ်ႉၼႆးပိုခ်~ တီႇၵ်ပ်ႇ

မၼ်းယဝ်ႉ၊ ၊ 321ႉ ၼႂ်ႈၵူႈပွင်ႇလိူင်ႈလိူင်းလႆႈ မၼ်းၽႂ်ႁူႈႁူၼ်း သင်ပႆႇလွမ်းတူၼ်းလိတ်ႉတႃႇ ၼုပသ်သၼေႇလႃၼ်းသႂ် ၵမ်ႇတႃပ်ႈလူဝ်ႇလႆႈမူဝ်းၵႂ်ယၵ်ႉတႃႇယၵ်ႉၵႃၼ်း ႁႃင်းႁူလုၵ်းၼေၼေမထႃၼ်း ၵေႈႁၵ်တ်းလႆႈႁဝ်းၼႈႁတ်းယိုၼ်~ ၵႃႇမၼႃမ်ႇ ။ – 322ႉ ငဝ်ႈၼႃမ်ႇမၼ်း ၸူႈမီးတႃင်းဝူၼ်ႉတႃင်းႁၼ်ၵၼ်လီ ယေးၼိသေးမၼသေႁႃႇရ မူႇလၵုမ်းၽေႇၵေႇမျၵ်ႈ ထွၵ်ႈပၼ်ပိုၼ်ႉထႃၼ်ၽေဝႁဝ်းႁူႇ တွၼ်းတႃႇလိၵ်ႈ 144
မူႇၼႆႉၵိုင်ႇတၢင်မ်ႈလွမ်းငႃမ်ႇ~ လိုၼ်ႈပၼ်လဝ်ႈၽိုၼ်ထမ်း မၼ်းယဝ်ႉ။ ။

323ႉ ပီၼႆႉ သႃႇသၼေႇ 2566ဝႃႇ၊ ပီတႆး 2116ၼီႈ မိူၼ်ႈတီႈၵေးလႃႇ 1384ၼု ၵုတုဝတ်ႉသၼ်ႇ ပၼ်ႇၼဝ်ႈလူၼ်သိပ်းမႂ်ႇလႆႈႁူၵ်းၼမ်ႈ ငဝ်းလမ်ႈဝူင်းၵ်တ်ႇ ပီၼႆႉၽူၼ်ႁၵ်တ်ႇ ၼေႈၽေႉလိင်ႉလိတ်ႇလုၵ်ႉႁူဝ်ႈႁူင်ႈ ၼေႈဝႃၼ်ႈၼေႈမူင်းယုင်ႈပၼ်ဝူတ်ႈပၼ်တႃမ်ႇ~ တုၵ်ႉလိုၵ်ႈၵိၼ်းလိုၵ်ႈ ၊ – 324ႉ ဝၼ်းပုတ်ႉတႁူး 11:00မွင်း

ၵၢင်ၶႂ် ငိုၼ်းၶေႉ 100 ယွၼ်ႉၶိူင်ႈငႂ်ၵျႈမိုၼ်ႉ သၢမ်ၵိူင်ၵျပ်ႈပျူး ၽိုၼ်ၽြူးသုတ်းၵျၢင် ႁွႆပၢင်ၶၼ်ပ်ႉၶျူး ပၢင်သိုၵ်း
တိုၵ်းတေႃး ၵူၶၼ်မေႃးယူႇဝၼ်းၶႂ်~ ၵၼ်ႉယုင်ႈလိူဝ်ထူၼ်ႈ တေႉယဝ်ႉ။ ။ 325ႉ လင်ႇၵျႇၶမ်ႉၶၢမ်း
မိူဝ်ႈယၢမ်းယူႇတီႈမူႇလေႈ ၵိူင်ႇတီးမ ဝတ်ႉႁွင်းမၢၼ်ႉၵျႈၵိူဝ်မိတ်းၵိူဝ်မိူၼ် လရေးၵွၼ်ႇလွမ်လိူၼ်
ဝၢၼ်ႈၵိူတ်ႇမေႇၵိူင်း မိူင်းယၢင်း တပေးပလ်ႇလျႇလင်ႇၵျႇရလေးတိ ဝတ်ႉႁွင်းမိူင်းယၢင်း သတၢင်းလိူဝ်းၼၢင်း
ၵူႈမၶၼ်းၽွၼ်~ တူဝ်ႈၼၢဝ်ႇ ။ – 326ႉ ၵျႇယုၵသၢၵ်ႈလႆႈသၢဝ်းၵိတ်း ၵျဝ်းၵိတ်းလင်ႇၵျႇမူႇမွႆႇ ထိုင်သွႆႇ
ယဝ်ႉတူဝ်ႈ လူင်ႇၼူဝ်ႈပုလ်ႇလျႇ ယွၼ်းၵျူႉသလ်ႉတျႇသီႇယိူင်ႈ ယွၼ်းလႆႈပိၼ်ၶိူင်ႈပျႇရမီႇၼၢမ်ႇ ၵျူဝ်ၵၢမ်ႇ
ထမ်ႇမတျႇၶမူႇလိၵ်ႈယွၼ်းၵၢဝ်ႇ~ မုၶၼ်ၵႃၵျူဝ်းၵမ်ႉထၼ်မ်ၵွင်း လူလ်ႈတျႉ။ ။

၃၂၇ႉ ၶမ်ႉတွၼ်းဢုသူဝ်ႇလူဝ်ႇၶွင်းတွင်ႈဝၢင်းယိုၼ်ႈယဝ်ႉႉႉ ၵတ်းလိုၼ်ႈသုၺ်လၢင်ႇ ပေႈငမ်ႈ□ျႇ ႁုင်ႇတၢင်ႇယႂ်ႇမျႈ လိမ်ႉၵျႈလျႇတီႇၶိူဝ်းၵွင်ႉ ပီႈၶွင်ႉလိူဝ်းလိပ်းလိူဝ်းသိင်ႈၶၼ်ႇထျႇ သပ်ႉပေႇသတ်ႉတျႇ သတ်ႉတဝျႇသၵူႈၵူလ်ႈလေးဝၢဝ်ႇ~ လေးလ်ၼ် ၊ – ၃၂၈ႉ ၵျႈပ်ၼ်သတ်ႉတဝျႇမီးတူဝ်မီးလ်ႇ ၽွင်းသုၺ် ၵူတ်းလူင်း သၢမ်သိပ်းၵ်တ်းၶူင်းပိုၼ်ပၼ် ၵျႈၵၼ်□ျေးပ်ၼ်လဝ်ႈလိင်ႈလၢၼ်ႇၵူႉၵၼ်ၶပ်ႉပႆး ပိတ်ႉတျႇ ၵသူႇရၵေႇတိရိတ်ႉသၢၼ်ႇငျႆးမိုၼ်ႇသိင်းသ်ၼ်~ ယျႇလွတ်ႈ တေႉၶျေႈ ၊ ၃၂၉ႉ ၵျႈပ်ၼ် ဢုသူဝ်ႇလႆႈမျေးၶပ်ႉတမ်းထမ်းၽိုၼ် ပိုၼ်ပၼ်ၽွၼ်း□ျး ၶၼ်ႇၵၼ်လႆႈမျေးပူၵ်းပ်ၼ် ၵိဝ်ၵ်ၼ်ၶမ်ႉၵျမ်း လၢပ်ႈလၢမ်းၶပ်ႉလွမ်း တီႈၽိတ်းတီႈလူဝ်တူၵ်းယွမ်း မၼ်းပ်ၼ်တၢင်းၽိတ်းၵေႉတ်မ်ႈတင်းၵွမ်း ယိုၼ်ႈ မိူဝ်းပ်ၼ်~ ယွမ်းၵပ်ႉမၢၼ်ႇမၢၼ်ႇ ။ – ၃၃၀ႉ ၵဝ်ထေႇရဝျႇတပိတၵၵိင်ၵ်တ်းသင်ႉလၵ်း တင်ႈပၵ်း

လပ်းတွၵ်ႇ ၵမ်းၼႆႉသုတ်းၽွၵ်ႇယဝ်ႉတူဝ်ႈ လူင်ႇၶူဝ်ႈမျႃတ်ႈၽွၼ်း ၵိုဝ်ယွၼ်းတီႇမူဝ်ႇၵရေႇလီႇ ယွၼ်းပိၼ် ပႃႇရမီႇမိတ်ႉတူလ်ႇႁုၼ်ႈ ထိၼ်မိၼ်ႁုၼ်ႈလိဝ်းႁွတ်ႈမိူင်းၵႃသင်ႇၶတထႃတ်ႈၼိပ်ႉပႃၼ်ႇ~ မုၼ်ၵႃရျူဝ်းသူၼ်း– လိဝ်း လႆႈသိုဝ်းလူၼ်း– လေးႁူႈႁုဝ်ႁူၼ်း ႁူႈၽူႈလူလ်ႈတႃႉ။ ။



မုၼ်ၵိူလ်း… မုၼ်ၼေး…

သႃႇထု သႃႇထု သႃႇထု

ထမ်းလဝ်ႈ **“ၵပ်းသိုပ်ႇလိတ်ႉတႃႇၶုပၼ်သၼေႃႇတီႈႁၢပ်ႈ”** သွၼ်ၵၼ် သုတ်းယဝ်ႉ။

31.8.2022 11:00 AM.